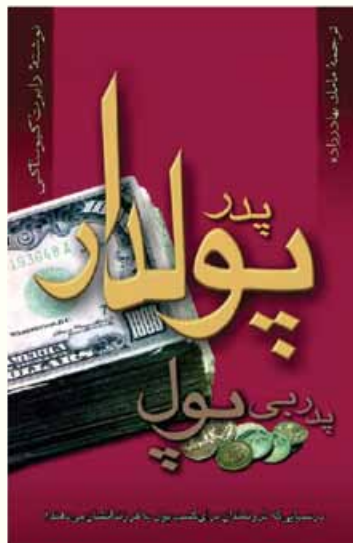

سلام

از این فرصت به جای حرف زدن می‌خواهم برای معرفی کتابی استفاده کنم که به گمانم خواندنش به هر آدمی واجب است! این کتاب را رابرت کیوساکی، نویسنده مشهور ژاپنی نوشته است.

نگاه هر آدمی به موضوع درآمد و ثروت در تمام طول زندگی او هست و تأثیرش را می‌گذارد. پس باید خیلی دقیق و درست باشد.

این نگاه می‌تواند باعث شود که آدم تا آخر عمر برای پول کار کند، که خوب نیست و یا می‌تواند باعث شود در نهایت از ابزار اقتصاد برای نقشه‌های بزرگ‌تر زندگی‌مان استفاده کنیم. اگر نگاهمان درست باشد البته! این کتاب را حتماً یک وقتی در زندگی‌تان بخوانید و اگر دوستش داشتید به دیگران هم توصیه کنید. ممنونم از مؤلفان کاربرد کتاب و هم‌چنین الهه آرانی، سید سعید احمدپور، محمدابراهیم مازنی و همه دوستان خوبم در واحد تولید خیلی سبز.

تا بعد!

تقدیم به مامان همه آن چه که دارم.

نیلوفر شیرخدائی نادر

تقدیم به پسرمد صبرا و فرزندان سرزمین ام که آینده از آن آنهاست.

سارا شریفی

تقدیم به تمام دانش‌پذیران رشته علوم انسانی که فردای این سرزمین را خواهند ساخت

پری‌ناز گلپایگانی

و چرخ اقتصاد به دست آن‌ها خواهد چرخید.

سلام ای وکلا، روان‌شناسان، جامعه‌شناسان، آدبا، فلاسفه، باستان‌شناس‌ها، اقتصاددانان و ... آینده!

سلام به شما کنکوری‌ها و سلام به شما دهمی‌ها، خوش اومدید به علوم انسانی!

«ما این کتاب رو به خاطر این نوشتیم که برای نوشتنش وقت نداشتیم!»

کتابمون سه بخش داره:

۱) درس‌نامه:

- ♦ متن کتاب‌درسی رو کامل براتون توضیح دادیم. هیچ جمله و کلمه‌ای جا نیفتاده حتی پانویس‌ها و واژه‌نامه‌ها رو هم توضیح دادیم و سعی کردیم با جدول و نمودار و دسته‌بندی و ... مطلب رو براتون ساده‌تر کنیم.
- ♦ بعد از توضیح مفاهیم در درس‌نامه، سؤال‌هایی تحت عنوان «آگه‌گفتی» ازتون پرسیدیم، تا شما با پاسخ به اونا مطمئن بشید مطلب رو به خوبی متوجه شده‌اید یا نه.
- ♦ تا الان این‌جوری بوده که حدود نصف سؤال‌های کنکور «مسئله» بوده، ما هم حسابی حواسمون بوده و مسئله‌های کتاب رو براتون تیپ‌بندی کردیم.
- ♦ برای بعضی مسئله‌ها، تکنیک‌ها و راه‌حل‌های تستی و میان‌بر یادتون دادیم که موقع تست‌زدن زمان کم نیارید.
- ♦ درسته که قراره بیشتر بدانیم‌ها تو کنکور و آزمون‌های آزمایشی نیان ولی خب تجربه به ما ثابت کرده که میاد! پس مهم‌ترین‌هاش رو براتون توضیح دادیم.

۲) تست‌ها:

- ♦ در مورد اون بخش‌هایی از کتاب که با کتاب اقتصاد قبلی مشترک بود از تست‌های کنکورهای سراسری سال‌های قبل استفاده کردیم و هر جا لازم بود تغییراتی دادیم که کاملاً منطبق با کتاب جدید باشد.
- ♦ تو ویرایش جدید کتاب، سؤال‌های آزمون‌های آزمایشی خیلی سبز رو هم اضافه کردیم که هم ببینید چه سؤال‌های خوبی رو تو آزمون‌هامون داریم و هم جلوی غافلگیری شما تو جلسه کنکور رو بگیریم.
- ♦ تست‌هامون تو همه درجه‌های سختی طراحی شدن: آسون، متوسط و سخت.
- ♦ و تست‌های ترکیبی (ترکیب چند درس کتاب) طرح کردیم تا دائماً مطالب کتاب براتون مرور بشه.
- ♦ سؤال‌هایی که از بخش‌های «بیشتر بدانیم» و «درس زندگی» و ... طراحی شدن رو براتون مشخص کردیم.

۳) پاسخ‌نامه:

- ♦ پاسخ همه سؤال‌ها رو کامل براتون نوشتیم و خیلی جاها گزینه‌های نادرست رو هم براتون توضیح دادیم.
- ♦ راه‌حل تستی و میان‌بر مسئله‌ها رو هم بعد پاسخ تشریحی‌شون اضافه کردیم.
- کتاب رو بخونید و اگر پیشنهاد و انتقاد و حرف و حدیث داشتید، خوشحال می‌شیم از طریق بات خیلی سبز بهمون بگید. و اما بریم سراغ تشکرها:
- ♦ متشکریم از بنیان‌گذار و انتشارات خیلی سبز؛ جناب دکتر نصری و متشکریم از مهندس سبزه‌میدانی، مدیر تألیف کتاب‌های تست.
- ♦ خیلی خیلی ممنونیم از دکتر سعید احمدپور مقدم و آقای مازنی، مدیر تألیف کتاب‌های تست علوم انسانی که لحظه به لحظه تألیف این کتاب همراه ما مؤلف‌ها بودن و با درایت، آرامش، صبوری و حسن خلق مثال‌زدنی‌شون کلی به ما کمک کردن.
- ♦ مچکریم از الهه آرائی حصار، مسئول پروژه خوش‌اخلاق و صبور و نازنینمون که بدون پیگیری‌هاش کتاب به موقع به سرانجام نمی‌رسید.
- ♦ مچکریم از بچه‌های تاپیست، صفحه‌آرا، گرافیکست و ... که خیلی برای پروژه اقتصاد زحمت کشیدند.

و اما تشکرهای اختصاصی مؤلف‌ها:

- پری‌ناز گلپایگانی: با تشکر فراوان از پدر بزرگوار و مادر نازنینم که همیشه همراه و پشتیبان من بودند. هم‌چنین تشکر می‌کنم از همسر مهربانم که در این مدت حامی و مشوق من بودند و روشنا، دختر عزیزم که وجودش، آرام جان است.
- نیلوفر شیرخدائی نادر: ممنونم از خانواده نازنینم که دلیل اصلی حال‌خوش من هستند. مرجان و مریم، خواهرهای مهربونم، برادر عزیزم و علیرضای باهوش پرنرزی؛ دلیل لبخند رو لب‌هام.
- سارا شریفی: درود می‌فرستم بر روان پاک مادرم و قردان پدر مهربانم که چون کوه تکیه‌گاه است و سپاس فراوان بر همسر عزیزم که همواره حامی و مشوق من است.

فهرست مطالب

سوال درسینامه

۱۰۹	۷	.....	درس اول: کسب و کار و کارآفرینی
۱۱۷	۱۳	.....	درس دوم: انتخاب نوع کسب و کار
۱۲۵	۱۸	.....	درس سوم: اصول انتخاب درست
۱۴۳	۲۸	.....	درس چهارم: مرز امکانات تولید

۲ بازیگران اصلی در میدان اقتصاد

۱۵۲	۳۴	.....	درس پنجم: بازار چیست و چگونه عمل می‌کند؟
۱۶۷	۴۵	.....	درس ششم: نقش دولت در اقتصاد چیست؟
۱۸۰	۵۶	.....	درس هفتم: تجارت بین الملل

۳ اقتصاد، رشد و پیشرفت

۱۸۹	۶۱	.....	درس هشتم: رکود، بیکاری و فقر
۱۹۹	۶۸	.....	درس نهم: تورم و کاهش قدرت خرید
۲۱۵	۷۶	.....	درس دهم: مقاوم سازی اقتصاد
۲۲۳	۸۰	.....	درس یازدهم: رشد و پیشرفت اقتصادی

۴ اقتصاد در خانواده

۲۴۷	۹۶	.....	درس دوازدهم: بودجه بندی
۲۵۲	۹۸	.....	درس سیزدهم: تصمیم گیری در مخارج
۲۵۶	۱۰۲	.....	درس چهاردهم: پس انداز و سرمایه گذاری

پاسخنامه ✓

پاسخنامه

۲۶۴	.....	پاسخنامه تشریحی
۳۶۶	.....	پاسخنامه کلیدی

درس ششم: نقش دولت در اقتصاد چیست؟

دورنما: در درس قبل با هم مدل بریان پر فشی رو یاد گرفتیم و دیدیم که دو بازیگر مهم - یعنی پنگاه‌ها (تولیدکننده‌ها) و فانوارها (مصرف‌کننده‌ها) - چه نقشی رو در صحنه اقتصاد ایفا می‌کنن؛ یادتون هست بهتون گفتیم که این مدل کامل نیست و یای یه بازیگر مهم دیگه هم قالیه؟ بله، دولت!

نقش دولت در اقتصاد

بازی اقتصاد نیازمند یک داور است که به آن دولت می‌گویند. دولت با عملکرد درست خود می‌تواند تخصیص‌های بهینه‌ای^۱ برای اقتصاد به وجود آورد.

وظایف دولت

۱- بهبود عملکرد بازار افراد برای شروع یک فعالیت اقتصادی، لازم است که در گام‌های اولیه، مجوزهای لازم را برای فعالیت اقتصادی خود از دولت بگیرند. گرفتن مجوز از دولت به این معناست که افراد به دولت اجازه می‌دهند که بر کار آن‌ها نظارت کند. حال سؤال پیش می‌آید که: چرا دولت باید بر فعالیت اقتصادی افراد نظارت کند؟ چرا افراد مجبورند برای کسب و کارهایشان با دولت هماهنگ باشند؟ در پاسخ باید گفت:

مجموعه گسترده‌ای از قوانین و مقرراتی که توسط ۱ تسهیل و تشویق مبادلاتی است که به نفع خریداران و فروشندگان است.

دولت، وضع و اجرا می‌شود، دو هدف مهم دارند ۲ جلوگیری از بروز شرایطی که به مبادلات خریداران و فروشندگان آسیب می‌زند.

مثال: فرض کنید که مالک یک شرکت تولیدکننده دارو هستید و کار خود را با دقت و کیفیت انجام می‌دهید. شرکت دارویی دیگری که رقیب شما در بازار است، محصولاتی با کیفیت کم‌تر و قیمت پایین‌تر ارائه می‌دهد. این کار او دو پیامد مهم دارد: ۱ جان مصرف‌کنندگان به خطر می‌افتد و ۲ از طرفی به خاطر عرضه با قیمت پایین‌تر، مشتری‌ها را نیز به سوی خود جلب می‌کند. در این جا نقش دولت مشخص می‌شود: دولت بر کار شرکت دارویی و محصولات او نظارت می‌کند.

۱- تفویض بهینه رو یادموه دیگه از درس چهارم؟ یعنی دولت منابع رو به بهترین انتظاب‌ها اختصاص بده که هیچ منبعی هدر نره و بتونه سود رو به حداکثر برسونه.

در این مثال اگر نظارت دولت نباشد ۱ هم شما به عنوان یک تولیدکننده متعهد، متحمل ضرر می‌شوید و مجبور به ترک بازار می‌شوید. ۲ هم سلامت مصرف‌کنندگان به خطر می‌افتد.

۱ حمایت از حقوق مالکیت و اجرای قراردادها: دولت با تعریف و اجرای حقوق مالکیت تلاش می‌کند امنیت خرید و فروش و مبادلات را بهبود ببخشد. یعنی دولت اجازه نمی‌دهد تا زمانی که فروشنده اثبات نکند که مالک واقعی چیزی است، آن را بفروشد؛ پس حضور دولت و عملکرد قوی آن باعث می‌شود افراد به حقوق هم تعرض نکنند. مثلاً دارایی‌هایی را که متعلق به آن‌ها نیست، تصرف نکنند. توجه: در این حالت، دولت به عنوان یک داور (ناظر)، در میدان فعالیت‌های اقتصادی حضور دارد. مثلاً فرض کنید باکلی سفتی و زهمت پول پور کردین و فونته فریدین، بعد از یه مدت شفص دیگه‌ای میاد و ادعا می‌کنه که اون هم این فونته رو فریده، پیگیر می‌شین و می‌فومین که اصلاً فونته متعلق به اون شفصی که ازش فریدین نبوده و سرتون کلاه رفته و فونته به دو نفر فروخته شده، پس دولت باید به این فعالیت‌ها نظارت کنه.

نقش و وظایف دولت در بهبود عملکرد بازار

۲ وضع قوانین و مقررات: دولت با وضع قوانین و مقررات ویژه در زمینه‌های مختلف می‌کوشد تا اطلاعات و آگاهی‌های لازم برای مبادله بین افراد را تضمین کند. مثلاً:

- ♦ شرکت‌های دارویی و غذایی نمی‌توانند پیش از انجام برخی آزمایشات و اخذ گواهی‌های معتبر، محصولات خود را به بازار عرضه کنند.
- ♦ افراد نمی‌توانند بدون دارابودن صلاحیت‌های لازم به مشاغل مختلف وارد شوند.
- ♦ سازمان استاندارد وظیفه دارد کیفیت یا عدم کیفیت محصولات را تأیید کند.

۲- ارائه کالاهای عمومی: کالاهای عمومی^۱؛ کالاها و خدماتی هستند که می‌توانند توسط افراد زیادی، هم‌زمان استفاده شود و هیچ کس نمی‌تواند افراد دیگر را از استفاده از آن‌ها محروم کند. این دارایی‌ها بسیار بارز هستند، اما هیچ کس نمی‌تواند این امکانات را فقط برای خودش داشته باشد. دولت مسئول تأمین و سرمایه‌گذاری در حوزه کالاهای عمومی و خدمات عمومی است. (کالاهای عمومی مانند: احداث جاده و پل، خیابان، بوستان، تیرهای چراغ برق، پل‌ها و ... / خدمات عمومی مانند: خدمات بهداشتی (تأمین بهداشت) ← بیمارستان / خدمات امنیتی (تأمین امنیت): آتش‌نشانی، پلیس، نیروهای انتظامی و تجهیزات دفاعی کشور) مطالب بالا را در جدول زیر می‌توان خلاصه کرد:

وظایف دولت	۱- بهبود عملکرد بازار	
	<p>قوانین و مقرراتی که توسط دولت وضع و اجرا می‌شود، به منظور:</p> <p>حضور دولت و عملکرد قوی آن سبب می‌شود:</p> <p>دولت با تعریف و اجرای حقوق مالکیت:</p> <p>دولت با وضع قوانین و مقرراتی ویژه در زمینه‌های مختلف:</p>	<p>۱ تسهیل و تشویق مبادلاتی است که به نفع خریداران و فروشندگان است.</p> <p>۲ از بروز شرایطی که به مبادلات آن‌ها آسیب می‌زند، جلوگیری می‌کند.</p> <p>افراد به حقوق یکدیگر تعرض نکنند و مثلاً دارایی‌هایی را که متعلق به آن‌ها نیست تصرف نکنند. (در این حالت دولت به عنوان یک داور، در میدان فعالیت‌های اقتصادی، حضور دارد.)</p> <p>امنیت خرید و فروش و مبادلات را بهبود می‌بخشد. به این شکل که تا زمانی که فروشنده اثبات نکند که مالک واقعی چیزی است، دولت اجازه نمی‌دهد آن را بفروشد.</p> <p>می‌کوشد تا وجود اطلاعات و آگاهی‌های لازم را برای مبادله بین افراد تضمین کند. به عنوان مثال:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ شرکت‌های دارویی و غذایی نمی‌توانند پیش از انجام برخی از آزمایش‌ها و اخذ گواهی معتبر، محصولات خود را به بازار عرضه کنند. ♦ افراد نمی‌توانند بدون دارابودن صلاحیت‌های لازم به مشاغل مختلف وارد شوند. ♦ سازمان استاندارد وظیفه دارد کیفیت یا عدم کیفیت محصولات را تأیید کند.
	۲- ارائه کالاهای عمومی	
	<p>تعریف کالای عمومی: به کالا و خدماتی گفته می‌شود که توسط افراد زیادی می‌تواند هم‌زمان استفاده شود و شما نمی‌توانید مردم را از استفاده آن محروم سازید. مانند: خیابان، بوستان، تیرهای چراغ برق، پل‌ها، آتش‌نشانی و پلیس (این کالاها بسیار بارز هستند، ولی هیچ کس نمی‌تواند این امکانات را فقط برای خودش داشته باشد).</p>	

؟ آنگه گفتی: به ترتیب هر یک از موارد زیر در نتیجه کدام اقدام دولت پدید آمده است؟

- تعرض نکردن افراد به حقوق یکدیگر
- تسهیل و تشویق مبادلاتی که به نفع خریداران و فروشندگان است.
- تضمین وجود اطلاعات و آگاهی لازم برای مبادلات بین افراد

✓ پاسخ:

- ♦ حضور دولت و عملکرد قوی آن، سبب می‌شود افراد به حقوق یکدیگر تعرض نکنند.
- ♦ مجموعه گسترده‌ای از قوانین و مقرراتی که توسط دولت وضع و اجرا می‌شود، به منظور تسهیل و تشویق مبادلاتی است که به نفع خریداران و فروشندگان است و از بروز شرایطی که به مبادلات آن‌ها آسیب می‌زند، جلوگیری می‌کند.
- ♦ دولت با وضع قوانین و مقرراتی ویژه در زمینه‌های مختلف می‌کوشد تا وجود اطلاعات و آگاهی‌های لازم را برای مبادله بین افراد تضمین کند.

۱- public goods

۲- خدمات همون کالاهای غیر قابل لمس هستن، یعنی مثل کالاها فیزیکی نیستن. خدمات هم بخش مهمی از تولیدات اقتصادی هستن و بعضی از نیازهای ما رو در مقابل پرداخت پول برطرف می‌کنن. تو درس ۱۱ مفصل تر در موردشون حرف می‌زنیم.

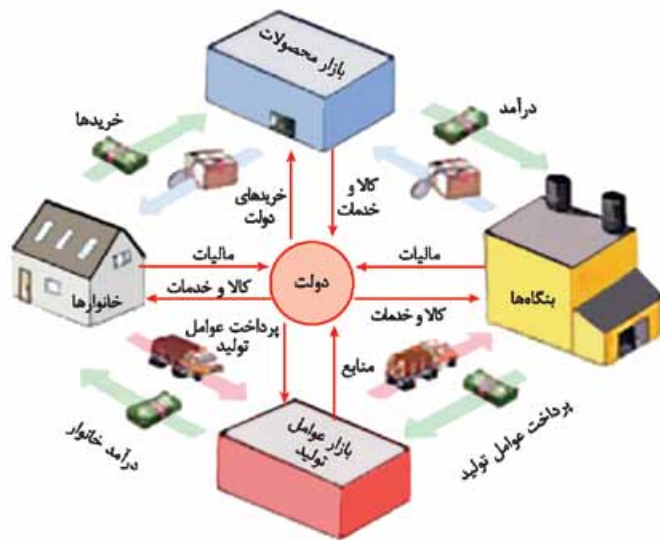
جایگاه دولت در مدل جریان چرخشی درآمد

چنانچه گفتیم تصویر جریان چرخشی تعاملات بین خانوارها و بنگاهها که در درس پنجم دیدیم، کامل نیست زیرا دولت را نادیده گرفته است. در حالی که دولت به عنوان ناظر (داور) در میدان فعالیت‌های اقتصادی به دو شکل مشارکت دارد و نقش مهمی را ایفا می‌کند:

۱ روابط با خانوارها و بنگاهها

۲ روابط با بازارها
بازار محصولات (بازار کالاها و خدمات)
بازار عوامل تولید

به تصویر روبه‌رو نگاه کنید:

این نمودار رو فوب یاد بگیر و هواسِت باشه با هر فلشی چه پیژی رد و بدل می‌شه. دولت با مالیاتی که از خانوارها و شرکت‌ها دریافت می‌کند، درآمد کسب می‌کند و این درآمد صرف تأمین هزینه‌های دولت (مانند ۱ پرداخت یارانه به خانوارها و کسب و کارها ۲ به کارگیری عوامل تولید ۳ خرید کالا و خدمات از بازار) می‌شود.

ابزارها و منابع تأمین مالی دولت

- ۱ مالیات
  - ۲ فروش دارایی‌های ملی و تجدیدنپذیر (مثل نفت و گاز)
  - ۳ ایجاد بدهی (مانند فروش اوراق مشارکت)
- دولت برای ارائه کالا و خدمات عمومی، نیاز به منابع مالی دارد که این منابع مالی معمولاً در بیشتر موارد از سه محل تأمین می‌شود

۱- مالیات‌ها دولت برای تأمین سطحی از کالاها و خدمات عمومی برای همگان، از مردم مالیات می‌گیرد؛ پس در واقع مالیات، پرداخت‌های لازم به دولت است.^۲ مالیات سه هدف اصلی دارد:

<p>♦ اولین، مهم‌ترین و اصلی‌ترین هدف مالیات این است که درآمد دولت را تا حدی بالا ببرد که عملکرد دولت مؤثر واقع شود.</p> <p>♦ مالیات برای تأمین مالی اهداف و پشتیبانی از فعالیت‌های دولت ضروری است. مثل: امنیت، دفاع، امور قضایی، آموزش و بهداشت عمومی و ...</p>	<p>۱ افزایش درآمد دولت</p>
<p>دولت با وضع مالیات یا افزایش مالیات بر روی برخی کالاها، فعالیت‌های نامناسب را کاهش می‌دهد. تو درس ۵ یارتونه گفتیم قیمت به عنوان ابزاری برای مدیریت مصرف، اینها هم دقیقاً منظورمون همینها! مثلاً:</p> <ul style="list-style-type: none"> محصولات تنباکویی، مثل سیگار در جهت کاهش مصرف افراد سوخت‌های فسیلی، مثل بنزین و گازوئیل جهت مصرف کم‌تر و کاهش آلودگی کیسه‌ها و قوطی‌های پلاستیکی جهت حفظ محیط زیست مواد غذایی حاوی سطوح بالای چربی و سدیم، جهت کنترل سلامتی افراد جامعه <p>یک نمونه تاریخی: دولت چین با وضع مالیات روی چوبک‌های غذاخوری باعث کاهش قطع درختان جنگلی شد و قاشق‌های پلاستیکی به جای چوبک‌ها جایگزین شد. در سال ۲۰۰۶ کشور چین ۵ درصد مالیات بر فروش چوبک‌های غذاخوری وضع کرد. چون این نگرانی وجود داشت که تولید چوبک‌ها ممکن است جنگل‌ها را نابود کند، اما وضع این مالیات ژاپن را دچار مشکل کرد، زیرا رستوران‌داران و مصرف‌کنندگان ژاپنی هر ساله حدود ۲۵ میلیارد جفت از این چوبک‌ها را از چین می‌خریدند؛ در نتیجه وضع مالیات، باعث افزایش قیمت چوبک‌ها در ژاپن شد. رستوران‌داران ژاپنی برای حل این مشکل به جای چوبک، قاشق‌های پلاستیکی عرضه می‌کردند و به مشتریانی که از این قاشق‌ها استفاده می‌کردند تخفیف می‌دادند؛ در نتیجه بسیاری از مصرف‌کنندگان عادت خود را تغییر دادند و به جای چوبک از قاشق استفاده کردند.</p>	<p>۲ الف) کاهش فعالیت‌های نامناسب</p>
<p>دولت همچنین می‌تواند با حذف یا کاهش مالیات برخی کالاها، فعالیت‌های مطلوب را تشویق کند، مثلاً:</p> <ul style="list-style-type: none"> مواد خوراکی سالم و مفید مثل شیر فروش خودروهای جدید یا داخلی املاک برای کارخانجات جدید <p>حذف یا کاهش مالیات بر روی</p>	<p>ب) تشویق فعالیت‌های مطلوب</p>
<p>مالیات یکی از ابزارهای مهم دولت در کاهش نابرابری و فاصله طبقاتی بین افراد پردرآمد و کم‌درآمد محسوب می‌شود. دولت‌ها می‌تونن از اقسار پردرآمد جامعه مالیات بیشتری بگیرن و به بخشی از این مالیات‌ها رو به عنوان یارانه نقدی یا غیرنقدی به اقسار کم‌درآمد بدن و این پوری نابرابری طبقاتی رو کم‌تر کنن.</p>	<p>۳ کاهش نابرابری‌ها و فاصله‌های اقتصادی و اجتماعی</p>

سؤال گفتم: هر یک از موارد زیر را تحلیل کنید و مشخص کنید که آیا این تغییر می‌تواند یک فعالیت اقتصادی را که مشمول مالیات می‌شود، تشویق یا دلسرد کند؟

- دولت مالیات ۱۰۰۰ تومانی بر بطری‌ها و قوطی‌های پلاستیکی وضع می‌کند.
- دولت مبلغ کمک‌های خیریه را که می‌تواند هنگام محاسبه مالیات بر درآمد از درآمد کسر شود، افزایش می‌دهد.
- دولت مالیات حقوق و دستمزد کارفرمایان را کاهش می‌دهد.
- دولت بر غذاهایی که حاوی سطوح بالای چربی و سطح بالایی از سدیم هستند، مالیات اعمال می‌کند.
- دولت قوانین را تغییر می‌دهد تا شرکت‌ها مالیات بیشتری بپردازند.
- دولت مالیات بر فروش خودروهای جدید را حذف می‌کند.
- دولت نرخ مالیات املاک برای کارخانجات جدید را کاهش می‌دهد.

- پاسخ:** مالیات بر بطری‌ها و قوطی‌های پلاستیکی منجر به افزایش قیمت آن‌ها می‌شود و این افزایش قیمت منجر به کاهش تقاضا و مصرف آن‌ها می‌شود. از طرف دیگر این مالیات به عنوان یکی از هزینه‌های تولید بنگاه است و افزایش هزینه تولید، منجر به کاهش تولید و در نتیجه دلسرد شدن فعالیت اقتصادی می‌شود. چون میزان کمک‌های خیریه می‌تواند هنگام محاسبه مالیات از درآمد کسر شود و به عبارت دیگر مشمول مالیات نشود؛ در نتیجه این امر منجر به تشویق کمک‌های خیریه و افزایش مبالغ آن می‌گردد.
- کاهش مالیات حقوق و دستمزد کارفرمایان، منجر به کاهش هزینه تولید و در نتیجه تشویق کارفرمایان به تولید و استخدام نیروی کار بیشتر می‌شود که این امر منجر به رونق اقتصادی و افزایش رفاه جامعه می‌شود.
- افزایش مالیات بر غذاهایی که حاوی سطوح بالای چربی و سطح بالایی از سدیم هستند، (به دلیل مضر بودن این نوع از کالاها) باعث افزایش قیمت این غذاها می‌شود؛ در نتیجه بسیاری از مردم، عادت خود را تغییر می‌دهند و میزان مصرف این نوع از غذاها را کاهش می‌دهند.
- افزایش مالیات شرکت‌ها منجر به افزایش هزینه‌های شرکت می‌شود و در نتیجه باعث کاهش تولید و دلسرد شدن فعالیت اقتصادی بنگاه می‌شود.
- با حذف مالیات بر فروش خودروهای جدید، بنگاه‌ها تشویق می‌شوند خودروهای بیشتری بفروشند.
- با کاهش مالیات، تولیدکنندگان تشویق می‌شوند برای احداث کارخانجات جدید املاک بیشتری بخرند و این امر سطح تولید را افزایش می‌دهد.

انواع مالیات: در ایران در یک دسته‌بندی کلی دو نوع «مالیات مستقیم»^۱ و «مالیات غیرمستقیم»^۲ گرفته می‌شود که هر کدام نیز به انواع مختلفی تقسیم می‌شوند:

تفاوت مالیات مستقیم و غیرمستقیم در این است که: در مالیات مستقیم مبلغی به عنوان مالیات از درآمد و دارایی افراد دریافت می‌شود، ولی در مالیات غیرمستقیم، مالیات به صورت بخشی از قیمت کالا از مشتری گرفته می‌شود. تو مالیات مستقیم کسی که مالیات بپوششش تعلق گرفته، نمی‌تونه مالیات رو به کس دیگه‌ای انتقال بده و باید خودش اونو پرداخت کنه (مثل مالیات بر درآمد)، اما تو مالیات غیرمستقیم، فرد می‌تونه مالیات رو به فرد دیگه‌ای (فروشنده بعدی، خریدار و ...) انتقال بده (مثل مالیات بر ارزش افزوده که پلوتر در موردش حرف می‌زنیم).

الف) مالیات مستقیم: مالیات مستقیم، مالیاتی است که به طور مستقیم از مؤدی مالیات (= پرداخت‌کننده مالیات) گرفته می‌شود. مالیات‌های مستقیم به دو دسته عمده تقسیم می‌شوند:

مهم‌ترین نوع	مبنای مالیات	مالیات‌های مستقیم
مالیات بر ارث: (مهم‌ترین نوع مالیات بر دارایی) از اموال و دارایی‌های باقی‌مانده شخص فوت شده دریافت می‌شود؛ به این شکل که وقتی اموال شخص متوفی به وراثت او منتقل می‌شود، دولت از دارایی و ثروت در حال انتقال مالیات می‌گیرد.	ثروت مؤدی	۱ مالیات بر دارایی: به انواع دارایی تعلق می‌گیرد، مثل مالیات بر اتومبیل، خانه، زمین
مالیات بر درآمد اشخاص (مهم‌ترین نوع مالیات)	درآمد مؤدی (درآمد افراد و شرکت‌ها) و نه ثروت آن‌ها	۲ مالیات بر درآمد: از هر کدام از انواع درآمدها جداگانه دریافت می‌شود، مثل مالیات بر حقوق یا مالیات بر درآمد املاک

نکته: توی تست‌ها دقت کنید که مالیات بر درآمد با مالیات بر درآمد اشخاص فرق می‌کند. مالیات بر درآمد اشخاص جزئی (بخشی) از مالیات بر درآمد است. البته چنانچه در سؤال فقط یکی از این دو مفهوم آمده باشد، می‌توان آن‌ها را معادل یکدیگر دانست.

ب) مالیات غیرمستقیم: در مالیات غیرمستقیم، مالیات به صورت بخشی از قیمت کالاها یا خدمات از مشتری گرفته می‌شود. مهم‌ترین انواع مالیات‌های غیرمستقیم که در ایران اجرا و اعمال می‌شوند، موارد زیر هستند:

<p>عوارض گمرکی</p>	<ul style="list-style-type: none"> حقوق و عوارض گمرکی در واقع مالیات بر صادرات و واردات کالاهاست. این نوع مالیات با نام «تعرفه‌های گمرکی» نیز شناخته می‌شود. عوارض گمرکی در کشورها تابع دو چیز است ← سیاست‌های کلان بازرگانی / شرایط اقتصادی (یعنی این نوع مالیات به ابزاریه تو دست دولت که بتونه صادرات رو کنترل کنه یا واردات رو کم کنه؛ مثلاً اگر بفواد از تولیدکننده‌های داخلی حمایت کنه، می‌تونه عوارض گمرکی رو بالا بیره؛ یعنی از کالاهای وارداتی مالیات بیشتری بگیره.) این نوع مالیات دو کارکرد مهم دارد: <ol style="list-style-type: none"> یکی از راه‌های درآمدزایی دولت‌ها هستند. / معمولاً برای حمایت از صنایع داخلی نیز به کار گرفته می‌شوند. میزان مالیات روی کالاهای صادراتی یا ۱ قیمت و ارزش کالا وارداتی براساس دو معیار تعیین می‌شود ۲ ویژگی‌ها و مشخصات کالا، مثل وزن، حجم و ...
<p>عوارض خدماتی</p>	<ul style="list-style-type: none"> انواع عوارض درج‌شده در قبض‌های شهرداری، نوعی مالیات غیرمستقیم است. شهرداری در مقابل خدماتی که ارائه می‌دهد، وجوهی را دریافت می‌کند، مانند: <ol style="list-style-type: none"> عوارض خودرو عوارض نوسازی عوارض دفع پسماند
<p>مالیات بر مصرف^۱</p>	<ul style="list-style-type: none"> مالیاتی است که مصرف‌کنندگان کالاها را در زمان خرید آن کالا (به همراه قیمت کالا) پرداخت می‌کنند. (مثلاً آگه به بطری نوشابه می‌فری به قیمت پونزده هزار تومان، در واقع بخشی از این پونزده هزار تومان مالیاتیه که غیرمستقیم و روی مبلغ کالا پرداخت می‌کنی.) نکته: اگر چه این نوع مالیات نهایتاً به وسیله مصرف‌کننده نهایی پرداخت می‌شود، اما وظیفه قانونی پرداخت آن به عهده تولیدکنندگان و فروشندگان است. در واقع بخشی از پول کالایی که می‌فروشیم، مالیاتیه اما این تولیدکننده‌ها هستن که باید مبلغی از فروششون رو به دولت بپردازن. مالیات بر مصرف، انواع بسیار زیادی دارد ۱ مالیات بر مشروبات غیرالکلی ماشینی که بارزترین نمونه آن در ایران دو مورد است ۲ مالیات بر دخانیات
<p>مالیات بر ارزش افزوده^۲ (VAT)</p>	<ul style="list-style-type: none"> مالیاتی است که از تفاوت ارزش بین کالا و خدمات عرضه‌شده با ارزش کالا و خدمات خریداری‌شده، در دوره‌ای مشخص گرفته می‌شود. (پلوتر این مالیات و نحوه محاسبه‌اش رو دقیق و مرحله به مرحله برات توضیح می‌دم.) این مالیات چندمرحله‌ای است؛ یعنی در هر یک از مراحل تولید و تکمیل تا مصرف نهایی، برحسب ارزش افزوده گرفته می‌شود. (حالا این که ارزش افزوده اصلاً پیه رو هم بوهت می‌گم.) مزایای مالیات بر ارزش افزوده ۱ شفافیت مالیاتی بیشتر می‌شود. ۲ فرار مالیاتی را کاهش می‌دهد. ۳ از مالیات‌ستانی مضاعف (مالیات‌گیری چندگانه) جلوگیری می‌کند، زیرا مالیات پرداخت‌شده تولیدکنندگان قبلی از مالیات بر فروش بعدی کسر می‌شود؛ پس کالاها و خدمات واسطه‌ای از پرداخت مالیات معاف می‌شوند.

فرمول‌های مهم این بخش: مالیات بر درآمد + مالیات بر دارایی = مالیات مستقیم

مالیات بر ارزش افزوده + مالیات بر مصرف + عوارض گمرکی و خدماتی = مالیات غیرمستقیم

چند نکته مهم: گاهی به جای عنوان کلی مالیات، مثال آن را ذکر می‌کنند، (یعنی به جای مالیات بر مصرف، فقط میزان مالیات بر شکر یا نمک را داریم، در این صورت میزان مالیات بر شکر یا نمک را به عنوان مالیات بر مصرف در نظر می‌گیریم.) که در حل مسائل تفاوتی ایجاد نمی‌کند.

گاهی در صورت مسئله هم میزان مالیات بر دارایی را داریم و هم میزان مالیات بر ارث و یا هم میزان مالیات بر درآمد را داریم و هم میزان مالیات بر درآمد اشخاص؛ در این هنگام برای محاسبه میزان مالیات مستقیم فقط باید مجموع میزان مالیات بر دارایی و میزان مالیات بر درآمد را حساب کنید و دیگر ارزش مالیات بر ارث و یا مالیات بر درآمد اشخاص را نباید در محاسبه مالیات مستقیم لحاظ کنید، چرا که ارزش آن‌ها در بطن مالیات بر دارایی و مالیات بر درآمد وجود دارد و محاسبه آن‌ها خطا و دوباره‌کاری است.

مسئله: با توجه به جدول مقابل:	
الف) مجموع میزان مالیات مستقیم پرداختی، کدام است؟	مالیات بر مصرف ۱۲۰ میلیون تومان
ب) مجموع میزان مالیات غیرمستقیم پرداختی، کدام است؟	مالیات بردارایی $\frac{1}{5}$ مالیات بر درآمد
	مالیات بردرآمد $\frac{1}{8}$ مالیات بر مصرف
	عوارض گمرکی و خدماتی ۲۴ میلیون تومان
	مالیات بر ارزش افزوده $\frac{1}{3}$ عوارض گمرکی و خدماتی

✓ پاسخ: الف)

میلیون تومان $15 = 120 \times \frac{1}{8} =$ مالیات بر مصرف $\times \frac{1}{8} =$ مالیات بر درآمد

میلیون تومان $3 = 15 \times \frac{1}{5} =$ مالیات بر درآمد $\times \frac{1}{5} =$ مالیات بر دارایی

میلیون تومان $18 = 3 + 15 =$ مالیات بر درآمد + مالیات بر دارایی = مالیات مستقیم

میلیون تومان $12 = 24 \times \frac{1}{2} =$ عوارض گمرکی و خدماتی $\times \frac{1}{2} =$ مالیات بر ارزش افزوده

میلیون تومان $156 = 12 + 120 + 24 =$ مالیات بر ارزش افزوده + مالیات بر مصرف + عوارض گمرکی و خدماتی = مالیات غیرمستقیم

ب)

بیشتر بدانیم: در جدول زیر هر یک از انواع مالیات بر درآمد و مقدار مالیاتی را که به انواع درآمد تعلق می‌گیرد، بررسی می‌کنیم:

اقسام مالیات بر درآمد

نوع مالیات	تعریف	مقدار مالیات (برای سال ۱۳۹۵)
۱ مالیات بر درآمد کشاورزی و دامپروری	کشاورزی زراعت دامپروری و دامداری پرورش ماهی پرورش زنبور عسل صیادی و ماهیگیری و ... درآمدهای ناشی از فعالیت‌های	معاف از مالیات
۲ مالیات بر درآمد حقوق	درآمدهای ناشی از دریافت حقوق و دستمزد	<ul style="list-style-type: none"> تا سطحی از درآمد (به میزانی که در بودجه سالیانه دولت تعیین می‌شود). ← معاف از مالیات مازاد (= اضافه) بر مبلغ معاف شده و تا ۷ برابر آن ← ۱۰٪ مالیات مازاد مبلغ بالا (بیش از ۷ برابر) ← ۲۰٪ مالیات
۳ مالیات بر درآمد مشاغل	درآمد شخص حقیقی (افراد جامعه) از اشتغال به مشاغل تجاری، خدماتی، پزشکی	<ul style="list-style-type: none"> نحوه محاسبه بر مبنای سود سالیانه؛ یعنی: کل فروش کالاها و خدمات پس از کسر هزینه‌ها: سود = درآمد - (هزینه‌های آشکار + هزینه‌های پنهان) (نحوه مناسبه سود رو تو درس ۱ و ۳ یاد گرفتیم، یاد تونه؟) صاحبان مشاغل، درآمد و سود سالیانه خود را در اظهارنامه مالیاتی وارد می‌کنند. مبنای مالیات ← اظهارنامه‌ای که باید پر کنند و تا قبل از تیرماه سال بعد به اداره امور مالیاتی محل کار خود تسلیم کنند.
۴ مالیات بر درآمد اتفاقی	درآمدهایی که معمولاً مستمر و تکرار شونده نیستند و به صورت اتفاقی حاصل می‌شوند، مثل: <ul style="list-style-type: none"> ۱ جایزه ۲ معاملات بلاعوض (یعنی داوطلبانه و دلخواهانه و از روی بفضش) مانند ← بخشش (هبه) زمینی به شخص دیگر 	میزان مالیات و نحوه پرداخت آن بسته به نوع درآمد حاصله، می‌تواند متفاوت باشد.
۵ مالیات بر درآمد املاک	درآمدهای ناشی از اجاره املاک، نقل و انتقال املاک	<p>۲۵ درصد ($\frac{1}{4}$) از مبلغ کل اجاره کم می‌شود (به عنوان هزینه‌ها و استهلاکات) و مابقی یعنی ۷۵ درصد ($\frac{3}{4}$) مشمول پرداخت مالیات می‌شود؛ یعنی:</p> $\text{مالیات} = \left(\text{مبلغ کل} - \left(\frac{25}{100} \times \text{مبلغ کل} \right) \right) \times \text{نرخ}$ <p>(مثلاً کسی که فونش رو بفروشه و در واقع ملکش رو به دیگری منتقل کنه، باید طبق قانون در صدی مالیات بده.)</p>
۶ مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی (شرکت‌ها، مؤسسات و ...)	از جمع درآمد شرکت‌های تجاری	

مسائل محاسباتی انواع مالیات (بیشتر بدانیم)

مسئله: در هر یک از موارد زیر، میزان مالیات پرداختی فرد چه قدر است؟

(الف) فردی که به شغل پرورش ماهی اشتغال دارد و ماهانه درآمدی معادل ۱ میلیارد تومان کسب می‌کند.
 (ب) شخصی که ملک خود را برای کسب و کار مهذب کودک در شهر تهران اجاره داده است و ماهیانه مبلغ دویست میلیون تومان اجاره می‌گیرد. (نرخ مالیات = ۵٪)
 (پ) فردی که یک واحد آپارتمان خود را به ارزش ۳ میلیارد تومان فروخته است. (نرخ مالیات را برابر ۵ درصد در نظر بگیرید.)
 (ت) شخصی که ماهیانه ۲۰ میلیون تومان درآمد دارد و مطابق قانون مالیاتی، ماهانه ۲ میلیون تومان از کل درآمدش معاف از مالیات است. سالانه چه مقدار باید مالیات پرداخت کند؟

(ث) یک متخصص روان‌شناسی بالینی در سال گذشته مجموعاً ۱۰,۰۰۰ مراجع داشته که حق ویزیت هر مراجع برابر با ۲۰۰,۰۰۰ تومان بوده است. وی بابت اجاره دفتر ماهیانه، مبلغ ۱۰ میلیون تومان هزینه کرده است و کل هزینه‌های جاری دفتر، شامل پول آب، برق، گاز و ... مبلغ ۲۰ میلیون تومان در سال گذشته بوده است. همچنین دو کارمند داشته است که هر کدام ماهیانه مبلغ ۲ میلیون تومان حقوق گرفته‌اند. اگر او تا قبل از تیرماه اظهارنامه مالیاتی خود را تسلیم کرده باشد، میزان مالیات پرداختی او با نرخ ۱۰٪ چه مقدار خواهد بود؟

- (۱) الف) معاف از مالیات - ب) ۵۰ میلیون تومان - پ) ۱۱۲,۵۰۰,۰۰۰ تومان - ت) ۳۱,۲۰۰,۰۰۰ تومان - ث) ۱۹۶,۶۰۰,۰۰۰ تومان
 (۲) الف) معاف از مالیات - ب) ۷ میلیون و پانصد هزار تومان - پ) ۱۵۰ میلیون تومان - ت) ۳۱,۲۰۰,۰۰۰ تومان - ث) ۱۸۱,۲۰۰,۰۰۰ تومان
 (۳) الف) ۲۵۰ هزار تومان - ب) ۵۰ میلیون تومان - پ) ۱۵۰ میلیون تومان - ت) ۲,۶۰۰,۰۰۰ تومان - ث) ۱۹۶,۶۰۰,۰۰۰ تومان
 (۴) الف) ۲۵۰ هزار تومان - ب) ۷ میلیون و پانصد هزار تومان - پ) ۱۱۲,۵۰۰,۰۰۰ تومان - ت) ۳,۶۰۰,۰۰۰ تومان - ث) ۱,۸۱۲,۰۰۰,۰۰۰ تومان

پاسخ (۲ الف) هرگونه درآمد ناشی از فعالیت‌های کشاورزی، زراعت، دامپروری، دامداری، پرورش ماهی، پرورش زنبور عسل، صیادی، ماهیگیری و مواردی از این دست ← معاف از مالیات هستند.

ب) مالیات این شخص، از نوع مالیات بر درآمد املاک است و به این صورت محاسبه می‌شود که از کل مبلغ اجاره، ۲۵٪ کسر می‌شود و هر چه باقی ماند، مشمول مالیات می‌شود؛ پس ابتدا ۲۵٪ مبلغ اجاره را محاسبه می‌کنیم:

$$\text{تومان } ۵۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ \times \frac{۲۵}{۱۰۰} = \text{نرخ مالیات} \times \left(\text{مبلغ کل اجاره} - \text{مبلغ کل اجاره} \times \frac{۲۵}{۱۰۰} \right) = \text{مالیات بر درآمد املاک}$$

$$\text{تومان } ۱۵۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ - ۵۰,۰۰۰,۰۰۰$$

در صورت سؤال نرخ مالیات برابر ۵٪ در نظر گرفته شده؛ پس:

$$\text{تومان } ۷,۵۰۰,۰۰۰ = ۱۵۰,۰۰۰,۰۰۰ \times \frac{۵}{۱۰۰}$$

نکته: می‌توان به جای کسر کردن ۲۵٪ از مبلغ کل اجاره، ۷۵٪ مبلغ اجاره را با نرخ ۵٪ مالیات حساب کنید.

$$\text{تومان } ۷,۵۰۰,۰۰۰ = ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ \times \frac{۷۵}{۱۰۰}$$

پ) توجه: در مالیات بر درآمد املاک (نقل و انتقال املاک)، فقط فروشنده ملک باید مالیات بدهد.

مالیات این شخص از نوع مالیات بر درآمد املاک است؛ یعنی نقل و انتقال املاک؛ پس:

$$\text{تومان } ۱۵۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۳,۰۰۰,۰۰۰ \times \frac{۵}{۱۰۰}$$

ت) مالیات این فرد از نوع مالیات بر درآمد است که به شرح زیر محاسبه می‌شود:

تا سطحی از مالیات (در این سؤال ۲ میلیون تومان ماهیانه) معاف از پرداخت هستند و مازاد بر این مبلغ و تا ۷ برابر بیشتر، ۱۰ درصد مالیات کسر می‌شود و نسبت به مازاد این مبلغ نیز ۲۰ درصد کسر می‌شود؛ پس:

درآمدهای تا ۲,۰۰۰,۰۰۰ تومان در ماه ← معاف از مالیات

درآمدهای تا ۱۴,۰۰۰,۰۰۰ (۱۴,۰۰۰,۰۰۰ = ۲,۰۰۰,۰۰۰ × ۷) تومان در ماه ← با نرخ ۱۰٪ نسبت به مازاد ۲,۰۰۰,۰۰۰ تومان

درآمدهای بیش از ۱۴,۰۰۰,۰۰۰ تومان در ماه ← با نرخ ۲۰٪ نسبت به مازاد ۱۴,۰۰۰,۰۰۰ تومان

$$\text{مالیات پرداختی شخص به این شکل محاسبه می‌شود: } ۱۲,۰۰۰,۰۰۰ \times \frac{۱۰}{۱۰۰} = ۱,۲۰۰,۰۰۰ \Rightarrow ۱۴,۰۰۰,۰۰۰ - ۲,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۲,۰۰۰,۰۰۰$$

$$۷,۰۰۰,۰۰۰ \times \frac{۲۰}{۱۰۰} = ۱,۴۰۰,۰۰۰ \Rightarrow ۱۴,۰۰۰,۰۰۰ - ۱۴,۰۰۰,۰۰۰ = ۰$$

$$\text{تومان } ۲,۶۰۰,۰۰۰ = ۱,۲۰۰,۰۰۰ + ۱,۴۰۰,۰۰۰$$

توجه: دقت کنید که سؤال از شما مالیات پرداختی سالیانه را خواسته است و نه ماهیانه؛ پس باید عدد حاصل را در ۱۲ ماه ضرب کنیم:

$$\text{میزان مالیات سالیانه } ۳۱,۲۰۰,۰۰۰ = ۲,۶۰۰,۰۰۰ \times ۱۲$$

ث) شغل روان‌شناس از مشاغل خدماتی به حساب می‌آید و طبق قانون مالیات بر درآمد مشاغل می‌باید هزینه‌های خود را از کل مبلغ فروش خدمات کسر کند و در اظهارنامه مالیاتی درج نماید و تا قبل از تیرماه سال بعد به اداره امور مالیاتی تسلیم نماید؛ پس ابتدا درآمد این روان‌شناس را محاسبه می‌کنیم:
 قیمت هر واحد کالا یا خدمت × مقدار کالاهای به فروش رسیده یا خدمات ارائه شده = درآمد

$$\text{تومان } ۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۰,۰۰۰ \times ۲۰۰,۰۰۰ = \text{درآمد سالیانه}$$

هزینه‌های سالانه دفتر مشاوره را حساب می‌کنیم:

$$\text{تومان } ۴۸,۰۰۰,۰۰۰ = ۲ \times ۲۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ۱۲ \Rightarrow \text{هزینه کارمندان سالانه}$$

$$\text{تومان } ۱۲,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ۱۲ \Rightarrow \text{اجاره سالانه دفتر}$$

$$\text{تومان } ۲۰,۰۰۰,۰۰۰ \Rightarrow \text{هزینه‌های جاری سالانه}$$

$$\text{تومان } ۱۸۸,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۲,۰۰۰,۰۰۰ + ۴۸,۰۰۰,۰۰۰ + ۲۰,۰۰۰,۰۰۰ \Rightarrow \text{مجموع کل هزینه‌های سالیانه}$$

توجه: هزینه‌های ماهیانه را حتماً باید به سالیانه تبدیل کنیم (در ۱۲ ماه ضرب کنیم).

در این مرحله برای محاسبه سود باید هزینه‌ها را از درآمد کسر کنیم:

سود سالیانه تومان $1,812,000,000 = 2,000,000,000 - 188,000,000$

در نهایت باید ۱۰٪ سود را به عنوان مالیات محاسبه کنیم: تومان $1,812,000,000 \times \frac{10}{100} = 181,200,000$ ⇒ میزان مالیات پرداختی

مالیات بر ارزش افزوده: فب مدرس می‌زنم اصلاً نگرفتی یا فیلی کم‌گرفتی که این چیزایی که در مورد مالیات بر ارزش افزوده گفتیم یعنی پی، فق هم داری! چون اول باید بدونی ارزش افزوده پیه و بعدش بدونی کالاها و خدمات واسطه‌ای یعنی پی و بعد یاد بگیری این مالیات چه‌طور مناسبه می‌شه تا از جمله‌های بالا سر در بیاری. پس عوصله کن و مرحله به مرحله پیش بیا تا متوجه بشی، چون کتاب درسی این چیزیات رو نگفته.

قبل از شروع بحث نحوه محاسبه مالیات بر ارزش افزوده ←
افزوده، لازم است با دو مفهوم در اقتصاد آشنا شوید ← کالاها و خدمات واسطه‌ای

به این مثال توجه کن:

مثال: کشاورزی یک کیلوگرم گندم را به قیمت ۱۰۰۰ تومان می‌فروشد و آسیابانی که آن را خریده، پس از آسیاب کردن، گندم آرد شده را به قیمت ۱۵۰۰ تومان به نانوا می‌فروشد. نانوا نیز پس از طبخ آرد، نان را به قیمت ۲۰۰۰ تومان به سوپرمارکت محل می‌فروشد و در نهایت، مشتری نان را با قیمت ۲۵۰۰ تومان از فروشنده می‌خرد و مصرف می‌کند. ملاحظه می‌کنید که گندم اولیه که کشاورز آن را تولید کرده است، نهایتاً به قیمت ۲۵۰۰ تومان و در قالب کالایی به نام نان به دست مصرف‌کننده می‌رسد.

در هر یک از مراحل تولید و تبدیل گندم به نانی که به دست مصرف‌کننده می‌رسد، فعالیت و اقدامی روی گندم صورت گرفته و **موجب** افزایش ارزش آن شده است؛ پس منطقی است که آرد از گندم گران‌تر باشد، چون آسیابان بر آن کاری انجام داده که بر ارزش اولیه گندم افزوده است. پس تولیدکنندگان با فعالیت خود «ارزش افزوده» ایجاد می‌کنند؛ یعنی در هر مرحله از تولید، بر ارزش تولیدشده در مراحل قبلی افزوده می‌شود. بنابراین:

ارزش افزوده: ۱ مرحله ۱۰۰۰ ← ۲ مرحله ۵۰۰ ← ۳ مرحله ۵۰۰ ← ۴ مرحله ۵۰۰

گندم (کالای اولیه) ← آسیاب کردن ← طبخ نان ← نان (کالای مصرفی)

ارزش محصول: ۱۰۰۰ ۱۵۰۰ ۲۰۰۰ ۲۵۰۰

پس می‌بینید که در هر مرحله از فرایند تولید، ارزشی به مرحله قبلی اضافه شده (به کادرهای مستطیلی نگاه کنید). که به آن ارزش افزوده گفته می‌شود.

اگر ارزش افزوده‌های مراحل مختلف را با هم جمع بزنیم، در نهایت با قیمت نهایی کالا برابر هستند:

ارزش افزوده مرحله ۲ ↑ ارزش افزوده مرحله ۴ ↑

بهای کالای نهایی = تومان $2500 = 1000 + 500 + 500 + 500$

↓

ارزش افزوده مرحله ۳ ↓ ارزش افزوده مرحله ۱

نکته:

ارزش محصول در مرحله قبل - ارزش محصول در آن مرحله = ارزش افزوده در هر مرحله

ارزش محصول در مرحله اول = ارزش افزوده محصول در مرحله اول

قیمت نهایی کالا یا خدمت ارائه‌شده = مجموع ارزش افزوده‌های تمامی مراحل

فب اینو داشته باش تو ذهنت، حالا بریم سراغ مفهوم کالاها و خدمات واسطه‌ای:

در اقتصاد در یک تقسیم‌بندی، کالاها و خدمات به دو دسته تقسیم می‌شوند: ۱ کالاها و خدمات نهایی ۲ کالاها و خدمات واسطه‌ای

با به مثال بوهت بگم،

خودرویی که مصرف‌کننده نهایی آن را از نمایشگاه ماشین می‌خرد، یک کالای نهایی است، اما قطعات خودرو که توسط تولیدکنندگان خودرو خریداری می‌شوند و در تولید خودرو به کار می‌روند، کالای واسطه‌ای هستند (واسطه‌ای هستند برای تولید کالای نهایی). خدمات هم به همین صورت است، مثلاً یک وکیل خدمت نهایی (یعنی خدمات حقوقی) را به موکل ارائه می‌دهد و منشی دفتر او به مراجعین خدمت واسطه‌ای ارائه می‌دهد.

حالا با این دو مفهومی که یاد گرفتیم، بریم ببینیم مالیات بر ارزش افزوده پیه و چه‌طور مناسبه می‌شه.

مالیات بر ارزش افزوده (VAT) چگونه کار می‌کند؟

با توجه به شکل زیر بررسی می‌کنیم که چگونه ۱۰٪ مالیات بر ارزش افزوده (VAT) بر تولید و فروش لباس عمل می‌کند:

مرحله ۴: مغازه‌دار لباس را به قیمت ۲۰۰۰ تومان به مشتری می‌فروشد.

مرحله ۳: خیاط لباس را می‌دوزد و آن را به قیمت ۱۲۰۰۰ تومان به مغازه‌دار می‌فروشد.

مرحله ۲: پارچه‌باف، پارچه را می‌بافد و به قیمت ۵۰۰۰ تومان به خیاط می‌فروشد.

مرحله ۱: کشاورز پنبه را برداشت می‌کند و آن را به قیمت ۱۰۰۰ تومان به پارچه‌باف می‌فروشد.

اگر فرض کنیم که مالیات بر ارزش افزوده ۱۰٪ باشد، مالیات هر مرحله را محاسبه می‌کنیم: (مالیات بر ارزش افزوده یه‌ها و یه‌دفعه روی کالا گرفته نمی‌شه. مرحله به مرحله افزوده می‌شه.)
نرخ مالیات بر ارزش افزوده × قیمت کالا در هر مرحله = مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده

مرحله ۱ ⇒ $1000 \times \frac{10}{100} = 100$ تومان (۱) مرحله ۱ ⇒ $1000 \times \frac{10}{100} = 100$ تومان

مرحله ۲ ⇒ $5000 \times \frac{10}{100} = 500$ تومان (۲) مرحله ۲ ⇒ $5000 \times \frac{10}{100} = 500$ تومان

مرحله ۳ ⇒ $12000 \times \frac{10}{100} = 1200$ تومان (۳) مرحله ۳ ⇒ $12000 \times \frac{10}{100} = 1200$ تومان

مرحله ۴ ⇒ $20000 \times \frac{10}{100} = 2000$ تومان (۴) مرحله ۴ ⇒ $20000 \times \frac{10}{100} = 2000$ تومان

حالا در هر مرحله، مقدار مالیات را با قیمت اولیه کالا جمع می‌بندیم تا قیمت فروش با احتساب مالیات بر ارزش افزوده به دست بیاید:

$$\left(\begin{array}{l} \text{مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده} \\ \text{توسط فروشنده در همان مرحله} \end{array} \right) + \left(\begin{array}{l} \text{قیمت اصلی کالا} \\ \text{در آن مرحله} \end{array} \right) = \left(\begin{array}{l} \text{قیمت فروش با احتساب} \\ \text{مالیات بر ارزش افزوده (در هر مرحله)} \end{array} \right)$$

مرحله ۱ ⇒ $1000 + 100 = 1100$ تومان

مرحله ۲ ⇒ $5000 + 500 = 5500$ تومان

مرحله ۳ ⇒ $12000 + 1200 = 13200$ تومان

مرحله ۴ ⇒ $20000 + 2000 = 22000$ تومان

تومان ۱۱۰۰	تومان ۵۵۰۰	تومان ۱۳,۲۰۰	تومان ۲۲,۰۰۰	قیمت فروش با مالیات بر ارزش افزوده
تومان ۱۰۰	تومان ۵۰۰	تومان ۱۲۰۰	تومان ۲۰۰۰	مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده
—	تومان -۱۰۰	تومان -۵۰۰	تومان -۱۲۰۰	اعتبار مالیات بر ارزش افزوده‌هایی که در مرحله قبل پرداخت شده
تومان ۱۰۰ +	تومان ۴۰۰ +	تومان ۷۰۰ +	تومان ۸۰۰ +	مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع‌آوری شده
تومان ۲۰۰۰				مجموع مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده

پس در واقع این پوریه که تو مرحله اول که کشاورز پنبه رو به قیمت ۱۱۰۰ تومن به پارچه‌باف می‌فروشه، مبلغ ۱۰۰ تومن از این ۱۱۰۰ تومن به عنوان مالیاتیه که باید به دولت پرداخت بشه (یعنی ۱۰۰ تومن رو برای دولت می‌گیره و نگه می‌داره و ۱۰۰۰ تومن هم که سووم فودشه) و تو مرحله بعدی هم همین مابراست؛ یعنی پارچه‌باف از ۵۵۰۰ تومنی که از فیاط می‌گیره ۵۰۰ تومن به عنوان مالیات دولته و ۵۰۰۰ تومن به فودرش می‌رسه و مرحله‌های بعدی هم به همین شکل.

اعتبار مالیات بر ارزش افزوده‌هایی که در مرحله قبل پرداخت شده:

به جدول نگاه کنید، در سطر بعدی جدول، مقدار مالیاتی را که هر فروشنده در مرحله قبل پرداخت کرده، می‌بینیم:

مرحله اول ← کشاورز مرحله قبلی نداشته است؛ پس مالیاتی هم به فروشنده قبلی پرداخت نکرده است.

مرحله دوم ← پارچه‌باف ۱۰۰ تومن به فروشنده قبلی پرداخت کرده است (و ۵۰۰ تومن از خریدار بعدی (خیاط) دریافت کرده است).

مرحله سوم ← خیاط ۵۰۰ تومن به فروشنده قبلی پرداخت کرده است (و ۱۲۰۰ تومن از خریدار بعدی (مغازه‌دار) دریافت کرده است).

مرحله چهارم ← مغازه‌دار ۱۲۰۰ تومن به فروشنده قبلی پرداخت کرده است (و ۲۰۰۰ تومن از خریدار بعدی (مصرف‌کننده نهایی) دریافت کرده است).

مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع‌آوری شده:

در این مرحله مالیات بر ارزش افزوده‌هایی که در مرحله قبل پرداخت شده را از مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده کسر می‌کنیم تا مالیات خالص حاصل شود:

$$\left(\begin{array}{l} \text{مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده} \\ \text{توسط فروشنده در مرحله قبل} \end{array} \right) - \left(\begin{array}{l} \text{مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده} \\ \text{توسط فروشنده در آن مرحله} \end{array} \right) = \left(\begin{array}{l} \text{مالیات بر ارزش افزوده خالص در هر مرحله} \end{array} \right)$$

مرحله ۱ ⇒ $1000 - 0 = 1000$

مرحله ۲ ⇒ $5000 - 1000 = 4000$

مرحله ۳ ⇒ $12000 - 5000 = 7000$

مرحله ۴ ⇒ $20000 - 12000 = 8000$

تومان $1000 + 4000 + 7000 + 8000 = 20000$

مجموع مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع‌آوری شده:

★ نکته: ۱) جمع مالیات بر ارزش افزوده‌ها در تمامی مراحل، معادل مالیات پرداختی در مرحله آخر است که توسط مصرف‌کننده نهایی پرداخت می‌شود.

۲) همان‌طور که می‌بینید، مالیات پرداخت‌شده تولیدکنندگان قبلی، از مالیات بر فروش بعدی کسر می‌شود. به عبارت دیگر ← کالا و خدمات واسطه‌ای از پرداخت مالیات معاف هستند؛ به همین دلیل است که گفتیم مزیت مالیات بر ارزش افزوده این است که از مالیات‌ستانی مضاعف (مالیات‌گیری چندگانه) جلوگیری می‌کند.

۳) در کشورهایی که سازوکار مالیات بر ارزش افزوده برقرار است، کسب و کارها منبع مالیات را از فروش خودشان جمع‌آوری کرده و آن را از طریق خرید از دیگر کسب و کارها پرداخت می‌کنند.

به طور کلی برای حل مسائل مالیات بر ارزش افزوده باید جدول زیر را به خاطر بسپارید.

مراحل	توضیحات
قیمت فروش با مالیات بر ارزش افزوده	(نرخ مالیات بر ارزش افزوده $\times$ قیمت کالا در آن مرحله) + (قیمت کالا در آن مرحله)
مالیات بر ارزش افزوده جمع آوری شده توسط فروشنده	(نرخ مالیات بر ارزش افزوده) $\times$ (قیمت کالا در آن مرحله)
اعتبار مالیات بر ارزش افزوده‌هایی که در مرحله قبل پرداخت شده	برابر است با مالیات بر ارزش افزوده جمع آوری شده توسط فروشنده در مرحله قبل
مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع آوری شده	$\left(\begin{array}{l} \text{مالیات بر ارزش افزوده جمع آوری شده} \\ \text{توسط فروشنده در مرحله قبل} \end{array} \right) - \left(\begin{array}{l} \text{مالیات بر ارزش افزوده جمع آوری شده} \\ \text{توسط فروشنده در آن مرحله} \end{array} \right)$ یا (نرخ مالیات بر ارزش افزوده) $\times$ (میزان ارزش افزوده آن مرحله)
مجموع مالیات بر ارزش افزوده جمع آوری شده	مجموع مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع آوری شده تمامی مراحل یا مالیات بر ارزش افزوده جمع آوری شده توسط فروشنده در مرحله آخر

بریم سراغ حل مسئله ببینیم هند هندیم با VAT!

مسئله: فرض کنیم ماهیگیری پس از صید ماهی از دریا آن را به قیمت ۲۰۰۰ تومان به کارخانه تولید تن ماهی می‌فروشد. کارخانه نیز پس از تولید، تن ماهی را به قیمت ۵۰۰۰ تومان به پخش کننده می‌فروشد، پخش کننده نیز آن را به قیمت ۷۰۰۰ تومان به سوپرمارکت می‌فروشد و در نهایت مشتری تن ماهی را با قیمت ۱۴,۰۰۰ تومان از فروشنده می‌خرد و مصرف می‌کند.

اگر براساس قانون، مالیات بر ارزش افزوده برابر ۱۰٪ باشد:

(الف) قیمت فروش تن ماهی به پخش کننده با احتساب مالیات بر ارزش افزوده برابر است با ..... تومان.

(ب) مالیات بر ارزش افزوده پرداخت شده توسط سوپرمارکت، برابر است با ..... تومان.

(پ) در کشورهایی که سازوکار مالیات بر ارزش افزوده برقرار است، کسب و کارها منبع مالیات را از ..... جمع آوری کرده و آن را از طریق ..... پرداخت می‌کنند.

(ت) مالیات بر ارزش افزوده جمع آوری شده برابر است با ..... تومان.

(۱) الف) ۲۲۰۰ / ب) ۱۴۰۰ / پ) فروش خودشان - خرید از دیگر کسب و کارها / ت) ۱۴۰۰

(۲) الف) ۵۵۰۰ / ب) ۱۴۰۰ / پ) خرید از دیگر کسب و کارها - فروش خودشان / ت) ۱۵,۴۰۰

(۳) الف) ۵۵۰۰ / ب) ۷۰۰ / پ) فروش خودشان - خرید از دیگر کسب و کارها / ت) ۱۴۰۰

(۴) الف) ۲۲۰۰ / ب) ۷۰۰ / پ) خرید از دیگر کسب و کارها - فروش خودشان / ت) ۱۵,۴۰۰

پاسخ ۳) برای راحتی کار جدول بکشین. کم‌کم که مسئله حل کردین و دستتون راه افتاد، دیگه نیازی نیست هر بار جدول بکشین.

مرحله ۱: فروش ماهی توسط ماهیگیر به کارخانه	مرحله ۲: فروش تن ماهی توسط کارخانه به پخش کننده	مرحله ۳: فروش تن توسط پخش کننده به سوپرمارکت	مرحله ۴: فروش تن توسط سوپرمارکت به مصرف کننده نهایی	
۲۰۰۰	۵۰۰۰	۷۰۰۰	۱۴,۰۰۰	قیمت بدون مالیات بر ارزش افزوده
۲۲۰۰	۵۵۰۰ (الف)	۷۷۰۰	۱۵,۴۰۰	قیمت فروش با احتساب مالیات بر ارزش افزوده
۲۰۰	۵۰۰	۷۰۰ (ب)	۱۴۰۰	مالیات بر ارزش افزوده جمع آوری شده توسط فروشنده
-	-۲۰۰	-۵۰۰	-۷۰۰	اعتبار مالیات بر ارزش افزوده‌هایی که در مرحله قبل پرداخت شده
۲۰۰	۳۰۰	۲۰۰	۷۰۰	مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع آوری شده
			۱۴۰۰ (ت)	مجموع مالیات بر ارزش افزوده جمع آوری شده

VAT

$2000 \times \frac{1}{100} = 200$	تومان ۲۰۰	قیمت فروش با احتساب VAT → ۲۰۰۰ + ۲۰۰ = ۲۲۰۰ تومان	مرحله ۱ ← قیمت ماهی
$5000 \times \frac{1}{100} = 500$	تومان ۵۰۰	قیمت فروش با احتساب VAT → ۵۰۰۰ + ۵۰۰ = ۵۵۰۰ تومان	مرحله ۲ ← قیمت تن ماهی کارخانه
$7000 \times \frac{1}{100} = 700$	تومان ۷۰۰	قیمت فروش با احتساب VAT → ۷۰۰۰ + ۷۰۰ = ۷۷۰۰ تومان	مرحله ۳ ← قیمت تن ماهی پخش کننده
$14,000 \times \frac{1}{100} = 1400$	تومان ۱۴۰۰	قیمت فروش با احتساب VAT → ۱۴,۰۰۰ + ۱۴۰۰ = ۱۵,۴۰۰ تومان	مرحله ۴ ← قیمت تن ماهی سوپرمارکت

پ) در کشورهایی که سازوکار مالیات بر ارزش افزوده برقرار است، کسب و کارها منبع مالیات خود را از فروش خودشان جمع آوری کرده و آن را از طریق خرید از دیگر کسب و کارها، پرداخت می کنند.

نکته تستی: دقت کنید که جمع مالیات بر ارزش افزوده در تمامی مراحل، معادل مالیات بر ارزش افزوده پرداختی در مرحله آخر (۱۴۰۰ تومان) است، پس نیازی به راه حل های طولانی و زمان بر و محاسبه مالیات به طور کامل نیست و تنها کافی است مالیات مرحله آخر (قیمت تن ماهی در سوپرمارکت) را محاسبه کنید و قسمت «ت» سؤال را جواب دهید.

۲- فروش دارایی های ملی (سایر درآمدهای دولت) به جز مالیات که مفصل در مورد آن گفتیم، بخش زیادی از درآمدهای مورد نیاز دولت در ایران از

محل فروش دارایی های ملی تجدیدناپذیر، مثل نفت و گاز تأمین می شود.

- ۱ درآمدی پایدار نیست ← تجدیدناپذیرند.
  - ۲ با نوسانات قیمت نفت و گاز، میزان درآمد دولت هم تغییر می کند.
  - ۳ قابل تحریم است.
- معایب تأمین درآمد از محل دارایی های تجدیدناپذیر

نکته: اگر با درآمد حاصل از فروش منابع ملی، دارایی های دیگری خلق شود، مشکلی نخواهد بود، اما اگر دارایی دیگری خلق نشود و فقط صرف هزینه های جاری کشور، مثل پرداخت دستمزد و ... شود، حتماً نسل های بعدی ما را نخواهند بخشید، زیرا که فروش این نوع دارایی ها، فروش دارایی هایی است که نه فقط به ما، بلکه به نسل های بعد هم تعلق دارد.

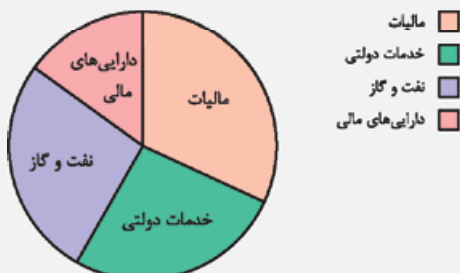
۳- ایجاد بدهی (استقراض) دولت سالیانه بخشی از درآمد مورد نیاز خود را از طریق ایجاد بدهی تأمین می کند، از مردم قرض می گیرد؛ به این

صورت که: آن ها را در طرح های عمرانی و سرمایه گذاری های دولت شریک می کند و از محل سود این طرح ها، سودی بین آن ها تقسیم می شود. (به مردم اوراق مشارکت می فروشد و اوتارو مشارکت می ده در ساخت طرح های توسعه ای و عمرانی؛ پس به نوعی قرض می گیره از شون و در نهایت اصل پول رو با سود برمی گردونه.) با این منبع درآمد دولت نیز نمی تواند تا ابد پایدار باشد.

- ۱ فروش دارایی های تجدیدناپذیر ملی
  - ۲ ایجاد بدهی (استقراض)
- توجه: درآمدهای ناپایدار دولت

نکته: نمودار روبه رو برآورد منبع درآمدهای عمده دولت ایران در سال ۱۳۹۷ را

برحسب درصد نشان می دهد:

برآورد منبع درآمدهای عمده دولت ایران در سال ۱۳۹۷ برحسب درصد

- ۱ درآمد حاصل از مالیات
  - ۲ درآمد حاصل از فروش نفت و گاز
  - ۳ درآمد حاصل از خدمات دولتی
  - ۴ درآمد حاصل از دارایی های ملی
- درآمدهای حاصله دولت در سال ۹۷ به ترتیب به ۴ دسته تقسیم می شود
- طبق تصویر کتاب مورد ۲ و ۳ تقریباً برابرن.

عمده منبع درآمد دولت از مالیات و کمترین منبع، دارایی های ملی است.

بودجه دولت

دولت برای مدیریت کلان کشور، در مقابل درآمدهایی که به دست می آورد، مخارج و هزینه هایی نیز دارد به عبارت دیگر دولت برای انجام وظایف خود؛ یعنی بهبود عملکرد بازار و ارائه کالاهای عمومی باید هزینه کند.

۱- بودجه فقط مربوط به دولت نیست؛ تو درس ۱۲ در مورد بودجه در خانواده حرف می زنیم.

دولت‌ها برای اداره امور کشور با توجه به درآمدها و هزینه‌هایشان، نیاز به یک برنامه دارند که در قالب **بودجه** نشان داده می‌شود. بریم تعریف بودجه و پندرتا اصطلاح **اقتصادی در مورد بودجه رو یاد بگیریم**؛

بودجه دولت: برنامه یک‌ساله دولت برای خرج کردن با توجه به درآمدهاست.

مازاد بودجه: اگر درآمد بودجه، بیشتر از هزینه‌های آن باشد با «**مازاد بودجه**» روبه‌رو هستیم. ← مازاد بودجه ⇒ هزینه > درآمد

کسری بودجه: اگر هزینه‌های بودجه، بیشتر از درآمدهای آن باشد با «**کسری بودجه**» روبه‌رو هستیم. ← کسری بودجه ⇒ هزینه < درآمد

⚠ **توجه**: وظیفه دولت‌ها برای جلوگیری از کسری بودجه ← برنامه‌ریزی درست و تنظیم **الگوی درآمد - هزینه**، برای رسیدن به بودجه‌ای «متوازن»

درس ششم: نقش دولت در اقتصاد چیست؟

وظایف دولت

۳۸۹- فرض کنید شما مالک یک شرکت داروسازی هستید و کار خود را با دقت و کیفیت انجام می‌دهید، شرکت دارویی دیگری محصولاتی با کیفیت کم‌تر و قیمت پایین‌تر ارائه می‌کند. با توجه به این فرضیه، نبود دولت به عنوان داور در این میان، چه پیامدهایی می‌تواند داشته باشد؟

- (۱) با عدم حضور دولت، هم شما متضرر می‌شوید و مجبور به ترک بازار هستید و هم سلامت مصرف‌کنندگان به خطر می‌افتد.
- (۲) با حضور دولت از ضرر مصرف‌کنندگان کم می‌شود و شرکت رقیب به علت پایین‌تر بودن قیمت محصولاتش انتخاب می‌گردد.
- (۳) دولت با وضع مالیات سنگین از فعالیت رقیب می‌کاهد و با دولتی‌کردن بخش دارو، سلامت مصرف‌کننده را تضمین می‌کند.
- (۴) با این‌که دولت وظایف نظارتی بر بخش خصوصی ندارد، اما به محض اطلاع، شرکت بی‌کیفیت را از بازار بیرون می‌کند تا شرکت شما متضرر نشود.

۳۹۰- کدام گزینه صحیح‌ترین و جامع‌ترین پاسخ به سؤال، «مجموعه گسترده‌ای از قوانین و مقرراتی که توسط دولت وضع می‌شود، به چه منظور اجرا می‌شود» است؟

- (۱) جهت بهبودبخشیدن امنیت خرید و فروش، زیرا دولت اجازه نمی‌دهد تا زمانی که فروشنده اثبات نکند که مالک چیزی است، آن را بفروشد.
- (۲) عدم تعرض افراد به حقوق یکدیگر و کسب درآمد دولت به منظور تأمین همه اقشار جامعه با این هدف که عدالت درآمدی رعایت شود.
- (۳) به منظور تسهیل و تشویق مبادلاتی که به نفع خریداران و فروشندگان است و جلوگیری از بروز شرایطی که به مبادلات آن‌ها لطمه می‌زند.
- (۴) وضع مقررات ویژه در زمینه‌های مختلف تا از طریق اطلاعات و آگاهی‌های لازم، مبادله بین افراد را تسهیل و تضمین کند.

۳۹۱- دولت چگونه می‌تواند امنیت خرید و فروش و مبادلات را بهبود ببخشد؟

- (۱) با نظارت بر بخش صادرات و واردات
- (۲) با ارائه کالاهای عمومی و دادن یارانه
- (۳) با وضع قوانین مالیاتی و اجرایی
- (۴) با تعریف و اجرای حقوق مالکیت

۳۹۲- کدام گزینه از وظایف دولت درباره بهبود عملکرد بازار نمی‌باشد؟

- (۱) تعریف و اجرای حقوق مالکیت
- (۲) اجرای قراردادهای
- (۳) وضع قوانین و مقررات در زمینه‌های مختلف
- (۴) وضع قوانین مالیاتی و تأمین مخارج تولید

۳۹۳- کدام گزینه به فعالیت دولت جهت بهبود عملکرد بازار اشاره نمی‌کند؟

- (۱) برای برخورداری آحاد جامعه از امکانات بهتر و بیشتر به وضع قوانین مالیاتی و ارائه کالاهای و خدمات می‌پردازد.
- (۲) به برخی از شرکت‌ها پیش از انجام برخی آزمایشات و اخذ گواهی‌های معتبر، اجازه نمی‌دهد که محصولات خود را به بازار عرضه کنند.
- (۳) با کمک سازمان استاندارد که وظیفه دارد کیفیت یا عدم کیفیت محصولات را تأیید کند؛ باعث می‌شود محصولاتی با کیفیت به بازار ارائه گردد.
- (۴) با اجرای حقوق مالکیت، امنیت خرید و فروش و مبادلات را بهبود می‌بخشد و نفع خریداران و فروشندگان را بیشینه می‌کند.

۳۹۴- دولت با داشتن دو وظیفه مهم به عنوان داور در صحنه اقتصاد وارد می‌شود. کدام گزینه این وظایف مهم را بیان می‌کند؟

- (۱) وضع مالیات و ارائه کالاهای عمومی
- (۲) بهبود عملکرد بازار و ارائه کالاهای عمومی
- (۳) محافظت از مرزهای کشور و بهبود عملکرد بازار
- (۴) ایجاد نظم و وضع سیاست‌گذاری‌های اقتصادی

۳۹۵- کدام گزینه تعریف صحیح و جامعی از کالاهای عمومی بیان می‌کند؟

- (۱) کالاهای و خدماتی که بنا بر صلاح‌دید دولت توسط گروه خاصی و در زمان مشخصی مورد استفاده قرار می‌گیرد.
- (۲) کالاهای و خدماتی که توسط افراد زیادی می‌تواند هم‌زمان استفاده شود و هیچ‌کس نمی‌تواند مردم را از استفاده آن محروم کند.
- (۳) کالاهای و خدماتی که افراد تابع یک ملت، چه در داخل و چه در خارج از کشور می‌توانند از آن‌ها استفاده کنند.
- (۴) کالاهای و خدماتی که توسط قشر متوسط و پایین جامعه مورد استفاده قرار می‌گیرد و هیچ‌کس نمی‌تواند این گروه را از آن‌ها محروم کند.

۳۹۶- کدام دسته از موارد زیر، جزء کالاهای یا خدمات عمومی محسوب نمی‌شوند؟

- (۱) تیرهای چراغ برق - اورژانس‌های دولتی - سدها
- (۲) جاده‌ها - پل‌ها - آتش‌نشانی
- (۳) پارک‌ها - بانک‌ها - پلیس
- (۴) بوستان‌ها - خیابان‌ها - راه‌ها

(آزمون‌های آزمایشی فیلی سبز)

۳۹۷- موارد کدام گزینه تکمیل‌کننده جاهای خالی عبارات زیر است؟

(الف) حضور دولت و عملکرد قوی آن سبب می‌شود افراد به حقوق یکدیگر تعرض نکنند. در این حالت، دولت به عنوان یک ..... در میدان فعالیت‌های اقتصادی حضور دارد.

(ب) دولت‌ها با هدف ..... و ..... اقدام به وضع و اجرای مجموعه گسترده‌ای از قوانین و مقررات در حوزه کسب و کار می‌کنند.

(پ) دولت تلاش می‌کند با تعریف و اجرای حقوق مالکیت ..... را بهبود بخشد.

(۱) (الف) بازیگر اصلی / (ب) کنترل متغیرهای کلان اقتصادی - افزایش شفافیت مالیاتی و جلوگیری از فرار مالیاتی اشخاص / (پ) امنیت خرید و فروش و مبادلات
(۲) (الف) داور / (ب) تسهیل و تشویق مبادلاتی که به نفع خریداران و فروشندگان است. - جلوگیری از بروز شرایطی که به مبادلات آسیب می‌زند. / (پ) منافع و سود تولیدکنندگان و فروشندگان

(۳) (الف) داور / (ب) تسهیل و تشویق مبادلاتی که به نفع خریداران و فروشندگان است. - جلوگیری از بروز شرایطی که به مبادلات آسیب می‌زند. / (پ) امنیت خرید و فروش و مبادلات

(۴) (الف) بازیگر اصلی / (ب) کنترل متغیرهای کلان اقتصادی - افزایش شفافیت مالیاتی و جلوگیری از فرار مالیاتی اشخاص / (پ) منافع و سود تولیدکنندگان و فروشندگان
۳۹۸- هر کدام از موارد زیر به ترتیب به کدام یک از وظایف دولت اشاره دارد؟

(الف) یک بنگاه توانسته با جعل سند، زمین آقای رحیمی را بدون اطلاع او به یک نفر دیگر بفروشد.

(ب) شرکت لنت ترمز جهان، با تولید لنت ترمز نامرغوب، باعث بروز حوادث زیادی در جاده‌های کشور شده است.

(پ) نبود روشنایی مناسب در یک جاده بین شهری، سالانه منجر به تصادفات و مرگ هم‌وطنانمان می‌شود.

(ت) آقای منوچهری به تازگی یک آرایشگاه مردانه افتتاح کرده است، اما ناتوانی و مهارت پایین او باعث شده تا بخش زیادی از مراجعه‌کنندگان ناراضی باشند.

(۱) (الف) تعریف و اجرای حقوق مالکیت / (ب) تأیید کیفیت یا عدم کیفیت محصولات، توسط سازمان استاندارد / (پ) تأمین کالاهای عمومی مورد نیاز مردم / (ت) جلوگیری از ورود افرادی که صلاحیت‌های لازم را ندارند به مشاغل مختلف

(۲) (الف) داوری در میدان فعالیت‌های اقتصادی / (ب) ارائه کالاهای عمومی مورد نیاز مردم / (پ) قانون‌گذاری و جرمه متخلفان رانندگی / (ت) تعریف و اجرای حقوق مالکیت
(۳) (الف) ممنوعیت معاملات زبانباز خریداران و فروشندگان / (ب) بهبود وضعیت جاده‌های کشور / (پ) افزایش خدمات پزشکی و درمانی در کشور / (ت) ممنوعیت معاملات زبانباز خریداران و فروشندگان

(۴) (الف) تعریف و اجرای حقوق مالکیت / (ب) ارائه کالاهای عمومی مورد نیاز مردم / (پ) تأمین کالاهای عمومی مورد نیاز مردم / (ت) جلوگیری از ورود افرادی که صلاحیت‌های لازم به مشاغل مختلف را ندارند.

جایگاه دولت در جریان چرخشی درآمد

۳۹۹- کدام گزینه بیانگر x ، y و z در تصویر روبه‌رو است؟

(۱) x : کالاها و خدمات - y : خریدهای دولت - z : مالیات

(۲) x : خریدهای دولت - y : کالاها و خدمات - z : مالیات

(۳) x : کالاها و خدمات - y : مالیات - z : پرداخت عوامل تولید

(۴) x : خریدهای دولت - y : مالیات - z : کالاها و خدمات

۴۰۰- با توجه به جریان چرخشی درآمد، کدام گزینه صحیح نمی‌باشد؟

(۱) دولت، خریداری مهم، هم در بازارهای عوامل تولید و هم در بازار کالاها و خدمات است.

(۲) دولت با دریافت مالیات از شرکت‌ها و خانواده‌ها و پرداخت یارانه به آن‌ها، نقشی مهم در اقتصاد ایفا می‌کند.

(۳) بنگاه‌های اقتصادی و دولت‌ها، دو بازیگر اصلی اقتصاد هستند که برای رفع نیاز خانوارها به صحنه آمده‌اند.

(۴) عوامل تولید از خانوارها هم به سمت دولت و هم به سمت بنگاه‌ها حرکت و در مقابل خدماتشان، درآمد دریافت می‌کنند.

۴۰۱- با توجه به نمودار جریان چرخشی تعاملات بین خانوارها، بنگاه‌ها و دولت،

عبارات کدام گزینه به ترتیب تکمیل‌کننده موارد «الف» تا «ث» مشخص شده

(آزمون‌های آزمایشی فیلی سبز)

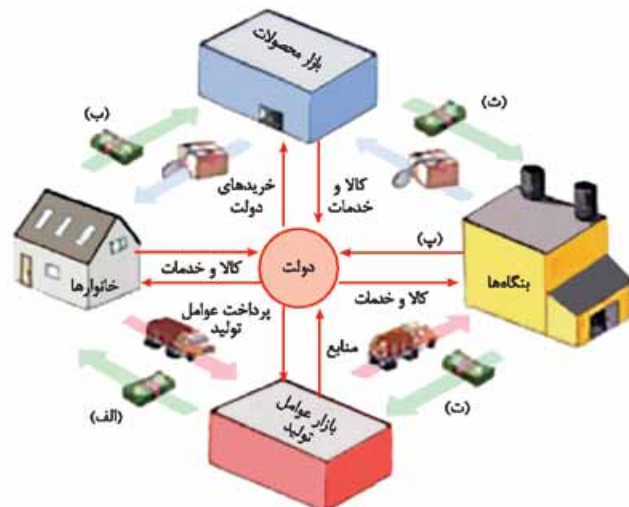
در نمودار می‌باشد؟

(۱) پرداخت عوامل تولید - خریدها - یارانه - درآمد خانوار - درآمد

(۲) درآمد خانوار - درآمد - یارانه - پرداخت عوامل تولید - خریدها

(۳) درآمد خانوار - خریدها - مالیات - پرداخت عوامل تولید - درآمد

(۴) پرداخت عوامل تولید - درآمد - مالیات - پرداخت عوامل تولید - خریدها

(آزمون‌های آزمایشی قبلی سبز)

۴۰۲- کدام مورد در رابطه با جریان چرخشی اقتصاد نادرست است؟

- ۱) خریداران، خانوارهایی هستند که تقاضاکننده کالاها و خدمات هستند و نسبت به مشاهده تغییر شرایط بازار تصمیمات متفاوتی می‌گیرند.
- ۲) بنگاه‌ها در مقابل به کارگیری منابع طبیعی، سرمایه و نیروی انسانی مبالغی تحت عنوان اجاره، سود و دستمزد (حقوق) به خانواده‌ها می‌پردازند.
- ۳) خانوارها کالا و خدمات مورد نیاز خود را از کسب و کارها خریداری می‌کنند و زمین، نیروی کار، سرمایه و کارآفرینی را برای تولید کالاها و خدمات به بنگاه‌ها ارائه می‌کنند.
- ۴) آن چیزی که از سمت بنگاه‌ها به سمت بازار عوامل تولید پرداخت می‌شود، درآمد نام دارد و آن چیزی که از سمت بنگاه‌ها به سمت دولت می‌رود، کالا و خدمات نام دارد.

۴۰۳- صحیح (ص) یا غلط (غ) بودن عبارات زیر در کدام گزینه به درستی نشان داده شده است؟
الف) مجموعه گسترده‌ای از قوانین و مقرراتی که توسط دولت وضع و اجرا می‌شود، به منظور تسهیل و تشویق مبادلاتی است که به نفع خریداران و فروشندگان است.

- ب) دولت با عملکرد درست خود می‌تواند تخصیص‌های بهینه‌ای برای اقتصاد به وجود آورد.
  - پ) دولت با تعریف و اجرای حقوق مالکیت، می‌کوشد تا وجود اطلاعات و آگاهی‌های لازم را برای مبادله بین افراد تضمین کند.
  - ت) در بازار محصولات، دولت منابع و عوامل تولید را از خانوارها خریداری و مبالغی را تحت عنوان اجاره، مزد یا سود به خانوارها پرداخت می‌کند.
  - ث) کالای عمومی به کالا و خدماتی گفته می‌شود که نمی‌تواند توسط افراد زیادی هم‌زمان استفاده شود و شما می‌توانید مردم را از استفاده آن محروم سازید.
- ۱) ص - ص - غ - غ - غ
۲) ص - ص - غ - غ - ص
۳) غ - غ - ص - ص - ص
۴) غ - غ - ص - ص - ص

مالیات‌ها

۴۰۴- معمولاً و در بیشتر مواقع دولت چگونه منابع مالی خود را تأمین می‌کند؟

- ۱) مالیات‌ها، استقراض از خارج و فروش نفت
- ۲) استقراض از خارج، فروش اوراق مشارکت و فروش دارایی‌های ملی
- ۳) مالیات‌ها، ایجاد بدهی و فروش دارایی‌های ملی
- ۴) فروش نفت، ایجاد بدهی و فروش اوراق بهادار به مردم

۴۰۵- یکی از دلایلی که دولت از مردم مالیات می‌گیرد، کدام گزینه است؟

- ۱) دولت برای تأمین سطحی از کالاها و خدمات عمومی برای همگان، از مردم مالیات می‌گیرد.
- ۲) دولت برای تأمین مخارج خود و جبران کسری بودجه، از مردم مالیات می‌گیرد و این‌گونه توزیع درآمد را عادلانه‌تر می‌کند.
- ۳) دولت بابت خدمات شهری که به مردم ارائه می‌دهد، از آن‌ها مالیات می‌گیرد و غیرمستقیم از قیمت کالاهای ضروری می‌کاهد.
- ۴) دولت باید به منظور تأمین مخارج خود در زمان کسری بودجه، مالیات دریافت کند و در مقابل، به برخی از مردم با سطح درآمدی مشخص یارانه بدهد.

۴۰۶- کدام گزینه سه هدف اصلی اخذ مالیات را بیان می‌کند؟

- ۱) کاهش فاصله طبقاتی بین افراد جامعه - کاهش رفتارهای نامطلوب - افزایش رفتارهای مطلوب
- ۲) افزایش درآمد دولت - کاهش رفتارهای نامطلوب یا افزایش رفتارهای مطلوب - کاهش نابرابری‌های اقتصادی و اجتماعی
- ۳) کاهش فاصله طبقاتی بین افراد جامعه - افزایش درآمد دولت - افزایش خدمات شهری و رفاهی برای عموم
- ۴) افزایش رفتارهای مطلوب - تأمین بودجه دولت در زمان مواجهه با کمبود بودجه - افزایش خدمات شهری و رفاهی برای عموم

۴۰۷- کدام گزینه با توجه به مهم‌ترین هدف مالیات، صحیح نیست؟

- ۱) اخذ مالیات برای تأمین مالی دولت و پشتیبانی از فعالیت‌های آن ضروری است.
- ۲) دولت در شهرها و روستاها از محل مالیات‌ها، خدماتی چون راه‌ها، راهنمایی و رانندگی و ... ارائه می‌دهد.
- ۳) مالیات باید درآمد دولت را تا حدی بالا ببرد که عملکرد دولت مؤثر واقع شود.
- ۴) هدف کاهش رفتار نامطلوب و یا افزایش رفتار مطلوب از طریق اخذ مالیات عملی می‌شود.

۴۰۸- با توجه به موارد زیر، کدام گزینه صحیح است؟

- الف) اولین و مهم‌ترین هدف مالیات، ..... است.
ب) اساس و مبنای مالیات بر دارایی ..... است.
ت) دولت علاوه بر .....، مسئول ارائه کالاها و خدمات عمومی هم هست.
پ) شما با گرفتن مجوزهای لازم در شروع کارتان .....
۱) افزایش درآمد دولت - ب) ثروت مؤدی - پ) اجازه می‌دهید دولت به کار شما نظارت کند. - ت) وظایف نظارتی
۲) افزایش درآمد دولت - ب) تقسیم عادلانه ثروت - پ) از حمایت‌های مالیاتی و دولتی بهره‌مند می‌شوید. - ت) وظیفه تأمین مالی
۳) تأمین مالی دولتی - ب) ثروت مؤدی - پ) به عنوان کارآفرین شناخته می‌شوید؛ پس مشمول معافیت‌های مالیاتی می‌شوید. - ت) وظایف نظارتی
۴) کاهش نابرابری‌های اقتصادی - ب) تقسیم عادلانه ثروت - پ) از آن‌جا که مشمول نظارت دولت می‌شوید؛ پس وارد سیستم مالیات‌گیری خواهید شد. - ت) تأمین مالی

۴۰۹- چند مورد از جملات زیر صحیح نیست؟

- الف) به پرداخت‌های لازم به دولت، مالیات می‌گویند.
ب) یکی از راهکارهای دولت برای حمایت از تولید داخلی، این است که نرخ مالیات بر املاک کارخانجات جدید را از ۱۳٪ به ۱۷٪ برساند.
پ) دولت دو نقش مهم، یعنی دریافت مالیات از شرکت‌ها و خانواده‌ها و همچنین پرداخت یارانه به آن‌ها را دارد.
ت) دولت برای انجام وظایف خود، همچون بهبود عملکرد بازار و ارائه کالاهای عمومی باید هزینه کند.

۱) ۳   ۲) ۴   ۳) ۱   ۴) ۲

۴۱۰- چند مورد از موارد زیر، مصداق کاهش رفتار نامطلوب یا افزایش رفتار مطلوب با ابزار مالیات است؟

- الف) در کشور چین با بالا رفتن قیمت چوبک‌های غذاخوری، قطع درختان جنگلی کاهش یافت.
ب) در کشور هلند، برای ترویج فرهنگ گل خریدن، از کشاورزان مالیات بر درآمد می‌گیرند.
پ) در کشور دانمارک، با بستن مالیات بر هر پاکت شیر تک‌نفره، کودکان را به شیر خوردن تشویق می‌کنند.
ت) در کشور برزیل، با بالا بردن قیمت هر پاکت ماری‌جوانا از مصرف بی‌رویه آن کاسته‌اند.
ث) در کشور آلمان، از درآمد مربیان مهد کودک که برای فرهنگ‌سازی کودکان کارهای مثبتی انجام می‌دهند، هیچ مالیاتی گرفته نمی‌شود.
۱) دو   ۲) پنج   ۳) چهار   ۴) سه

۴۱۱- «سطح آلودگی به مرز هشدار رسیده است و مردم با ماشین‌های شخصی خود به محل کار می‌روند و میزان استفاده از وسایل نقلیه عمومی هم چنان کم است.» کدام گزینه، بهترین راهکار را برای بیرون آمدن از این شرایط نشان می‌دهد؟

- (۱) افزایش قیمت خودروهای فاقد کارت معاینه فنی
(۲) وضع مالیات بر سوخت‌های آلاینده
(۳) کاهش آلودگی از طریق ابرهای باران‌زا
(۴) دادن یارانه به خودروهای ملی
- ۴۱۲- در کشور ما مالیات به چند نوع تقسیم می‌شود و کدام گزینه تفاوت آن‌ها را به خوبی نشان می‌دهد؟

- (۱) دو نوع مالیات بر دارایی و مالیات بر درآمد - مبنای مالیات بر دارایی، ثروت پرداخت‌کنندگان مالیات است، اما مبنای مالیات بر درآمد، سطح حقوق دریافتی آن‌هاست.
(۲) دو نوع مالیات مستقیم و مالیات غیرمستقیم - در مالیات غیرمستقیم مبلغی به عنوان مالیات دریافت می‌شود، اما در مالیات مستقیم بخشی از درآمد به عنوان مالیات کسر می‌شود.
(۳) دو نوع مالیات بر دارایی و مالیات بر درآمد - مالیات بر درآمد از هر کدام از انواع درآمدها جداگانه دریافت می‌شود، اما مالیات بر ثروت از دارایی افراد کسر می‌شود.
(۴) دو نوع مالیات مستقیم و مالیات غیرمستقیم - در مالیات غیرمستقیم، مالیات به صورت بخشی از قیمت کالا از مشتری گرفته می‌شود، اما مالیات مستقیم به دارایی یا درآمد افراد تعلق می‌گیرد.

۴۱۳- کدام مالیات‌ها «مستقیم» و کدام‌ها «غیرمستقیم» هستند؟

«مالیات بر مصرف - مالیات بر دارایی و ثروت - عوارض گمرکی و خدماتی - مالیات بر ارزش افزوده - مالیات بر درآمد»

- (۱) مستقیم - مستقیم - غیرمستقیم - غیرمستقیم
(۲) غیرمستقیم - مستقیم - غیرمستقیم - غیرمستقیم
(۳) مستقیم - غیرمستقیم - مستقیم - غیرمستقیم
(۴) غیرمستقیم - غیرمستقیم - غیرمستقیم - غیرمستقیم

۴۱۴- کدام گزینه مهم‌ترین انواع مالیات‌های غیرمستقیم را که در کشور ما اجرا و اعمال می‌شوند، نشان می‌دهد؟

- (۱) عوارض شهرداری، عوارض گمرکی، مالیات بر ارزش افزوده
(۲) عوارض خدماتی، مالیات بر مصرف، مالیات بر درآمد و دارایی
(۳) عوارض شهرداری، مالیات بر نقل و انتقالات دارایی، مالیات بر ثروت
(۴) عوارض گمرکی و خدماتی، مالیات بر مصرف، مالیات بر ارزش افزوده

۴۱۵- کدام گزینه پاسخ صحیحی به سؤالات زیر در مورد عوارض گمرکی و خدماتی است؟

(الف) این نوع مالیات تابع چه چیز است؟

(ب) معمولاً با چه هدف یا اهدافی اعمال می‌شوند؟

(پ) چگونه تعیین و دریافت می‌شوند؟

- (۱) (الف) تابع سیاست‌های کلان بازرگانی و شرایط اقتصادی کشورها - (ب) با هدف درآمدزایی برای دولت و حمایت از صنایع داخلی - (پ) براساس قیمت و ارزش کالاها یا براساس ویژگی‌ها و مشخصات آن‌ها
(۲) (الف) تابع سیاست‌های کلان دولت و شرایط صادرات و واردات کشورها - (ب) با هدف کاهش فاصله دهک‌های درآمدی و حمایت از صنایع خارجی - (پ) براساس قوانین دولتی و تعرفه‌های مجلس و ارزش کالاها
(۳) (الف) تابع سیاست‌های کلان بازرگانی و شرایط اقتصادی کشورها - (ب) با هدف بهبود وضع توزیع عادلانه درآمد و درآمدزایی برای دولت - (پ) براساس قوانین دولتی و تعرفه‌های مجلس و ارزش کالاها
(۴) (الف) تابع سیاست‌های خرد دولت و شرایط صادرات و واردات - (ب) با هدف حمایت از صادرات و منعی بر واردات و همچنین کاهش فاصله دهک‌های درآمدی - (پ) براساس قیمت و ارزش کالاها یا براساس ویژگی‌ها و مشخصات آن‌ها

۴۱۶- شهرداری در مقابل خدماتی که ارائه می‌کند، چگونه از مردم پول دریافت می‌کند؟

- (۱) از طریق دریافت انواع عوارض مندرج در قبوض، عوارض شهرداری، عوارض نوسازی یا عوارض اتومبیل
(۲) از طریق اخذ مالیات مستقیم بر کالاها و خدمات عمومی، مانند بلیت سینما، ورودی پارک‌ها و بلیت شهربازی‌ها و ...
(۳) سالانه دو مرتبه بهای خدمات را از طریق مالیات مستقیم بر درآمد و دارایی از اقبال درآمد دریافت می‌کند.
(۴) مالیات‌ها را از ثروتمندان به شکلی غیرمستقیم و به کمک دولت اخذ می‌کند؛ مانند مالیات بر کالاهای لوکس و خاص

۴۱۷- چند مورد از جملات زیر صحیح نیست؟

- (الف) حقوق و عوارض گمرکی در واقع مالیات هر کشور بر واردات کالاهاست که با نام «تعرفه‌های گمرکی» نیز شناخته می‌شود.
(ب) انواع عوارض درج شده در قبض‌های شهرداری مالیات تلقی می‌شود.
(پ) اخیراً در برخی کشورها به دلیل آثار زیست‌محیطی خطرناک کیسه‌های پلاستیکی، به وضع مالیات بر فروش اقدام شده است.
(ت) بازی اقتصاد نیازمند یک واسطه است که به آن دولت می‌گویند.
(ث) وظیفه قانونی پرداخت مالیات بر مصرف بر عهده خریدار آن، هنگام خرید محصول است.
(ج) مالیات بر ارزش افزوده با ایجاد شفافیت، فرار مالیاتی را کاهش می‌دهد.

- (۱) پنج (۲) دو (۳) چهار (۴) سه

۴۱۸- هر یک از موارد «مالیات بر نوشیدنی‌های انرژی‌زا - عوارض نوسازی - مالیات بر اربث - مالیات بر خرید یا مصرف قلیون» جزء کدام دسته از مالیات‌ها هستند؟

- (۱) مالیات بر مصرف - عوارض خدماتی - مالیات بر دارایی - مالیات بر مصرف
(۲) مالیات بر فروش - عوارض گمرکی - مالیات بر درآمد - مالیات بر مصرف
(۳) مالیات بر ارزش افزوده - عوارض خدماتی - مالیات بر دارایی - مالیات بر فروش
(۴) مالیات بر مصرف - عوارض خدماتی و گمرکی - مالیات بر درآمد - مالیات بر مصرف

۴۱۹- هر یک از موارد زیر به کدام نوع مالیات اشاره می‌کند؟

(الف) دفع پسماند

(پ) مالیات بر خودرو

(ب) ورود ۱۰ فروند هواپیمای خریداری شده از روسیه به کشور
(ت) مالیات بر مشروبات غیرالکلی ماشینی

(۱) (الف) عوارض شهرداری - (ب) عوارض گمرکی و خدماتی - (پ) مالیات بر دارایی - (ت) مالیات بر مصرف

(۲) (الف) عوارض خدماتی - (ب) مالیات بر مصرف - (پ) عوارض گمرکی - (ت) مالیات بر دارایی

(۳) (الف) عوارض گمرکی و خدماتی - (ب) مالیات بر فروش - (پ) مالیات بر مصرف - (ت) مالیات بر فروش

(۴) (الف) مالیات بر عوارض شهری - (ب) عوارض گمرکی - (پ) مالیات بر دارایی - (ت) مالیات بر فروش

۴۲۰- کدام گزینه تعریف صحیح‌تری از مالیات بر ارزش افزوده ارائه می‌دهد؟

(۱) این مالیات مابه‌التفاوت قیمت کالاهای نهایی و کالاهای واسطه‌ای را که در هر مرحله خریداری می‌شود، نشان می‌دهد.

(۲) این مالیات تفاوت ارزش بین کالاها و خدمات عرضه شده با ارزش کالاها و خدمات خریداری شده در دوره‌ای مشخص را حساب می‌کند.

(۳) این نوع مالیات علاوه بر محاسبه ارزش تولیدات در هر مرحله، ارزش نهایی را نیز محاسبه می‌کند و بر هر دو گروه مالیات وضع می‌کند.

(۴) در این نوع مالیات چون هدف ایجاد شفافیت و کاهش فرار مالیاتی است، پس فقط بر روی کالاهای نهایی مصرفی مالیات وضع می‌کند.

۴۲۱- در مالیات‌گیری به روش ارزش افزوده چه اتفاقی برای کالاها و خدمات واسطه‌ای می‌افتد؟

(۱) با نرخ ثابت در هر مرحله مشمول مالیات می‌شوند.

(۲) یک بار در مرحله تولید و یک بار در بطن کالاهای نهایی، مشمول مالیات می‌شوند.

(۳) گرفتار فرایند مالیات‌گیری چندگانه می‌شوند.

(۴) از پرداخت مالیات معاف می‌شوند.

۴۲۲- کدام گزینه در ارتباط با جمله زیر صحیح نیست؟

«مالیات بر ارزش افزوده با ایجاد شفافیت، فرار مالیاتی را کاهش می‌دهد.»

(۱) از مالیات‌ستانی مضاعف جلوگیری می‌کند.

(۲) مالیات پرداخت‌شده تولیدکنندگان قبلی از مالیات بر فروش بعدی کسر می‌شود.

(۳) کالاها و خدمات واسطه‌ای از پرداخت مالیات معاف می‌شوند.

(۴) با حمایت از تولیدات داخلی، معافیت‌های مالیاتی در هر مرحله از تولید افزایش داده می‌شود.

۴۲۳- مواد کدام گزینه به ترتیب، تکمیل‌کننده جاهای خالی عبارات زیر است؟

(الف) وظیفه قانونی پرداخت مالیات بر ..... بر عهده تولیدکنندگان یا عرضه‌کنندگان است.

(ب) در کشورهایی که سازوکار مالیات بر ارزش افزوده برقرار است، کسب و کارها منبع مالیات را از ..... جمع‌آوری کرده و آن را از طریق ..... پرداخت می‌کنند.

(پ) با گرفتن انواع مجوزها برای راه‌اندازی کسب و کار، اجازه ..... به دولت داده می‌شود.

(۱) (الف) مصرف / (ب) فروش خودشان - خرید از دیگر کسب و کارها / (پ) نظارت بر کسب و کارها

(۲) (الف) ارزش افزوده / (ب) خرید از دیگر کسب و کارها - فروش خودشان / (پ) تأمین امنیت و محافظت از کسب و کار

(۳) (الف) مصرف / (ب) خرید از دیگر کسب و کارها - فروش خودشان / (پ) تأمین امنیت و محافظت از کسب و کار

(۴) (الف) ارزش افزوده / (ب) فروش خودشان - خرید از دیگر کسب و کارها / (پ) نظارت بر کسب و کارها

۴۲۴- پاسخ صحیح پرسش‌های زیر در کدام گزینه آمده است؟

(الف) مبنای مالیات بر درآمد چیست؟

(ب) تعرفه‌های گمرکی در کشورها، تابع چه عواملی هستند؟

(پ) کدام نوع از مالیات‌ها به منظور حمایت از صنایع داخلی به کار گرفته می‌شود؟

(۱) (الف) درآمد افراد و شرکت‌ها - (ب) سیاست‌های کلان بازرگانی و شرایط اقتصادی کشورها - (پ) عوارض گمرکی

(۲) (الف) ثروت افراد و شرکت‌ها - (ب) سیاست‌های سیاسی و اجتماعی جامعه - (پ) مالیات بر ارزش افزوده

(۳) (الف) درآمد افراد و شرکت‌ها - (ب) سیاست‌های کلان بازرگانی و شرایط اقتصادی کشورها - (پ) مالیات بر ارزش افزوده

(۴) (الف) ثروت افراد و شرکت‌ها - (ب) سیاست‌های سیاسی و اجتماعی جامعه - (پ) تعرفه‌های گمرکی

۴۲۵- صحیح (ص) یا غلط (غ) بودن عبارات زیر در رابطه با انواع مالیات‌ها، در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

(الف) در مالیات بر ارزش افزوده، مالیات پرداخت‌شده تولیدکنندگان قبلی به مالیات بر فروش بعدی اضافه می‌شود. به عبارت دیگر کالا و خدمات نهایی و واسطه‌ای مشمول پرداخت مالیات‌اند.

(ب) در مالیات بر دارایی که شاید بتوان گفت مهم‌ترین نوع مالیات است، درآمد و ثروت اشخاص مبنای مالیات است.

(پ) در کشورهایی که مالیات بر ارزش افزوده برقرار است، کسب و کارها، منبع مالیات را از فروش خودشان جمع‌آوری کرده و آن را از طریق خرید از دیگر کسب و کارها، پرداخت می‌کنند.

(ت) انواع عوارض درج‌شده در قبض‌های شهرداری، مالیات تلقی می‌شود. شهرداری در مقابل خدماتی که ارائه می‌کند، وجوهی مانند عوارض خودرو یا عوارض نوسازی دریافت می‌کند.

(ث) مالیات بر مصرف، نهایتاً توسط تولیدکنندگان و فروشندگان پرداخت می‌شود، اما وظیفه قانونی پرداخت آن به عهده مصرف‌کننده نهایی است.

(۱) غ - غ - غ - ص (۲) غ - غ - ص - ص (۳) ص - ص - ص - غ (۴) ص - ص - ص - غ

(آزمون‌های آزمایشی فیلی سبز)

۴۲۶- نوع مالیات در هر یک از موارد زیر، در کدام گزینه به درستی ذکر شده است؟

- کارفرمایان باید درصدی از دستمزد کارکنان خود را به دولت پرداخت کنند.

- دولت تصمیم می‌گیرد که فقط کالاهای خاصی در مقادیر مشخصی پس از خرید، مالیات بپردازند.

- شرکت‌ها باید درصدی از سود خودشان را به دولت بپردازند.

- کارکنان باید بخشی از درآمد خود را به عنوان مالیات به دولت پرداخت کنند.

(۱) مالیات بر درآمد - مالیات بر مصرف - مالیات بر درآمد - مالیات بر درآمد (۲) مالیات بر درآمد - مالیات بر مصرف - مالیات بر ارزش افزوده - مالیات بر مصرف

(۳) مالیات بر مصرف - مالیات بر درآمد - مالیات بر درآمد - مالیات بر ارزش افزوده (۴) مالیات بر مصرف - مالیات بر درآمد - مالیات بر ارزش افزوده - مالیات بر درآمد

(آزمون‌های آزمایشی فیلی سبز)

۴۲۷- هر یک از موارد زیر به کدام نوع مالیات اشاره دارد؟

(الف) مهم‌ترین نوع مالیات بر دارایی است.

(ب) اگرچه این نوع مالیات نهایتاً به وسیله مصرف‌کننده نهایی پرداخت می‌شود، اما وظیفه قانونی پرداخت آن به عهده تولیدکنندگان و فروشندگان است.

(پ) دولت برای حمایت از تولید داخلی، در زمان ورود خودروهای خارجی به کشور مبلغی را از واردکننده دریافت می‌کند.

(ت) مالیات بر مشروبات غیرالکلی ماشینی و دخانیات از نمونه‌های این نوع مالیات در ایران است.

(۱) مالیات بر املاک - مالیات بر ارزش افزوده - عوارض خدماتی - مالیات بر فروش

(۲) مالیات بر ارث - مالیات بر مصرف - عوارض گمرکی - مالیات بر مصرف

(۳) مالیات بر ارث - مالیات بر مصرف - عوارض خدماتی - مالیات بر مصرف

(۴) مالیات بر املاک - مالیات بر ارزش افزوده - عوارض گمرکی - مالیات بر فروش

۴۲۸- عبارات کدام گزینه دربردارنده پاسخ صحیح دو پرسش زیر است؟

(الف) نوع مالیات در هر یک از موارد زیر کدام است؟

«افرادی که خانه، ویلا، خودروهای لوکس و ... دارند، ملزم به پرداخت درصدی از ارزش دارایی خود به دولت هستند.» دولت تصمیم می‌گیرد که فقط

کالاهای خاصی در مقادیر مشخصی پس از خرید، مالیات بپردازند. کارکنان باید بخشی از درآمد خود را به عنوان مالیات به دولت پرداخت کنند.»

(ب) به ترتیب هر یک از موارد زیر در نتیجه کدام اقدام دولت پدید آمده است؟

«تعرض نکردن افراد به حقوق یکدیگر / تسهیل و تشویق مبادلاتی که به نفع خریداران و فروشندگان است.» تضمین وجود اطلاعات و آگاهی لازم برای

مبادلات بین افراد»

(۱) (الف) مالیات بر دارایی - مالیات بر مصرف - مالیات بر درآمد / (ب) تأمین کالاها و خدمات عمومی - حضور نظارتی دولت و عملکرد قوی آن - حمایت از حقوق

مالکیت و تأیید کیفیت کالاها و خدمات موجود

(۲) (الف) مالیات بر مصرف - مالیات بر دارایی - مالیات بر ارزش افزوده / (ب) تأمین کالاها و خدمات عمومی - حضور نظارتی دولت و عملکرد قوی آن - وضع

قوانین و مقرراتی ویژه در زمینه‌های مختلف

(۳) (الف) مالیات بر دارایی - مالیات بر مصرف - مالیات بر درآمد / (ب) حضور دولت و عملکرد قوی آن - وضع و اجرای مجموعه گسترده‌ای از قوانین - وضع قوانین

و مقرراتی ویژه در زمینه‌های مختلف

(۴) (الف) مالیات بر مصرف - مالیات بر دارایی - مالیات بر ارزش افزوده / (ب) حضور دولت و عملکرد قوی آن - وضع و اجرای مجموعه گسترده‌ای از قوانین -

وضع قوانین و مقرراتی ویژه در زمینه‌های مختلف

۴۲۹- هر یک از موارد زیر به ترتیب مربوط به کدام شکل از مالیات (مستقیم و غیرمستقیم) است؟

- مالیاتی که امیرعلی به خاطر مصرف نوشیدنی‌های گازدار با خرید خود پرداخت می‌کند.

- خانم گوهری به واسطه فروش خانه خود از طرف دولت پرداخت‌کننده مالیات شناخته شده است.

- شرکت تابان به دلیل دریافت سود از حساب‌های سپرده خود، مشمول مالیات شده است.

- فرزندان آقای رحیمی، بعد از فروش خانه پدر مرحومشان به دولت مالیات پرداخت کردند.

- سمیرا برای سفرش به ترکیه به دولت عوارض پرداخت کرد.

(۱) مستقیم - غیرمستقیم - غیرمستقیم - غیرمستقیم - مستقیم

(۲) غیرمستقیم - مستقیم - مستقیم - مستقیم - غیرمستقیم

(۳) غیرمستقیم - غیرمستقیم - مستقیم - غیرمستقیم - غیرمستقیم

(۴) مستقیم - مستقیم - غیرمستقیم - مستقیم - مستقیم

۴۳۰- عبارات کدام گزینه دربردارنده پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

(الف) اشخاص با گرفتن مجوزهای مختلف کسب و کار، چه اجازه‌ای به دولت می‌دهند؟

(ب) اساس و مبنای مالیات بر دارایی چیست؟

(پ) دولت‌ها تلاش می‌کنند با تعریف و اجرای حقوق مالکیت، چه چیزی را بهبود ببخشند؟

(۱) (الف) از کسب و کار آن‌ها مالیات دریافت کند - (ب) درآمد مؤدی - (پ) امنیت خرید و فروش و مبادلات

(۲) (الف) به کسب و کار آن‌ها نظارت کند - (ب) ثروت مؤدی - (پ) جلوگیری از ضرر و زیان خریداران و فروشندگان

(۳) (الف) به کسب و کار آن‌ها نظارت کند - (ب) ثروت مؤدی - (پ) امنیت خرید و فروش و مبادلات

(۴) (الف) از کسب و کار آن‌ها مالیات دریافت کند - (ب) درآمد مؤدی - (پ) جلوگیری از ضرر و زیان خریداران و فروشندگان

۴۳۱- در هنگام عدم تعادل، در وضعیت کمبود تقاضا در بازار، دولت از ابزار مالیات‌گیری جهت بهبود عملکرد بازار استفاده می‌کند، از کدام نوع مالیات و

با چه هدفی، مالیات گرفته می‌شود؟

(۱) مالیات مستقیم - کسب درآمد

(۲) مالیات غیرمستقیم - حمایت از مصرف‌کننده

(۳) مالیات مستقیم - کاهش مصرف

(۴) مالیات غیرمستقیم - کاهش مصرف

(فاج ۱۴۰۲)

۴۳۲- هر یک از عبارات‌های زیر به کدام نوع مالیات اشاره دارد؟

- مالیاتی که از مالیات‌ستانی مضاعف جلوگیری می‌کند.

- معمولاً برای حمایت از صنایع داخلی نیز به کار گرفته می‌شود.

- مهم‌ترین نوع مالیات است.

(۱) مالیات بر درآمد - مالیات بر مصرف - مالیات بر ارث - مالیات بر درآمد

(۲) مالیات بر درآمد - عوارض گمرکی - مالیات بر مصرف - مالیات بر درآمد

(۳) مالیات بر ارزش افزوده - مالیات بر مصرف - مالیات بر ارث - مالیات بر دارایی

(۴) مالیات بر ارزش افزوده - عوارض گمرکی - مالیات بر درآمد اشخاص - مالیات بر دارایی

مسائل مالیات

۴۳۳- با توجه به جدول مقابل که خلاصه‌ای از میزان مالیات پرداختی در یک جامعه است:

(الف) به ترتیب میزان مالیات مستقیم و میزان مالیات غیرمستقیم پرداختی، کدام است؟
(ب) مجموع میزان پرداختی برای مهم‌ترین نوع مالیات، چه قدر است؟

(پ) مجموع میزان پرداختی برای مهم‌ترین نوع مالیات بر دارایی، کدام است؟
(۱) الف) ۵/۱۹۷ میلیون تومان - ۲۲۷ میلیون تومان / ب) ۵/۱۲۵ میلیون تومان /

پ) ۳۶ میلیون تومان

(۲) الف) ۵/۱۹۷ میلیون تومان - ۲۲۷ میلیون تومان / ب) ۵/۱۱۲ میلیون تومان /
پ) ۳۴ میلیون تومان

(۳) الف) ۵/۱۹۸ میلیون تومان - ۲۶۷ میلیون تومان / ب) ۵/۱۲۵ میلیون تومان /
پ) ۳۴ میلیون تومان

(۴) الف) ۵/۱۹۸ میلیون تومان - ۲۶۷ میلیون تومان / ب) ۵/۱۱۲ میلیون تومان /
پ) ۳۶ میلیون تومان

۴۳۴- با توجه به جدول مقابل که میزان مالیات‌های پرداخت شده توسط مردم در یک

کشور فرضی را نشان می‌دهد، کدام گزینه دربردارنده پاسخ صحیح سوالات زیر است؟

(الف) میزان کل مالیات مستقیم پرداختی، چند میلیارد تومان است؟
(ب) میزان مبالغ پرداخت شده برای مهم‌ترین شکل مالیات چند میلیارد تومان است؟

(پ) میزان کل مالیات غیرمستقیم پرداختی، چند میلیارد تومان است؟
(ت) کدام شکل از مالیات می‌تواند برای حمایت از صنایع داخلی نیز به کار گرفته شوند؟

(۱) الف) ۸۸۷ میلیارد تومان - ب) ۳۲۹ میلیارد تومان - پ) ۹۱۸ میلیارد تومان -
ت) حقوق و عوارض گمرکی

(۲) الف) ۱۲۱۶ میلیارد تومان - ب) ۴۸۰ میلیارد تومان - پ) ۵/۹۶۳ میلیارد تومان -
ت) مالیات بر ارزش افزوده

(۳) الف) ۸۸۷ میلیارد تومان - ب) ۴۸۰ میلیارد تومان - پ) ۹۱۸ میلیارد تومان -
ت) مالیات بر ارزش افزوده

(۴) الف) ۱۲۱۶ میلیارد تومان - ب) ۳۲۹ میلیارد تومان - پ) ۸۴۰ میلیارد تومان -
ت) حقوق و عوارض گمرکی

۴۳۵- با توجه به جدول مقابل که خلاصه‌ای از میزان مالیات پرداختی در یک جامعه است:

(الف) به ترتیب میزان مالیات مستقیم و میزان مالیات غیرمستقیم پرداختی، کدام است؟
(ب) مجموع میزان پرداختی برای مهم‌ترین نوع مالیات، چه قدر است؟

(پ) مجموع میزان پرداختی برای مهم‌ترین نوع مالیات بر دارایی، کدام است؟
(۱) الف) ۵/۱۵۷ میلیون تومان - ۲۵۰ میلیون تومان / ب) ۵/۵۲ میلیون تومان /

پ) ۲۰ میلیون تومان

(۲) الف) ۵/۱۲۷ میلیون تومان - ۲۷۰ میلیون تومان / ب) ۵ میلیون تومان /
پ) ۲۵ میلیون تومان

(۳) الف) ۵/۱۵۷ میلیون تومان - ۲۵۰ میلیون تومان / ب) ۵ میلیون تومان /
پ) ۲۵ میلیون تومان

(۴) الف) ۵/۱۲۷ میلیون تومان - ۲۷۰ میلیون تومان / ب) ۵/۵۲ میلیون تومان /
پ) ۲۰ میلیون تومان

۴۳۶- با توجه به جدول مقابل که خلاصه‌ای از میزان مالیات پرداختی در یک جامعه است:

(الف) به ترتیب میزان مالیات مستقیم و غیرمستقیم پرداختی، کدام است؟
(ب) مجموع میزان پرداختی برای مهم‌ترین نوع مالیات، چه قدر است؟

(پ) مجموع میزان پرداختی برای مهم‌ترین نوع مالیات بر دارایی، کدام است؟
(۱) الف) ۹۵ میلیون تومان - ۱۶۷ میلیون تومان / ب) ۲۵ میلیون تومان / پ) ۱۶ میلیون تومان

(۲) الف) ۸۵ میلیون تومان - ۱۷۶ میلیون تومان / ب) ۱۵ میلیون تومان / پ) ۱۴ میلیون تومان

(۳) الف) ۸۵ میلیون تومان - ۱۷۶ میلیون تومان / ب) ۱۵ میلیون تومان / پ) ۱۶ میلیون تومان

(۴) الف) ۹۵ میلیون تومان - ۱۶۷ میلیون تومان / ب) ۲۵ میلیون تومان / پ) ۱۴ میلیون تومان

مالیات بر نمک	۱۵۰ میلیون تومان
مالیات بر ارث	$\frac{2}{5}$ کل مالیات بر دارایی
مالیات بر دارایی	۸۵ میلیون تومان
مالیات بر درآمد	$\frac{3}{4}$ مالیات بر مصرف
مالیات بر ارزش افزوده	۳۲ میلیون تومان
عوارض گمرکی و خدماتی	۴۵ میلیون تومان

مالیات بر درآمد اشخاص	۳۲۹ میلیارد تومان
عوارض سالیانه شهرداری	$\frac{5}{4}$ مالیات بر فروش دخانیات
حقوق و عوارض گمرکی	۷۸ میلیارد تومان
مالیات بر فروش دخانیات	۱۳ میلیارد تومان
مالیات بر ارزش افزوده	۴۸۰ میلیارد تومان
مالیات بر درآمد	۵۹۰ میلیارد تومان
مالیات بر دارایی	۲۹۷ میلیارد تومان
مالیات بر مصرف	$\frac{3}{4}$ مالیات بر ارزش افزوده

مالیات بر مصرف	۲۱۰ میلیون تومان
مالیات بر ارث	$\frac{1}{3}$ کل مالیات بر دارایی
مالیات بر دارایی	۷۵ میلیون تومان
مالیات بر درآمد	$\frac{1}{4}$ مالیات بر مصرف
مالیات بر ارزش افزوده	۲۴ میلیون تومان
عوارض گمرکی و خدماتی	$\frac{1}{5}$ برابر مالیات بر ارزش افزوده
مالیات بر درآمد اشخاص	۲۰ درصد مالیات بر ارث

مالیات بر مصرف	۱۲۰ میلیون تومان
مالیات بر ارث	$\frac{1}{5}$ کل مالیات بر دارایی
مالیات بر دارایی	۷۰ میلیون تومان
مالیات بر درآمد	$\frac{1}{8}$ مالیات بر مصرف
مالیات بر ارزش افزوده	۲۴ میلیون تومان
عوارض گمرکی و خدماتی	۳۲ میلیون تومان

۱	مالیات بر مصرف سیگار و مواد دخانی	$\frac{1}{12}$ مالیات بر دارایی
۲	مالیات بر درآمد	۵۰۰۰ میلیارد تومان
۳	مالیات بر ارث	۲۵۰ میلیارد تومان
۴	مالیات بر دارایی	۲۴۰۰ میلیارد تومان
۵	عوارض خودرو	$\frac{1}{8}$ مالیات بر دارایی
۶	مالیات بر مصرف	۶۰۰ میلیارد تومان
۷	مالیات بر ارزش افزوده	۱۲۰۰ میلیارد تومان
۸	عوارض گمرکی و خدماتی	۵۰۰ میلیارد تومان

تعارف‌های گمرکی	۱۸۰ میلیون تومان
مالیات بر درآمد اشخاص	$\frac{1}{5}$ مالیات بر دارایی
مالیات بر دارایی	۲۴۰ میلیون تومان
عوارض خودرو	۳۵ میلیون تومان
مالیات شکر	۱۵ میلیون تومان

مالیات بر مصرف	۲۰۰ میلیون تومان
مالیات بر درآمد اشخاص	۸۰ میلیون تومان
مالیات بر دارایی	$\frac{1}{3}$ مالیات بر درآمد
مالیات بر درآمد	۳۳۰ میلیون تومان
عوارض نوسازی	۲۵ درصد مالیات بر مصرف
VAT	۲ برابر مالیات بر دارایی

۴۳۷- با توجه به جدول مقابل، به ترتیب:
الف) میزان پرداختی مالیات مستقیم و غیرمستقیم
ب) میزان پرداختی برای مهم‌ترین نوع مالیات
پ) میزان پرداختی برای مهم‌ترین نوع مالیات بر دارایی چند میلیون تومان است؟
(الف) ۷۴۰۰ میلیارد تومان - ۲۳۰۰ میلیارد تومان / ب) ۳۰۰۰ میلیارد تومان /
پ) ۲۰۰ میلیارد تومان
(۲) الف) ۷۶,۵۰۰ میلیارد تومان - ۲۸۰۰ میلیارد تومان / ب) ۳۰۰۰ میلیارد تومان /
پ) ۲۰۰ میلیارد تومان
(۳) الف) ۷۴۰۰ میلیارد تومان - ۲۳۰۰ میلیارد تومان / ب) ۵۰۰۰ میلیارد تومان /
پ) ۲۵۰ میلیارد تومان
(۴) الف) ۷۶,۵۰۰ میلیارد تومان - ۲۸۰۰ میلیارد تومان / ب) ۵۰۰۰ میلیارد تومان /
پ) ۲۵۰ میلیارد تومان

۴۳۸- با توجه به جدول، میزان مالیات پرداختی در یک جامعه برای موارد «الف» و «ب» به ترتیب، چند میلیون تومان است؟
الف) مجموع میزان مالیات مستقیم پرداختی
ب) مجموع میزان مالیات غیرمستقیم پرداختی
(۱) ۲۸۸ و ۲۱۵
(۲) ۲۸۸ و ۲۳۰
(۳) ۳۰۴ و ۲۱۵
(۴) ۳۰۴ و ۲۳۰

۴۳۹- با توجه به جدول مقابل که میزان مالیات پرداختی در یک جامعه را ارائه می‌دهد، پاسخ‌های پرسش‌های زیر به ترتیب کدام است؟
الف) مجموع میزان مالیات مستقیم چند میلیون تومان است؟
ب) مجموع میزان پرداختی برای مهم‌ترین نوع مالیات چند میلیون تومان است؟
پ) افراد این جامعه چند میلیون تومان مالیات غیرمستقیم پرداخته‌اند؟
(۱) ۴۴۰ - ۱۱۰ - ۲۵۰
(۲) ۵۲۰ - ۸۰ - ۴۷۰
(۳) ۵۲۰ - ۱۱۰ - ۲۵۰
(۴) ۴۴۰ - ۸۰ - ۴۷۰

۴۴۰- تولیدکننده‌ای در سال هزینه‌ای معادل ۲۰۰ میلیون تومان می‌کند و درآمدی معادل ۱ میلیارد تومان کسب می‌کند. سوله‌ای ایشان در یک جاده فرعی نزدیک ورامین است. دولت به منظور حمایت از تولید داخلی خدمات عمومی، همچون جاده‌سازی به ارزش ۷۰ میلیون تومان، سامانه روشنایی به ارزش ۸۰ میلیون تومان و تأمین امنیت راه به ارزش ۱۵۰ میلیون تومان را تقبل کرده است. با توجه به این مسئله به سؤالات زیر پاسخ دهید:

الف) اگر دولت مالیاتی معادل ۱۰ درصد به طور سالانه بر درآمدهای شرکت تولیدی وضع کند، تأثیر این مالیات بر سود یا زیان سالانه این شخص چیست؟
ب) اگر دولت این هزینه‌ها را بر دوش تولیدکننده بگذارد، آن‌گاه سود سالانه فرد چه قدر کاهش می‌یابد؟
پ) کدام عبارت صحیح است؟

(الف) سود این شخص به اندازه ۱۰۰ میلیون تومان کاهش یافته است - ب) ۵۰۰ میلیون تومان - پ) منافع به دست آمده از امکانات عمومی بسیار بیشتر از هزینه مالیات است و در نتیجه پرداخت مالیات به نفع شرکت است.
(۲) الف) سود این شخص به ۱ میلیارد تومان رسیده است. - ب) ۷۰۰ میلیون تومان - پ) اخذ مالیات از سوله به مراتب با منفعت بیشتری همراه است، اگر مخارج به عهده دولت باشد.
(۳) الف) سود این شخص به ۷۲۰ میلیون تومان کاهش یافته است. - ب) ۵۰ میلیون تومان - پ) اگر سوله‌ای خواهد سود بالایی داشته باشد، لزوماً باید هم مالیات ندهد و هم دولت به او یارانه بدهد.
(۴) الف) سود این شخص به اندازه ۸۰ میلیون تومان کاهش یافته است. - ب) ۵۰۰ میلیون تومان - پ) منفعت اخذ مالیات با نرخ ۱۰٪ و دادن تسهیلات اخذ وام به مراتب بیشتر از این است که دولت برخی هزینه‌ها را تقبل کند.

۴۴۱- پاسخ صحیح در کدام گزینه آمده است؟

مرحله	تولیدکنندگان	ارزش افزوده در هر مرحله (به تومان)
۱	کشاورز پنبه‌کار	۱۰۰۰
۲	کارگاه ریسندگی	۲۰۰
۳	کارگاه پارچه‌بافی	۳۰۰
۴	کارگاه تولید پوشاک	۵۰۰

تولید یک نوع پوشاک پنبه‌ای، مطابق جدول مقابل در چهار مرحله انجام می‌شود. اگر براساس قانون، نرخ مالیات بر ارزش افزوده در هر مرحله ۹٪ باشد، کل مالیات دریافتی دولت چه قدر است و ویژگی این نوع از مالیات چیست؟
(۱) ۴۵ تومان - این نوع از مالیات، شفافیت مالیاتی را افزایش می‌دهد. انگیزه فرار مالیاتی را کاهش می‌دهد و مانع از مالیات‌گیری چندگانه می‌شود.
(۲) ۱۸۰ تومان - در این نوع مالیات دولت می‌تواند افراد پردرآمد و کم‌درآمد یا افراد ثروتمند و فقیر را از هم جدا کند و فقط از گروه خاصی مالیات بگیرد.

(۳) ۴۵ تومان - این نوع از مالیات را دولت معمولاً با هدف افزایش هزینه یک رفتار وضع می‌کند تا انگیزه افراد برای آن رفتار را کاهش دهد.
(۴) ۱۸۰ تومان - مالیات بر ارزش افزوده، نوعی مالیات چندمرحله‌ای است که کالاها و خدمات واسطه‌ای را از پرداخت مالیات معاف می‌کند.

۴۴۲- با توجه به صورت مسئله زیر، کدام گزینه مجموع مالیات بر ارزش افزوده جمع آوری شده را نشان می‌دهد، اگر نرخ VAT معادل ۱۰٪ باشد؟
 «کشاورزان هر واحد پنبه تولیدی خود را به ارزش ۵۰۰ تومان به کارگاه‌های ریسندگی می‌فروشند. کارگاه‌های ریسندگی، این مقدار پنبه را به مقداری نخ تبدیل می‌کنند و آن را به ارزش ۱۵۰۰ تومان به کارگاه‌های پارچه‌بافی می‌فروشند. کارگاه‌های پارچه‌بافی نیز نخ را به پارچه تبدیل می‌کنند و آن را به مبلغ ۳۰۰۰ تومان به کارگاه‌های تولید پوشاک می‌فروشند. در این کارگاه‌ها پارچه به پوشاک تبدیل می‌شود و سرانجام به مبلغ ۵۰۰۰ تومان به دست مصرف‌کنندگان می‌رسد.»

- (۱) ۱۰۰۰ تومان (۲) ۵۰۰ تومان (۳) ۵۵۰۰ تومان (۴) ۴۵۰۰ تومان

۴۴۳- کارخانه مس سرچشمه از دل معدن، مس را استخراج می‌کند و آن را به قیمت ۵۰۰۰ تومان به صنایع مس شهید باهنر می‌فروشد و صنایع مس شهید باهنر آن را به شمش با بهای ۱۰ هزار تومان تبدیل می‌کند و بعد شمش را به محصول نیمه تمام مفتول با ارزش ۲۰ هزار تومان تبدیل می‌کند و به مصرف‌کننده به بهای تمام‌شده ۲۵ هزار تومان می‌فروشد. مجموع مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده را اگر نرخ VAT، ۵٪ باشد، حساب کنید.

- (۱) ۶۰۰۰ تومان (۲) ۱۲۵۰ تومان (۳) ۲۶,۲۵۰ تومان (۴) ۵۲۵۰ تومان

۴۴۴- کشاورزان هر کیلوگرم پنبه تولیدی خود را به ارزش ۶۵۰۰ تومان به کارگاه‌های ریسندگی می‌فروشند. کارگاه‌های ریسندگی، این مقدار پنبه را به مقداری نخ تبدیل می‌کنند و آن را به ارزش ۷۵۰۰ تومان به کارگاه‌های پارچه‌بافی می‌فروشند. کارگاه‌های پارچه‌بافی نیز نخ را به پارچه تبدیل می‌کنند و آن را به مبلغ ۹۰۰۰ تومان به کارگاه‌های «تولید پوشاک» می‌فروشند. در این کارگاه‌ها، پارچه به «پوشاک» تبدیل می‌شود و سرانجام به مبلغ ۱۶,۰۰۰ تومان به دست مصرف‌کنندگان می‌رسد. با این شرایط، مجموع مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده را اگر نرخ VAT، ۳٪ باشد، حساب کنید. (سراسری ۹۰ با تغییر)

- (۱) ۱۶,۴۸۰ تومان (۲) ۱۹۵ تومان (۳) ۴۸۰ تومان (۴) ۱۱۷۰ تومان

۴۴۵- در یک جامعه فرضی، چنانچه کشاورزان هر کیلوگرم پنبه تولیدی خود را به ارزش ۴۰۰۰ ریال به «کارگاه‌های ریسندگی» بفروشند، کارگاه ریسندگی، این مقدار پنبه را به مقداری نخ تبدیل کرده و به ارزش ۵۰۰۰ ریال به «کارگاه‌های پارچه‌بافی» بفروشند و در کارگاه‌های پارچه‌بافی نخ به «پارچه» تبدیل شده و به مبلغ ۸۰۰۰ ریال به کارگاه‌های «تولید پوشاک» فروخته شود و در این کارگاه‌ها «پارچه» به «پوشاک» تبدیل شود و به مبلغ ۱۶,۰۰۰ ریال به دست مصرف‌کنندگان برسد، با توجه به این «داده‌ها و ستاده‌ها» با فرض این که نرخ VAT، ۶٪ باشد، مجموع مالیات بر ارزش افزوده پرداختی چه قدر است؟ (سراسری ۹۲ با تغییر)

- (۱) ۹۶۰ تومان (۲) ۲۴۰ تومان (۳) ۹۹۰ تومان (۴) ۱۶,۹۶۰ تومان

۴۴۶- فرض کنیم کشاورزان هر کیلو پنبه خود را به ارزش ۴۵۰۰ تومان به کارگاه‌های ریسندگی می‌فروشند. کارگاه‌های ریسندگی نیز این مقدار پنبه را به نخ تبدیل کرده و به ارزش ۶۰۰۰ تومان به کارگاه‌های پارچه‌بافی می‌فروشند. در کارگاه‌های پارچه‌بافی نیز نخ را به پارچه تبدیل می‌کنند و به مبلغ ۸۵۰۰ تومان به کارگاه‌های تولید پوشاک می‌فروشند و در این کارگاه‌ها پارچه به پوشاک تبدیل می‌شود و به مبلغ ۱۷,۰۰۰ تومان به دست مصرف‌کنندگان می‌رسد. با فرض این که VAT با نرخ ۸٪ محاسبه شود:

الف) قیمت فروش پارچه با احتساب مالیات بر ارزش افزوده چه قدر است؟

ب) مالیات بر ارزش افزوده جمع‌شده توسط نرخ‌ریس چه قدر است؟

پ) مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع‌آوری شده توسط تولیدی پوشاک چه قدر است؟

ت) در کشورهایی که سازوکار مالیات بر ارزش افزوده برقرار است، کسب و کارها، منبع مالیات را از ..... جمع‌آوری کرده و آن را از طریق ..... پرداخت می‌کنند.

(۱) الف) ۱۸,۳۶۰ - ب) ۳۶۰ - پ) ۱۳۶۰ - ت) درآمد خودشان، فروش کالاها و خدماتشان

(۲) الف) ۹۱۸۰ - ب) ۴۸۰ - پ) ۶۸۰ - ت) فروش خودشان، خرید از دیگر کسب و کارها

(۳) الف) ۱۸,۳۶۰ - ب) ۳۶۰ - پ) ۱۳۶۰ - ت) خرید از دیگر کسب و کارها، فروش خودشان

(۴) الف) ۹۱۸۰ - ب) ۴۸۰ - پ) ۶۸۰ - ت) فروش کالاها و خدماتشان، درآمدشان از فروش

۴۴۷- به فرض کشاورزان هر کیلوگرم «پنبه تولیدی» خود را به ارزش ۳۵۰۰ تومان به کارگاه‌های «ریسندگی» می‌فروشند، «کارگاه‌های ریسندگی» این مقدار پنبه را به مقداری «نخ» تبدیل کرده و به ارزش ۵۵۰۰ تومان به کارگاه‌های «پارچه‌بافی» می‌فروشند. در کارگاه‌های پارچه‌بافی، «نخ» به «پارچه» تبدیل شده و به مبلغ ۷۵۰۰ تومان به کارگاه‌های تولید پوشاک فروخته می‌شود. در این کارگاه‌ها پارچه به «پوشاک» تبدیل می‌شود و به مبلغ ۱۴,۰۰۰ تومان به دست مصرف‌کنندگان می‌رسد. با فرض این که VAT با نرخ ۱۰٪ محاسبه گردد:

الف) منفعت این نوع مالیات‌گیری چیست؟

ب) قیمت لباس با محاسبه مالیات بر ارزش افزوده چه قدر است؟

ت) مجموع کل مالیات بر ارزش افزوده معادل چه عددی است؟

(۱) الف) کاهش ضرر مصرف‌کنندگان - ب) مستقیم - پ) ۱۵,۴۰۰ تومان - ت) ۱۵۰۰ تومان

(۲) الف) جلوگیری از مالیات‌ستانی مضاعف - ب) غیرمستقیم - پ) ۱۴,۶۵۰ تومان - ت) ۱۴۰۰ تومان

(۳) الف) کاهش فرار مالیاتی - ب) غیرمستقیم - پ) ۱۵,۴۰۰ تومان - ت) ۱۴۰۰ تومان

(۴) الف) معافیت کالاها و واسطه‌ای از پرداخت مالیات - ب) مستقیم - پ) ۱۴,۶۵۰ تومان - ت) ۱۵۰۰ تومان

۴۴۸- در یک جامعه فرضی، چنانچه کشاورزان یک کیلوگرم پنبه تولیدی خود را به ارزش ۶۵۰۰ ریال به کارگاه‌های «ریسندگی» بفروشند، کارگاه‌های «ریسندگی» نیز این مقدار پنبه را به مقداری «نخ» تبدیل کرده و به ارزش ۷۵۰۰ ریال به کارگاه‌های «کامواسازی» بفروشند و در کارگاه‌های «کامواسازی» نخ به «کاموهای رنگی» تبدیل شده و به مبلغ ۱۱,۰۰۰ ریال به کارگاه‌های «تولید پوشاک‌های بافتنی» فروخته شود و در این کارگاه‌ها «کاموهای رنگی» به «پوشاک بافتنی» تبدیل شده و به مبلغ ۱۹,۰۰۰ ریال به دست مصرف‌کنندگان برسد، با توجه به این «داده‌ها و ستاده‌ها»:

الف) مجموع مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده با فرض این که VAT با نرخ ۲٪ حساب شود، چه قدر است؟

ب) کدام جمله با توجه به مفاهیم مرتبط با مالیات صحیح نیست؟

پ) برای حذف رفتار نامطلوب است؟

(۱) الف) ۱۶۰ تومان - ب) مالیات بر ارزش افزوده چندمرحله‌ای است. - پ) دولت مالیات ۵ هزار تومانی بر بطری‌های پلاستیکی وضع می‌کند.

(۲) الف) ۳۸۰ تومان - ب) VAT در هر یک از مراحل تولید و تکمیل تا مصرف نهایی برحسب ارزش افزوده گرفته می‌شود. - پ) دولت قوانین خاصی را تغییر می‌دهد و از شرکت‌ها مالیات بیشتری می‌گیرد.

(۳) الف) ۳۸۰ تومان - ب) مالیات‌ها با قیمت نفت نوسان می‌کنند و قابل تحریم هستند. - پ) دولت بر روغن‌های پالم‌دار مالیات بیشتری اعمال می‌کند.

(۴) الف) ۱۶۰ تومان - ب) فرار مالیاتی در کشور ما، به دلیل عدم شفافیت درآمدها، زیاد است. - پ) دولت تعرفه گمرکی نخ‌های وارداتی را افزایش می‌دهد.

۴۴۹- فرض کنیم، کشاورزان هر یک کیلوگرم «پنبه تولیدی» خود را به ارزش ۵۰۰۰ تومان به کارگاه‌های «ریسندگی» بفروشند. کارگاه‌های «ریسندگی» هم این مقدار پنبه را به مقداری «نخ» تبدیل کرده و به ارزش ۷۰۰۰ تومان به کارگاه‌های پارچه‌بافی بفروشند. در کارگاه‌های پارچه‌بافی، «نخ» به «پارچه» تبدیل شده و به ارزش ۹۵۰۰ تومان به کارگاه‌های «تولید پوشاک» فروخته می‌شود. در این کارگاه‌ها «پارچه» به «پوشاک» تبدیل شده و به ارزش ۱۳,۰۰۰ تومان به دست مصرف‌کنندگان می‌رسد. با توجه به این «داده‌ها و ستاده‌ها» اگر VAT با نرخ ۳٪ حساب شود:

الف) قیمت نخ با احتساب مالیات بر ارزش افزوده چه قدر است؟

ب) مجموع مالیات پرداختی چه عددی است؟

پ) چه نوع کالا یا خدماتی در این نوع مالیات‌ستانی، معاف از مالیات هستند؟

(الف) (الف) ۷۲۱۰ تومان - ب) ۳۹۰ تومان - پ) کالاهای واسطه‌ای

(الف) ۷۰۶۰ تومان - ب) ۳۹۰ تومان - پ) کالاهای نهایی

۴۵۰- در فرایند تولید کشک صنعتی، هر کیلو شیر به کارخانه تولید ماست با قیمت ۳۰,۰۰۰ تومان فروخته می‌شود. کارخانه تولید ماست، شیر را به ماست تبدیل می‌کند و آن را به قیمت ۵۰,۰۰۰ تومان به کارخانه تولید کشک می‌فروشد. کارخانه تولید کشک، ماست را به کشک تبدیل می‌کند و هر کیلو کشک تولیدی خود را به قیمت ۹۰,۰۰۰ تومان به مشتریان خود می‌فروشد. (نرخ مالیات بر ارزش افزوده ۲۵ درصد اعلام شده است.) (آزمون‌های آزمایشی قبلی سبز)

الف) مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع‌آوری‌شده در مرحله سوم چند تومان است؟

ب) قیمت فروش با مالیات بر ارزش افزوده، در مرحله اول چند تومان است؟

پ) مجموع مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری‌شده چه قدر است؟

(الف) ۲۲,۵۰۰ تومان - ب) ۳۷,۵۰۰ تومان - پ) ۴۲,۵۰۰ تومان

(الف) ۲۲,۵۰۰ تومان - ب) ۳۵,۷۰۰ تومان - پ) ۲۲,۵۰۰ تومان

۴۵۱- اطلاعات ارائه‌شده در جدول مقابل مربوط به مراحل تولید فرش دستباف است. با توجه به داده‌های جدول و این‌که نرخ مالیات بر ارزش افزوده ۲۵ درصد در نظر گرفته شده است:

۱	قیمت فروش در «رنگری»	۱۲,۰۰۰ تومان
۲	قیمت فروش در «بافندگی»	۲۴,۰۰۰ تومان
۳	قیمت فروش در «قالیشویی»	۲۸,۰۰۰ تومان
۴	قیمت فروش توسط فروشنده	۳۶,۰۰۰ تومان

(آزمون‌های آزمایشی قبلی سبز)

الف) مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری‌شده توسط فروشنده در مرحله دوم چه قدر است؟

ب) مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع‌آوری‌شده در مرحله چهارم چند تومان است؟

پ) مجموع مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری‌شده چه قدر است؟

(الف) ۶۰۰۰ تومان - ب) ۷۰۰۰ تومان - پ) ۹۰۰۰ تومان

(الف) ۸۰۰۰ تومان - ب) ۷۰۰۰ تومان - پ) ۲۳,۰۰۰ تومان

۴۵۲- در یک جامعه فرضی، یک شرکت تعاونی کشاورزی، محصول زعفران خود را به ارزش ۵ میلیارد تومان به واسطه می‌فروشد. واسطه پس از شست‌وشو و خالص‌سازی، زعفران دریافتی را در قالب ۵۰۰ جعبه هر کدام به ارزش ۱۵ میلیون تومان به کارخانه بسته‌بندی می‌فروشد؛ کارخانه بسته‌بندی، زعفران را به ۲۰۰ بسته تبدیل کرده و هر بسته را به ارزش ۵ میلیون تومان به فروشگاه عرضه می‌کند. فروشگاه کل محصول دریافتی را به ارزش ۲۰ میلیارد تومان به مصرف‌کننده نهایی می‌فروشد. با توجه به این داده‌ها، اگر نرخ مالیات بر ارزش افزوده ۱۰ درصد باشد:

(آزمون‌های آزمایشی قبلی سبز)

الف) ارزش افزوده ایجادشده در مراحل یک و سه، به ترتیب چه قدر است؟

ب) میزان مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری‌شده توسط فروشنده در مرحله دو و چهار، به ترتیب چه قدر است؟

پ) قیمت کالای نهایی با احتساب مالیات بر ارزش افزوده چه قدر است؟

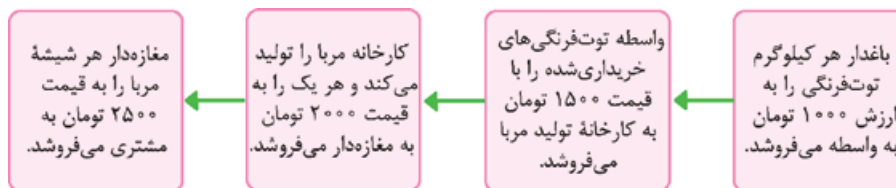
(الف) ۵ میلیارد تومان - ۲۵۰۰ میلیون تومان / ب) ۷۲۵ میلیون تومان - ۱ میلیارد تومان / پ) ۲۱ میلیارد تومان

(الف) ۷ میلیارد تومان - ۵۰۰۰ میلیون تومان / ب) ۷۲۵ میلیون تومان - ۱ میلیارد تومان / پ) ۲۲ میلیارد تومان

(الف) ۵ میلیارد تومان - ۲۵۰۰ میلیون تومان / ب) ۷۵۰ میلیون تومان - ۲ میلیارد تومان / پ) ۲۲ میلیارد تومان

(الف) ۷ میلیارد تومان - ۵۰۰۰ میلیون تومان / ب) ۷۵۰ میلیون تومان - ۲ میلیارد تومان / پ) ۲۱ میلیارد تومان

۴۵۳- فرض کنید مراحل تولید مربای توت‌فرنگی به این شکل است:

در این صورت اگر مالیات بر ارزش افزوده برابر با ۱۰٪ باشد:

الف) قیمت توت‌فرنگی‌های فروخته‌شده به کارخانه با احتساب مالیات بر ارزش افزوده چه قدر است؟

ب) مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری‌شده توسط کارخانه چه قدر است؟

پ) مجموع مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری‌شده چه قدر است؟

(الف) ۲۲۰۰ - ب) ۲۵۰۰ - پ) ۲۷۵۰

(الف) ۲۲۰۰ - ب) ۲۵۰۰ - پ) ۲۷۵۰

۴۵۴- مراحل تولید ظروف پلاستیکی در متن زیر آمده است. با توجه به اطلاعات ذکرشده، به ترتیب، مجموع مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری‌شده، مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع‌آوری‌شده در مرحله دوم و قیمت فروش با محاسبه مالیات بر ارزش افزوده در مرحله سوم، به ترتیب در کدام گزینه ذکر شده است؟ (نرخ مالیات بر ارزش افزوده ۹ درصد است.)

«کارگاه تولید مواد اولیه، هر واحد ماده مورد نیاز را به قیمت ۴۲۰۰ تومان خریداری می‌کند و با تولید مواد اولیه ساخت ظروف پلاستیکی آن‌ها را به قیمت هر واحد ۶۹۰۰ تومان به کارخانه پلاستیک‌سازی می‌فروشد. کارخانه نیز با طراحی و تولید ظروف پلاستیکی هر واحد را ۱۱,۵۰۰ تومان به دست مصرف‌کننده می‌رساند.»

(الف) ۱۲,۵۲۵ - ۲۴۳ - ۱۰۳۵ (ب) ۱۳,۴۳۵ - ۲۴۳ - ۱۰۵۵ (پ) ۱۳,۴۳۵ - ۲۸۳ - ۱۰۵۵ (د) ۱۲,۵۳۵ - ۲۸۳ - ۱۰۳۵

۴۵۵ - یک دامدار، شیر تولیدی خود را به کارگاه تولید محصولات لبنی ۲ میلیون تومان می‌فروشد. کارگاه خامه تولیدشده از شیر را به شیرینی‌پزی به قیمت ۳ میلیون تومان می‌فروشد و شیرینی‌پز یک کیک درست‌شده از خامه را به مغازه‌دار ۴ میلیون تومان می‌فروشد و مغازه‌دار آن کیک را به قیمت ۵ میلیون تومان به مشتری می‌فروشد. اگر نرخ VAT، ده درصد باشد، مجموع مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری‌شده و مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع‌آوری‌شده توسط مغازه‌دار به ترتیب چند هزار تومان است؟

(سراسری ۱۴۰۲)

(۱) پانصد - صد (۲) چهارصد - صد (۳) نهصد - چهارصد (۴) یک میلیون و چهارصد - چهارصد

۴۵۶ - اطلاعات ارائه‌شده در جدول زیر مربوط به مراحل تولید پوشاک است. با توجه به مندرجات جدول زیر: (نرخ مالیات بر ارزش افزوده ۱۰ درصد است).

(الف) مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری‌شده توسط فروشنده در مرحله دوم چه قدر است؟

(ب) مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع‌آوری‌شده توسط فروشنده در مرحله چهارم چند تومان است؟

(پ) مجموع مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری‌شده چه قدر است؟

(ت) قیمت فروش با مالیات بر ارزش افزوده، در مرحله سوم چند تومان است؟

ارزش محصول در هر مرحله (به تومان)	مراحل تولید پوشاک
۲۵۰۰	۱- کشاورزان هر واحد پنبه تولیدی خود را به ارزش ۵۰۰ ریال به کارگاه‌های ریسندگی می‌فروشند.
۳۲۵۰	۲- کارگاه‌های ریسندگی، هر واحد پنبه را به نخ تبدیل می‌کنند و آن را به ارزش ۱۵۰۰ ریال به کارگاه‌های پارچه‌بافی می‌فروشند.
۴۷۵۰	۳- کارگاه‌های پارچه‌بافی نخ را به پارچه تبدیل می‌کنند و آن را به مبلغ ۳۰۰۰ ریال به کارگاه‌های تولید پوشاک می‌فروشند.
۵۲۵۰	۴- کارگاه‌های تولید پوشاک پارچه را به پوشاک تبدیل می‌کنند و به مبلغ ۵۰۰۰ ریال به دست مصرف‌کننده می‌رسانند.

(۱) الف) ۳۲۵ تومان - ب) ۷۰ تومان - پ) ۵۱۲ تومان - ت) ۵۳۵ تومان (۲) الف) ۳۲۵ تومان - ب) ۵۰ تومان - پ) ۵۲۵ تومان - ت) ۵۲۲۵ تومان

(۳) الف) ۲۲۵ تومان - ب) ۷۰ تومان - پ) ۵۲۵ تومان - ت) ۵۳۵ تومان (۴) الف) ۲۳۵ تومان - ب) ۵۰ تومان - پ) ۵۱۲ تومان - ت) ۵۲۲۵ تومان

۴۵۷ - کشاورزان هر کیلوگرم «پنبه تولیدی» خود را به ارزش ۳۵۰۰ ریال به کارگاه‌های ریسندگی می‌فروشند. کارگاه‌های ریسندگی این مقدار پنبه را به مقداری «نخ» تبدیل کرده و به ارزش ۵۵۰۰ ریال به کارگاه‌های «پارچه‌بافی» می‌فروشند. در کارگاه‌های پارچه‌بافی «نخ» به «پارچه» تبدیل شده و به مبلغ ۷۵۰۰ ریال به کارگاه‌های «تولید پوشاک» فروخته می‌شود. در نهایت در این کارگاه‌ها پارچه به «پوشاک» تبدیل می‌شود و به مبلغ ۱۴,۰۰۰ ریال به دست مصرف‌کنندگان می‌رسد. با فرض وجود نرخ ۲۰ درصدی برای مالیات بر ارزش افزوده، مطلوب است محاسبه:

(الف) مجموع مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری‌شده

(ب) مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع‌آوری‌شده در کارگاه‌های پارچه‌بافی

(پ) قیمت فروش با مالیات بر ارزش افزوده توسط کشاورزان

(ت) مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری‌شده توسط کارگاه‌های ریسندگی

(۱) الف) ۲۸۰۰ ریال - ب) ۴۰۰ ریال - پ) ۴۲۰۰ ریال - ت) ۱۱۰۰ ریال (۲) الف) ۲۶۰۰ ریال - ب) ۴۰۰ ریال - پ) ۴۲۰۰ ریال - ت) ۱۵۰۰ ریال

(۳) الف) ۲۶۰۰ ریال - ب) ۴۲۰ ریال - پ) ۴۲۵۰ ریال - ت) ۱۱۰۰ ریال (۴) الف) ۲۸۰۰ ریال - ب) ۴۲۰ ریال - پ) ۴۲۵۰ ریال - ت) ۱۵۰۰ ریال

۴۵۸ - جدول زیر مراحل تولید پوشاک را نشان می‌دهد؛ با فرض وجود نرخ ۱۰ درصدی برای مالیات بر ارزش افزوده:

(الف) ارزش افزوده مرحله دوم و چهارم، کدام است؟

(پ) قیمت فروش با مالیات بر ارزش افزوده در مرحله اول

(ت) مجموع مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری‌شده، کدام است؟

مرحله ۱: کشاورزان هر کیلوگرم «پنبه تولیدی» خود را به ارزش ۶۵۰۰ ریال به کارگاه‌های ریسندگی می‌فروشند.	مرحله ۲: «کارگاه‌های ریسندگی» این مقدار پنبه را به مقداری «نخ» تبدیل کرده و به ارزش ۷۵۰۰ ریال به کارگاه‌های «پارچه‌بافی» می‌فروشند.	مرحله ۳: در کارگاه‌های پارچه‌بافی «نخ» به «پارچه» تبدیل شده و به مبلغ ۱۱,۰۰۰ ریال به کارگاه‌های «تولید پوشاک» فروخته می‌شود.	مرحله ۴: در این کارگاه‌ها پارچه به «پوشاک» تبدیل می‌شود و به مبلغ ۱۹,۰۰۰ ریال به دست مصرف‌کنندگان می‌رسد.
--	---	--	---

(۱) الف) ۱۰۰۰ - ۸۰۰۰ (ب) ۳۵۰ (پ) ۷۱۵۰ (ت) ۱۹۰۰ (۲) الف) ۳۵۰۰ - ۳۵۰۰ (ب) ۶۵۰ (پ) ۴۵۰ (ت) ۱۸۵۰

(۳) الف) ۱۰۰۰ - ۸۰۰۰ (ب) ۳۵۰ (پ) ۷۵۰ (ت) ۱۸۵۰ (۴) الف) ۳۵۰۰ - ۳۵۰۰ (ب) ۶۵۰ (پ) ۴۵۰ (ت) ۱۹۰۰

۴۵۹ - مالک یک معدن، مس استخراجی خود را به ارزش ۷ میلیارد تومان به مجتمع خالص‌سازی می‌فروشد و مجتمع خالص‌سازی، مس‌های دریافتی را به ۵۰ تن مس خالص تبدیل کرده و هر تن را به ارزش ۲۰۰ میلیون تومان به کارخانه فراوری می‌فروشد؛ کارخانه فراوری، مس‌های دریافتی را به ۲۰۰ ورقه مسی تبدیل کرده و هر ورقه را به ارزش ۶۰ میلیون تومان به مجتمع تجهیزات الکتریکی می‌فروشد و مجتمع تجهیزات الکتریکی، کل ورقه‌های مسی را به کابل مسی تبدیل کرده و محصول خود را به ارزش ۳۰ میلیارد تومان به مصرف‌کننده نهایی می‌فروشد. با توجه به این داده‌ها، اگر نرخ مالیات بر ارزش افزوده ۹٪ باشد:

(الف) ارزش افزوده ایجادشده توسط مجتمع خالص‌سازی چه قدر است؟

(ب) مجموع مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری‌شده، چه قدر است؟

(پ) قیمت کلای نهایی با احتساب مالیات بر ارزش افزوده چه قدر است؟

(ت) مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع‌آوری‌شده توسط کارخانه فراوری چه قدر است؟

(۱) الف) ۳ میلیارد تومان - ب) ۳۲۵۰ میلیون تومان - پ) ۳۷,۲۰۰ میلیون تومان - ت) ۱۲۰ میلیون تومان

(۲) الف) ۸ میلیارد تومان - ب) ۳۲۵۰ میلیون تومان - پ) ۳۲,۷۰۰ میلیون تومان - ت) ۱۸۰ میلیون تومان

(۳) الف) ۱۰ میلیارد تومان - ب) ۲۷۰۰ میلیون تومان - پ) ۳۷,۲۰۰ میلیون تومان - ت) ۱۲۰ میلیون تومان

(۴) الف) ۳ میلیارد تومان - ب) ۲۷۰۰ میلیون تومان - پ) ۳۲,۷۰۰ میلیون تومان - ت) ۱۸۰ میلیون تومان

۴۶۰- مالک یک معدن، سنگ آهن خود را به ارزش: ۲۵,۰۰۰ میلیون تومان به مجتمع ذوب آهن می فروشد و مجتمع ذوب آهن، سنگ آهن را به شمش فولادی تبدیل کرده و آن را به ارزش ۳۲,۰۰۰ میلیون تومان به کارخانه تولید فولاد می فروشد؛ کارخانه فولادسازی، شمش فولادی را به ورقه فولادی تبدیل کرده و آن را به ارزش ۴۰,۰۰۰ میلیون تومان به مجتمع تجهیزات ساختمانی می فروشد؛ مجتمع تجهیزات ساختمانی، ورقه فولادی را به ورقه خودرو تبدیل کرده و محصول خود را به ارزش ۴۵,۰۰۰ میلیون تومان به مصرف کننده نهایی می فروشد. با توجه به این داده‌ها، اگر نرخ مالیات بر ارزش افزوده ۹ درصد باشد، آن گاه:

- (الف) قیمت کالای نهایی با احتساب مالیات بر ارزش افزوده چه قدر است؟
 (ب) مجموع کل مالیات بر ارزش افزوده جمع آوری شده چه قدر است؟
 (پ) میزان مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع آوری شده توسط کارخانه فولادسازی چه قدر است؟
 (ت) کدام یک از مراحل تولید این کالا از پرداخت مالیات بر ارزش افزوده معاف است؟
- (۱) الف) ۳۶,۶۰۰ میلیون تومان - ب) ۳۰۰۰ میلیون تومان - پ) ۱۱۰۰ میلیون تومان - ت) مرحله ۱
 (۲) الف) ۴۹,۰۵۰ میلیون تومان - ب) ۳۶۰۰ میلیون تومان - پ) ۲۷۰۰ میلیون تومان - ت) هیچ کدام
 (۳) الف) ۳۶,۶۰۰ میلیون تومان - ب) ۳۰۰۰ میلیون تومان - پ) ۲۷۰۰ میلیون تومان - ت) مرحله ۱
 (۴) الف) ۴۹,۰۵۰ میلیون تومان - ب) ۴۰۵۰ میلیون تومان - پ) ۷۲۰ میلیون تومان - ت) هیچ کدام

سایر درآمدهای دولت

۴۶۱- کدام گزینه درآمدهای ناپایدار دولت را نشان می دهد؟

- (۱) دارایی های تجدیدناپذیر و استقراض از مردم
 (۳) مالیات های مستقیم و تعرفه های گمرکی در زمان تحریم
- ۴۶۲- این جمله در مورد کدام یک از منابع تأمین درآمد دولت است؟ «اگر این درآمدها، صرف هزینه های جاری کشور شود، در این صورت حتماً نسل های بعد، ما را نخواهند بخشید.»

- (۱) فرآورده های دارویی و کالاهای اساسی
 (۳) انرژی هسته ای و اکتشافات

۴۶۳- دولت چگونه در شرایط نیاز به تأمین درآمد، ایجاد بدهی می کند؟

- (۱) استقراض از مردم و شریک کردن آنان در طرح های عمرانی و سرمایه گذاری های دولت
 (۲) استقراض از کشورهای خارجی و دادن منابع نفت و گاز در ازای بدهی
 (۳) قرض گرفتن از مردم و اختصاص دادن سود مشخص بر سرمایه مالی آن ها در تاریخ مقرر
 (۴) قرض گرفتن از شرکت های تجاری و اعطای تسهیلات دولتی در ازای بدهی شان به اشخاص حقوقی

۴۶۴- کدام گزینه تکمیل کننده جاهای خالی عبارات زیر است؟

- (الف) دولت سالیانه بخشی از درآمد مورد نیاز خود را از طریق ایجاد بدهی تأمین می کند؛ یعنی .....
 (ب) غیر از مالیات، بخش زیادی از درآمدهای مورد نیاز دولت ایران از محل فروش دارایی های ..... مانند ..... تأمین شده است که درآمدی ..... و قابل تحریم ..... .

- (۱) الف) از مردم قرض می گیرد یا آن ها را در طرح های عمرانی و سرمایه گذاری دولت شریک می کند. / ب) تجدیدناپذیری - نفت و گاز - ناپایدار - است
 (۲) الف) با دریافت سپرده از مردم در دوره های مختلف به آن ها سود پرداخت می کند. / ب) تجدیدناپذیری - نفت و پتروشیمی - پایدار - است
 (۳) الف) با دریافت سپرده از مردم در دوره های مختلف به آن ها سود پرداخت می کند. / ب) تجدیدناپذیری - نفت و گاز - ناپایدار - نیست
 (۴) الف) از مردم قرض می گیرد یا آن ها را در طرح های عمرانی و سرمایه گذاری دولت شریک می کند. / ب) تجدیدناپذیری - برق و سلول های خورشیدی - پایدار - نیست

(آزمون های آزمایشی فیلی سبز)

۴۶۵- کدام گزینه دربردارنده پاسخ درست سؤالات زیر است؟

- (الف) تلاش دولت برای تضمین وجود اطلاعات و آگاهی های لازم برای مبادله بین افراد چگونه صورت می گیرد؟
 (ب) هدف دولت از وضع و اجرای مجموعه گسترده ای از قوانین و مقررات اقتصادی، در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟
 (پ) در خصوص راه های درآمدزایی دولت، عبارت نادرست کدام است؟

(ت) کدام گزینه ارتباط بین دولت، بنگاه ها و خانوارها را در جریان چرخشی بازار به درستی بیان می کند؟

- (۱) الف) با وضع قوانین و مقرراتی ویژه در زمینه های مختلف - ب) تسهیل و تشویق مبادلاتی که به نفع خریداران و فروشندگان است. - پ) درآمدهایی که دولت از طریق ایجاد بدهی تأمین می کند، می تواند منبع درآمدی پایدار برای آینده باشد. - ت) دولت برای انجام نقش های مختلفی که بر عهده دارد، خریداری مهم در بازارهای عوامل تولید و نیز بازار کالا و خدمات به شمار می رود.

- (۲) الف) با تعریف و اجرای حقوق مالکیت و اجرای قراردادهای خرید و فروش - ب) جلوگیری از شرایطی که به مبادلات تقاضاکنندگان بازار کالا و خدمات آسیب می زند. - پ) در صورتی که درآمد حاصل از فروش منابع نفت، صرف هزینه های جاری کشور شود، در این صورت نسل بعد از این عملکرد متضرر خواهد شد. - ت) خانوارها در بازار عوامل تولید به عنوان تقاضاکننده فعالیت می کنند و هزینه عوامل تولید را می پردازند.

- (۳) الف) با تعریف و اجرای حقوق مالکیت و اجرای قراردادهای خرید و فروش - ب) نظارت بر فعالیت های اقتصادی کسب و کارها و تولیدکنندگان - پ) زمانی که دولت مردم را در طرح های عمرانی و سرمایه گذاری خود شریک می کند، از محل سود این طرح ها، سرمایه گذاران را نیز در بهره مندی از سود شریک می کند. - ت) بنگاه ها از خریداران بزرگ در بازار کالا و خدمات هستند و از این طریق درآمد کسب می کنند.

- (۴) الف) با وضع قوانین و مقرراتی ویژه در زمینه های مختلف - ب) فراهم کردن زمینه تخصیص های بهینه از محل منابع ملی برای بازیگران اقتصادی کشور - پ) درآمد حاصل از فروش دارایی های ماندن نفت، با قیمت محصولات نوسان می کند و قابل تحریم است. - ت) دولت با دریافت مالیات از شرکت ها و خانواده ها و پرداخت یارانه به آن ها نقشی مهم در اقتصاد ایفا می کند.

۴۶۶- کدام یک از عبارات زیر در رابطه با واقعیت نادرست است؟

(آزمون‌های آزمایشی فیلی سبز)

الف) شاید بتوان گفت که مالیات بر درآمد اشخاص، مهم‌ترین نوع مالیات است. مالیات بر درآمد از هر کدام از انواع درآمدها جداگانه دریافت می‌شود.
ب) دولت‌ها با افزایش مالیات بر درآمد کارخانه‌ها و وضع مالیات بر تولید بطری‌های پلاستیکی، در جهت تشویق و گسترش انواع فعالیت‌های اقتصادی گام برمی‌دارند.
پ) دولت، خریداری مهم در بازارهای عوامل تولید و نیز بازار کالا و خدمات است و البته با دریافت مالیات از شرکت‌ها و خانواده‌ها و پرداخت یارانه به آن‌ها، نقشی مهم در اقتصاد ایفا می‌کند.
ت) یکی از انواع درآمدهای پایدار دولت، شریک‌کردن مردم در طرح‌های عمرانی و سرمایه‌گذاری یا قرض گرفتن از آن‌هاست که در پایان سودی نیز به آن‌ها پرداخت خواهد کرد.

۱) «پ» - «ت»   ۲) «الف» - «ب»   ۳) «ب» - «ت»   ۴) «الف» - «پ»

۴۶۷- با توجه به اثرات هر یک از روش‌های کسب درآمد دولت، کدام گزینه صحیح نیست؟

۱) درآمدزایی از طریق ایجاد بدهی با فروش اوراق مشارکت به مردم و شریک‌کردن آن‌ها در طرح‌های عمرانی و سرمایه‌گذاری، نوعی کسب درآمد ناپایدار برای دولت محسوب می‌شود.
۲) مهم‌ترین هدف از اخذ مالیات از مردم، کسب درآمد دولت به منظور تأمین مالی اهداف و پشتیبانی از فعالیت‌های دولت است و کاهش نابرابری‌ها و فاصله اقتصادی و اجتماعی هم از دیگر اهداف اخذ مالیات است.
۳) کسب درآمد از طریق فروش دارایی‌های تجدیدنپذیر اگر باعث خلق دارایی‌های جدیدی نشود، حتماً به نسل آینده زیان می‌رساند، زیرا تمام‌شدنی و جبران‌ناپذیر هستند.
۴) بیشترین منبع کسب درآمد در سال ۹۷ در ایران از طریق فروش دارایی‌هایی همچون نفت و گاز حاصل شد که به علت مزیت اقتصادی ایران در این منابع، جزء درآمدهای پایدار کشور محسوب می‌شود.

۴۶۸- ایرادات هر یک از منابع درآمدی ذکرشده برای دولت، کدام است؟

الف) فروش نفت و گاز

ب) صدور اوراق مشارکت و فروش آن به مردم

پ) تأمین مالی ساخت یک نیروگاه برق از سمت مردم و مشارکت آنان در سود این نیروگاه

ت) فروش محصول خام منابع مس شرق کشور

۱) الف) تحریم‌پذیر بودن، نوسان قیمتی زیاد و تعلق این دارایی‌ها به مردم و نسل‌های بعد - ب) بالا بودن هزینه‌های مالی برای صدور اوراق - پ) تحریم‌پذیر بودن - ت) هزینه‌های بالای استخراج و حمل‌ونقل
۲) الف) ناپایدار بودن، تحریم‌پذیر بودن، نوسان قیمتی زیاد - ب) ناپایدار بودن - پ) تحریم‌پذیر بودن - ت) هزینه‌های بالای استخراج و حمل‌ونقل
۳) الف) ناپایدار بودن، تحریم‌پذیر بودن، نوسان قیمتی زیاد - ب) ناپایدار بودن - پ) ناپایدار بودن - ت) تعلق این دارایی‌ها به مردم و نسل‌های بعد
۴) الف) تحریم‌پذیر بودن، نوسان قیمتی زیاد و تعلق این دارایی‌ها به مردم و نسل‌های بعد - ب) بالا بودن هزینه‌های مالی برای صدور اوراق - پ) ناپایدار بودن - ت) تعلق این دارایی‌ها به مردم و نسل‌های بعد

۴۶۹- با توجه به اثر هر یک از روش‌های درآمدزایی دولت، کدام یک از موارد زیر درست نیست؟

(سراسری ۱۴۰۲)

۱) درآمد ناشی از فروش دارایی‌های تجدیدنپذیر به دلیل نوسان قیمت و وابستگی به قیمت بازارهای بین‌المللی، درآمد قابل اطمینانی نیست.
۲) ایجاد بدهی از طریق قرض از مردم در هنگام سرمایه‌گذاری عمرانی با فروش اوراق مشارکت، یک نوع درآمد پایدار و مؤثر در اقتصاد کشور است.
۳) اگر درآمد حاصل از فروش دارایی‌ها به خلق دارایی جدید منجر نشود، حتماً نسل‌های آینده متضرر می‌شوند.
۴) درآمد حاصل از مالیات‌ها، فراتر از کسب درآمد است، زیرا رفتار مصرف‌کنندگان را اصلاح می‌کند.

بودجه دولت

۴۷۰- کدام گزینه صحیح است؟

۱) طبق برآورد منبع درآمدهای عمده دولت در سال ۱۳۹۷، بیشترین درآمد دریافتی دولت از فروش نفت و گاز تأمین شده است.
۲) دولت برای مدیریت کلان کشور، در مقابل درآمدهایی که به دست می‌آورد، مخارج و هزینه‌هایی نیز دارد.
۳) بودجه دولت در واقع برنامه یک‌ساله دولت را برای خرج کردن ارائه می‌دهد.
۴) مردم باید سعی کنند با برنامه‌ریزی درست و تنظیم الگوی درآمد - هزینه از کسری بودجه جلوگیری کنند و بودجه‌ای «متوازن» داشته باشند.

۴۷۱- به ترتیب صحیح «ص» یا «غ» بودن جملات زیر در کدام گزینه به درستی مشخص شده است؟

الف) مبنای مالیات بر دارایی، ثروت مؤدی است.

ب) شرکت‌ها باید درصدی از سود خود را تحت عنوان مالیات بر دارایی شرکت به دولت بپردازند.

پ) دولت با کاهش تعرفه‌های گمرکی از صنعت خودروسازی داخلی حمایت می‌کند.

ت) دولت‌ها برای اداره امور کشور با توجه به درآمدها و هزینه‌هایشان نیاز به یک برنامه دارند که در قالب بودجه نشان داده می‌شود.

ث) درآمد حاصل از فروش نفت، پایدار نیست؛ زیرا با قیمت نفت نوسان می‌کند و قابل تحریم است.

۱) ص - ص - غ - غ   ۲) ص - غ - ص - ص   ۳) غ - ص - غ - غ   ۴) غ - ص - ص - غ

۴۷۲- کدام گزینه در رابطه با واقعیت، صحیح است؟

۱) درآمد حاصل از فروش دارایی‌های تجدیدنپذیر به نسل بعد نیز تعلق دارد و اگر درآمد حاصل از فروش این منابع، صرف هزینه‌های جاری کشور (نظیر پرداخت دستمزد و ...) شود، نسل بعد نیز منتفع خواهد شد.
۲) در کشور ایران، غیر از مالیات، بخشی زیادی از درآمدهای دولت از محل فروش دارایی‌های تجدیدنپذیری، مثل نفت و گاز تأمین می‌شود. این درآمد پایدار است و با قیمت نفت نوسان نمی‌کند و قابل تحریم نیست.
۳) بودجه دولت در واقع برنامه یک‌ساله دولت را برای خرج کردن با توجه به درآمدها ارائه می‌دهد. اگر درآمد بودجه از هزینه آن بیشتر باشد، با «مازاد بودجه» روبه‌رو هستیم و اگر هزینه‌ها از درآمدها بیشتر باشد، «کسری بودجه» خواهیم داشت.
۴) ایجاد بدهی از طریق قرض از مردم در هنگام سرمایه‌گذاری عمرانی با فروش اوراق مشارکت، یک نوع درآمد پایدار و مؤثر در اقتصاد کشور است.

۴۷۳- فرض کنید درآمد دولتی به شرح زیر است:

مالیات: ۹۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان

خدمات دولتی: ۴۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان

درآمد حاصل از فروش نفت و گاز: ۲۵٪ خدمات دولتی

دارایی‌های مالی: $\frac{۶}{۹}$ مبلغ کل مالیات

اگر کل هزینه‌های این کشور معادل ۱۴۷,۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان باشد:

الف) وضعیت بودجه این کشور به چه صورت است؟

ب) دولت‌ها چگونه می‌توانند از کسری بودجه جلوگیری کنند؟

۱) الف) ۱,۹۰۴,۸۰۰,۰۰۰ تومان کسری بودجه دارد. / ب) با برنامه‌ریزی صحیح و تنظیم الگوی منفعت - هزینه

۲) الف) ۵۵,۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان مازاد بودجه دارد. / ب) با برنامه‌ریزی درست و تنظیم الگوی درآمد - هزینه

۳) الف) ۱,۰۹۴,۸۰۰,۰۰۰ تومان مازاد بودجه دارد. / ب) با برنامه‌ریزی صحیح جهت افزایش سطح درآمد کشور

۴) الف) ۵۵,۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان کسری بودجه دارد. / ب) با برنامه‌ریزی حساب‌شده در جهت کاهش هزینه‌های غیرضروری

ب این دسته از مالیات‌ها ممکن است براساس قیمت و ارزش کالاها یا براساس ویژگی‌ها و مشخصات آن‌ها (مانند حجم، وزن و ...) تعیین و دریافت می‌شوند.

۴۱۶- گزینه ۱ انواع عوارض مانند عوارض مندرج در قبوض و عوارض شهرداری، مالیات تلقی می‌شود. شهرداری در مقابل خدماتی که ارائه می‌کند (مانند نظافت شهر، آسفالت خیابان‌ها، حفظ زیبایی شهر، ایجاد پارک‌ها و ...)، وجوهی از قبیل عوارض اتومبیل یا عوارض نوسازی و نظایر آن‌ها دریافت می‌کند. این عوارض در واقع بخشی از بهای خدمات ارائه شده‌اند.

۴۱۷- گزینه ۳ این موارد صحیح نمی‌باشند:

الف حقوق و عوارض گمرکی در واقع مالیات هر کشور بر صادرات و واردات کالاهای مختلف است که با نام «تعرفه‌های گمرکی» نیز شناخته می‌شود.

ب اخیراً در بعضی از کشورها به دلیل آثار زیست‌محیطی خطرناک کیسه‌های پلاستیکی، به وضع مالیات بر مصرف آن‌ها اقدام شده است.

ت بازی اقتصاد نیازمند یک داور است که به آن دولت می‌گویند.

ث مالیات بر مصرف نهایتاً به وسیله مصرف‌کننده نهایی پرداخت می‌شود، اما وظیفه قانونی پرداخت آن به عهده تولیدکنندگان و فروشنندگان است.

۴۱۸- گزینه ۱ **د** مالیات بر نوشیدنی‌های انرژی‌زا و مالیات بر خرید یا مصرف قلیون **←** مالیات بر مصرف

د عوارض خودرو **←** عوارض خدماتی شهرداری

د مالیات بر ارث **←** مالیات بر دارایی

۴۱۹- گزینه ۱ **الف** انواع عوارض درج‌شده در قبض‌های شهرداری مالیات تلقی می‌شود. شهرداری در مقابل خدماتی که ارائه می‌کند وجوهی مانند عوارض خودرو یا عوارض نوسازی و دفع پسماند دریافت می‌کند.

ب حقوق و عوارض گمرکی در واقع مالیات هر کشور بر صادرات و واردات کالاهای مختلف است. **←** واردات ۱۰ فروند هواپیما از روسیه

ب مالیات بر خودرو در واقع مالیات بر دارایی است.

ت مالیات بر مصرف، مالیاتی است که مصرف‌کنندگان کالاها یا خدمات خاص در زمان خرید آن کالا (به همراه قیمت کالا) پرداخت می‌کنند؛ مالیات بر مصرف انواع بسیار زیادی دارد که بارزترین نمونه آن در ایران، مالیات بر مشروبات غیرالکلی ماشینی و مالیات بر دخانیات است.

۴۲۰- گزینه ۲ منظور از مالیات بر ارزش افزوده، مالیاتی است که از تفاوت ارزش بین کالاها و خدمات عرضه‌شده با ارزش کالاها و خدمات خریداری‌شده در دوره‌ای مشخص گرفته می‌شود.

۴۲۱- گزینه ۴ مالیات بر ارزش افزوده، نوعی مالیات بر فروش چندمرحله‌ای است که کالاها و خدمات واسطه‌ای را از پرداخت مالیات معاف می‌کند.

۴۲۲- گزینه ۴ مالیات بر ارزش افزوده با ایجاد شفافیت، فرار مالیاتی را کاهش می‌دهد و از مالیات‌ستانی مضاعف جلوگیری می‌کند، چراکه مالیات پرداخت‌شده تولیدکنندگان قبلی از مالیات بر فروش بعدی کسر می‌شود. به عبارت دیگر کالاها و خدمات واسطه‌ای از پرداخت مالیات معاف می‌شوند.

۴۲۳- گزینه ۱ **الف** مالیات بر مصرف نهایتاً به وسیله مصرف‌کننده نهایی پرداخت می‌شود، اما وظیفه قانونی پرداخت آن، به عهده تولیدکنندگان و فروشنندگان است.

ب در کشورهایی که سازوکار مالیات بر ارزش افزوده برقرار است، کسب و کارها، منبع مالیات را از فروش خودشان جمع‌آوری کرده و آن را از طریق خرید از دیگر کسب و کارها پرداخت می‌کنند.

ب فرض کنید شرکت کسب و کاری را طراحی کرده‌اید و می‌خواهید عملاً وارد فعالیت شوید. گام اول آن است که مجوزهای لازم را برای فعالیت اقتصادی خود از دولت بگیرید. شما با گرفتن این مجوزها اجازه می‌دید که دولت به کار شما نظارت کند.

۴۲۴- گزینه ۱ **الف** در مالیات بر درآمد، درآمد افراد و شرکت‌ها (و نه ثروت آن‌ها) مبنای فعالیت است.

ب تعرفه‌ها و عوارض گمرکی، تابع سیاست‌های کلان بازرگانی و شرایط اقتصادی کشورها هستند.

ث غلط است. تعریف کلای عمومی: به کالا و خدماتی گفته می‌شود که توسط افراد زیادی می‌تواند هم‌زمان استفاده شود و شما نمی‌توانید مردم را از استفاده آن محروم سازید.

۴۰۴- گزینه ۳ منابع مالی دولت معمولاً و در بیشتر موارد از سه محل تأمین می‌شود: ۱- مالیات‌ها ۲- فروش دارایی‌های ملی ۳- ایجاد بدهی

۴ هم می‌تواند درست باشد اما جامع نیست.

۴۰۵- گزینه ۱ یکی از دلایل مالیات‌ستانی دولت این است که باید برای تأمین سطحی از کالاها و خدمات عمومی برای همگان، از مردم مالیات بگیرد.

۴۰۶- گزینه ۲ اخذ مالیات سه هدف اصلی دارد. اولین و مهم‌ترین هدف مالیات، افزایش درآمد دولت است. دیگر این که مالیات می‌تواند فعالیت‌های نامناسب مانند کشیدن سیگار را کاهش و رفتارهای مطلوب مانند مصرف شیر را افزایش دهد و نیز به کاهش نابرابری‌های اقتصادی و اجتماعی کمک کند.

۴۰۷- گزینه ۴ توجه کنید که در صورت سؤال، مهم‌ترین هدف اخذ مالیات را خواسته که در واقع همان افزایش درآمد دولت است و اما **۴** مربوط به وظیفه کاهش فعالیت‌های نامناسب و تشویق به فعالیت‌های مطلوب است.

۴۰۸- گزینه ۱ **الف** اولین و مهم‌ترین هدف مالیات، افزایش درآمد دولت است. **ب** اساس و مبنای مالیات بر دارایی، ثروت مؤدی (پرداخت‌کننده مالیات) است.

پ شما با گرفتن مجوزها اجازه می‌دید که دولت به کار شما نظارت کند.

ت دولت علاوه بر وظایف نظارتی، مسئول ارائه کالاها و خدمات عمومی هم هست.

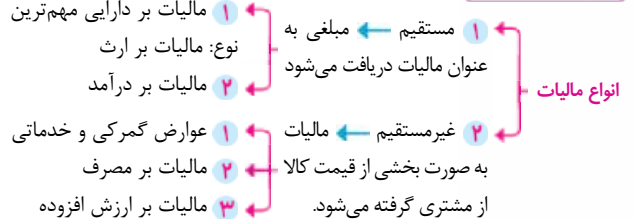
۴۰۹- گزینه ۴ **ب** دولت با کاهش نرخ مالیات بر املاک کارخانجات جدید به نوعی آن‌ها را تشویق می‌کند و باعث رونق تولید داخلی می‌شود.

پ دولت نقش‌های مختلفی بر عهده دارد، خریداری مهم در بازارهای عوامل تولید و نیز بازار کالاها و خدمات به شمار می‌رود و البته با دریافت مالیات از شرکت‌ها و خانواده‌ها و پرداخت یارانه به آن‌ها، نقشی مهم در اقتصاد ایفا می‌کند.

۴۱۰- گزینه ۴ موارد «الف»، «ت» و «ث» مصداق کاهش رفتار نامطلوب یا افزایش رفتار مطلوب از طریق مالیات است.

۴۱۱- گزینه ۲ در برخی کشورها مالیات بر سوخت‌های آلاینده مانند بنزین و گازوئیل معمول است، چرا که این مالیات می‌تواند به کاهش استفاده از ماشین‌های تک‌سرشنین و یا افزایش استفاده از وسایل نقلیه عمومی بینجامد و در نتیجه باعث کاهش آلودگی شود.

۴۱۲- گزینه ۴

۴۱۳- گزینه ۲ مالیات مستقیم: بر درآمد / بر دارایی و ثروت مالیات غیرمستقیم: عوارض گمرکی و خدماتی / مالیات بر ارزش افزوده / مالیات بر مصرف

۴۱۴- گزینه ۴ مهم‌ترین انواع مالیات‌های غیرمستقیم که در کشور ما اجرا و اعمال می‌شوند، عبارت‌اند از:

۱- عوارض گمرکی و خدماتی ۲- مالیات بر مصرف ۳- مالیات بر ارزش افزوده.

۴۱۵- گزینه ۱ **الف** عوارض گمرکی و خدماتی، تابع سیاست‌های کلان بازرگانی و شرایط اقتصادی کشورها هستند.

ب **اهداف عوارض گمرکی یا خدماتی** ۱ درآمدزایی دولت‌ها ۲ حمایت از صنایع داخلی

توجه: اهداف اخذ عوارض گمرکی یا خدماتی معمولاً درآمدزایی برای دولت و حمایت از صنایع داخلی است، اما گاهی اوقات هم دولت‌ها با کاهش عوارض گمرکی برای کالاها یک کشور خاص، روابط اقتصادی خود را با آن کشور گسترش می‌دهند.

در حالت کمبود تقاضا دولت باید از مصرف‌کننده حمایت کند و می‌تواند از طریق مالیات غیرمستقیم از جمله کاهش نرخ‌های مالیات بر مصرف و مالیات بر ارزش افزوده اقدام کند و به این ترتیب قیمت نهایی محصول کم‌تر شود و در نهایت مصرف و میزان تقاضا افزایش یابد.

۴۳۲- گزینه (۴) **الف** مالیات بر ارزش افزوده از مالیات‌ستانی مضاعف جلوگیری می‌کند، چرا که مالیات پرداخت‌شده تولیدکنندگان قبلی از مالیات بر فروش بعدی کسر می‌شود.

حقوق و عوارض گمرکی علاوه بر این که یکی از راه‌های درآمدزایی دولت‌ها هستند، معمولاً برای حمایت از صنایع داخلی نیز به کار گرفته می‌شوند.

مالیات بر درآمد اشخاص مهم‌ترین نوع مالیات است.

اساس و مبنای مالیات بر دارایی ثروت مؤدی است.

۴۳۳- گزینه (۲) **الف**

$$15 \times \frac{3}{4} = \text{مالیات بر مصرف (مالیات بر نمک)} \times \frac{3}{4} = \text{مالیات بر درآمد}$$

میلیون تومان ۱۱۲/۵ =

مالیات بر درآمد + مالیات بر دارایی = مالیات مستقیم

میلیون تومان ۱۹۷/۵ = ۸۵ + ۱۱۲/۵

$$\left(\text{مالیات بر ارزش افزوده} \right) + \left(\text{مالیات بر مصرف} \right) + \left(\text{عوارض گمرکی} \right) = \text{مالیات غیرمستقیم}$$

میلیون تومان ۲۲۷ = ۲۲ + ۱۵ + ۴۵ = مالیات غیرمستقیم

ب) مهم‌ترین نوع مالیات: مالیات بر درآمد = ۱۱۲/۵ میلیون تومان

ب) میلیون تومان ۳۴ = ۸۵ × ۲/۵ = مالیات بر دارایی × ۲/۵ = مالیات بر ارزش

مهم‌ترین نوع مالیات بر دارایی = مالیات بر ارزش = ۳۴ میلیون تومان

۴۳۴- گزینه (۱) **الف** برای به دست آوردن مالیات مستقیم، تنها کافی است

میزان مالیات بر درآمد را با میزان مالیات بر دارایی جمع کنیم: (هواسن باشه، مالیات بر درآمد اشخاص، جزوی از مالیات بر درآمد و تو مالیات بر درآمد به صورت کامل حساب شده.)

مالیات بر دارایی + مالیات بر درآمد = مالیات مستقیم

۸۸۷ میلیارد تومان = ۲۹۷ میلیارد تومان + ۵۹۰ میلیارد تومان

ب) مهم‌ترین شکل مالیات، مالیات بر درآمد اشخاص است. = ۳۲۹ میلیارد تومان

پ) برای به دست آوردن مالیات غیرمستقیم، باید میزان حقوق و عوارض گمرکی،

مالیات بر ارزش افزوده و مالیات بر مصرف را با هم جمع کنیم. (هواسن باشه، عوارض سالیانه شهرداری، جزء حقوق و عوارض گمرکی مصوب می‌شه، از طرفی مالیات بر فروش سیگار هم جزوی از مالیات بر مصرف مصوب می‌شه و تو مالیات بر مصرف به صورت کامل حساب شده.)

اول بریم مالیات بر مصرف رو به دست بیاریم:

$$360 = 480 \times \frac{3}{4} = \text{مالیات بر ارزش افزوده} \times \frac{3}{4} = \text{مالیات بر مصرف}$$

$$\left(\text{مالیات بر مصرف} \right) + \left(\text{مالیات بر ارزش افزوده} \right) + \left(\text{حقوق و عوارض} \right) = \left(\text{مالیات غیرمستقیم} \right)$$

۹۱۸ میلیارد تومان = ۳۶۰ میلیارد تومان + ۴۸۰ میلیارد تومان + ۷۸ میلیارد تومان

ت) یکی از انواع مالیات‌های غیرمستقیم، عوارض گمرکی است. حقوق و عوارض

گمرکی در واقع مالیات هر کشور بر صادرات و واردات کالاهاست مختلف است که با نام «تعرفه‌های گمرکی» نیز شناخته می‌شود. این نوع از مالیات‌ها، تابع سیاست‌های کلان بازرگانی و شرایط اقتصادی کشورها هستند و به‌جز این که یکی از راه‌های درآمدزایی دولت‌ها هستند، معمولاً برای حمایت از صنایع داخلی نیز به کار گرفته می‌شوند.

۴۳۵- گزینه (۲) **الف** برای به دست آوردن مالیات مستقیم، تنها کافی است

میزان مالیات بر درآمد را با میزان مالیات بر دارایی جمع کنیم: (هواسن باشه، مالیات بر درآمد اشخاص، جزوی از مالیات بر درآمد و مالیات بر ارزش افزوده از مالیات بر درآمد به صورت کامل در

مالیات بر درآمد و در مالیات بر دارایی حساب شده‌اند و نباید اوتا رو تو محاسباتمون لحاظ کنیم.)

$$52 \times \frac{1}{4} = 210 \times \frac{1}{4} = \text{مالیات بر مصرف} \times \frac{1}{4} = \text{مالیات بر درآمد}$$

میلیون تومان ۵۲/۵ = ۲۱۰ × ۱/۴ = مالیات بر مصرف ۱/۴ = مالیات بر درآمد

پ) عوارض گمرکی: به‌جز این که یکی از راه‌های درآمدزایی دولت‌ها هستند، معمولاً برای حمایت از صنایع داخلی نیز به کار گرفته می‌شوند.

۴۲۵- گزینه (۲) **الف** غلط است؛ در مالیات بر ارزش افزوده، مالیات پرداخت‌شده تولیدکنندگان قبلی از مالیات بر فروش بعدی کسر می‌شود؛ به عبارت دیگر کالا و خدمات واسطه‌ای از پرداخت مالیات معاف می‌شوند.

ب) غلط است؛ در مالیات بر درآمد، درآمد افراد و شرکت‌ها (و نه ثروت آن‌ها) مبنای مالیات است. شاید بتوان گفت که مالیات بر درآمد اشخاص مهم‌ترین نوع مالیات است.

پ) درست است.

ت) درست است.

ث) غلط است؛ مالیات بر مصرف، نهایتاً توسط مصرف‌کننده نهایی پرداخت می‌شود، اما وظیفه قانونی پرداخت آن به عهده تولیدکنندگان و فروشندگان است.

۴۲۶- گزینه (۱) **الف** مالیات بر درآمد / مالیات بر مصرف / مالیات بر درآمد / مالیات بر درآمد

۴۲۷- گزینه (۲) **الف** مهم‌ترین نوع مالیات بر دارایی: مالیات بر ارزش

ب) اگرچه نهایتاً به وسیله مصرف‌کننده نهایی پرداخت می‌شود، اما وظیفه قانونی پرداخت آن به عهده تولیدکنندگان و فروشندگان است: مالیات بر مصرف.

پ) عوارض واردات: عوارض گمرکی

ت) مالیات بر مشروبات غیرالکلی ماشینی و دخانیات: از نمونه‌های مالیات بر مصرف در ایران

۴۲۸- گزینه (۳) **الف** مالیات بر دارایی، مالیات بر مصرف، مالیات بر درآمد

ب) حضور دولت و عملکرد قوی آن سبب می‌شود افراد به حقوق یکدیگر تعرض نکنند.

مجموعه گسترده‌ای از قوانین و مقرراتی که توسط دولت وضع و اجرا می‌شود، به منظور تسهیل و تشویق مبادلاتی است که به نفع خریداران و فروشندگان است و از بروز شرایطی که به مبادلات آن‌ها آسیب می‌زند، جلوگیری می‌کند.

دولت با وضع قوانین و مقرراتی ویژه در زمینه‌های مختلف، می‌کوشد تا وجود اطلاعات و آگاهی‌های لازم را برای مبادله بین افراد تضمین کند.

۴۲۹- گزینه (۲) **الف** مالیاتی که امیرعلی به خاطر مصرف نوشیدنی‌های گازدار با خرید خود پرداخت می‌کند: غیرمستقیم

(هر موقع کلمه «مصرف» رو دیدی یعنی مالیات غیرمستقیمه.)

خانم گوهری به واسطه فروش خانه خود از طرف دولت پرداخت‌کننده مالیات شناخته شده است: مستقیم (هر موقع پای فرید و فروش به «دارایی مثل فونه و ماشین»

وسط باشه، مالیات مستقیمه.)

شرکت تابان به دلیل دریافت سود از حساب‌های سپرده خود مشمول مالیات شده است: مستقیم (پول سپرده بانکی) هم یک نوع دارایی مصوب می‌شه، پس مالیات مستقیمه.)

فرزند آقای رحیمی، بعد از فروش خانه پدر مرحومشان به دولت مالیات پرداخت کردند: مستقیم (ارث) هم به نوع دارایی مصوب می‌شه، پس اینم مالیات مستقیمه.)

سمیرا برای سفرش به ترکیه به دولت عوارض پرداخت کرد: غیرمستقیم (هر شغل از عوارض، مالیات غیرمستقیم مصوب می‌شن، مثل عوارض فروج از کشور)

۴۳۰- گزینه (۳) **الف** اشخاص با گرفتن مجوزهای مختلف کسب و کار، به دولت اجازه می‌دهند به کسب و کار آن‌ها نظارت کند. گرفتن مالیات از کسب‌وکارها بخشی از فرایند نظارت مصوب می‌شه و آگه نظارت نباشه، دولت‌ها نمی‌تونن از کسب‌وکارها مالیات بگیرن!

اساس و مبنای مالیات بر دارایی، ثروت مؤدی (پرداخت‌کننده مالیات) است.

دولت‌ها با تعریف و اجرای حقوق مالکیت، امنیت خرید و فروش و مبادلات را بهبود می‌بخشند. (ممکنه شما به ملکی رو بفروشی، فردا قیمتش بیاد پایین و ضرر بکنی، تعریف و ابرای حقوق مالکیت هیچ تأثیری روی این اتفاق نداره و نمی‌تونه از ضرر شما جلوگیری کنه!)

۴۳۱- گزینه (۳) **الف** در وضعیت کمبود تقاضا دولت به دنبال کاهش مصرف

نیست و سعی می‌کند میزان تقاضا را افزایش دهد. (رد ۴ و ۲)

مالیات مستقیم باعث می‌شود درآمد و دارایی افراد کم شود و همین عامل باعث کمبود تقاضا شود (با کاهش درآمد، تقاضا کاهش پیدا می‌کند). از طرفی در وضعیت کمبود تقاضا، دولت به دنبال کسب درآمد برای خود نیست (رد ۱).

۴۳۹- گزینه «۴» الف) انواع مالیات مستقیم: مالیات بر دارایی و مالیات بر درآمد

میلیون تومان $110 = \frac{1}{3} \times 330 = \frac{1}{3} \times \text{مالیات بر درآمد}$ = مالیات بر دارایی
 مالیات بر دارایی + مالیات بر درآمد = مجموع میزان مالیات (مستقیم پرداختی)
 $330 + 110 = 440 = \text{میلیون تومان}$

نکته: برای محاسبه میزان مالیات مستقیم باید میزان کل مالیات بر درآمد را در نظر بگیرید و توجه داشته باشید مالیات بر درآمد اشخاص بخشی از مالیات بر درآمد است و در واقع ارزش آن در بطن مالیات بر درآمد قرار دارد و حال که رقم کلی مالیات بر درآمد را داریم دیگر لزومی ندارد میزان مالیات بر درآمد اشخاص را در محاسباتمان وارد کنیم که اگر این کار را کنیم دچار خطای محاسبات شده‌ایم و محاسبات مضاعف کرده‌ایم.

ب) مالیات بر درآمد اشخاص مهم‌ترین نوع مالیات است که میزان آن برابر با 80 میلیون تومان است.

پ) میلیون تومان $50 = 200 \times \frac{25}{100} = \text{مالیات بر مصرف}$ $25 \times \frac{25}{100} = \text{عوارض نوسازی}$
 میلیون تومان $220 = 2 \times 110 = \text{مالیات بر دارایی}$ $2 \times \text{مالیات بر ارزش افزوده (VAT)}$
 (مالیات بر) + (عوارض) + (مالیات بر) = (مجموع میزان مالیات) (غیرمستقیم پرداختی)
 $200 + 50 + 220 = 470 = \text{میلیون تومان}$

۴۴۰- گزینه «۱» الف) هزینه - درآمد = سود یا زیان

تومان $1,000,000,000 - 200,000,000 = \text{سود یا زیان}$
 (سود) میلیون تومان $800 = 800 = \text{تومان}$
 چون درآمد سالانه بنگاه بیشتر از هزینه‌های تولید است، بنگاه از فعالیت اقتصادی خود سود کرده است.

حال اگر بنگاه تولیدی، هزینه مالیات را بپردازد، خواهیم داشت:

میلیون تومان $100 = 1000,000,000 \times \frac{10}{100} = \text{تومان}$ $1000,000,000 \times \frac{10}{100} = \text{هزینه مالیات}$
 در این حالت 100 میلیون تومان به هزینه‌های بنگاه افزوده می‌شود و داریم:

میلیون تومان $300 = 200 + 100 = \text{مجموع هزینه‌های سالانه بنگاه}$
 سود یا زیان $1,000,000,000 - 300,000,000 =$
 میلیون تومان $700 = \text{تومان}$
 در این حالت هم‌چنان بنگاه سودده است ولی سود این شخص پس از پرداخت مالیات 100 میلیون تومان کاهش یافته است.

امنیت راه‌ها سامانه روشنایی جادسازی
 تومان $300,000,000 = 150,000,000 + 80,000,000 + 70,000,000$

هزینه‌های جانبی (هزینه‌هایی که دولت تقبل کرده بود اما حالا بر دوش تولیدکنندگان است).
 هزینه‌های جانبی جمع هزینه‌ها درآمد
 تومان $500,000,000 = (200,000,000 + 300,000,000) - 1,000,000,000$
 تومان $500,000,000 = 1,000,000,000 - 500,000,000 = \text{سود یا زیان}$
 میلیون تومان $500 =$

در این حالت هم‌چنان بنگاه سودده است ولی سود این شخص پس از پرداخت مالیات 300 میلیون تومان $(300 = 500 - 800)$ کاهش یافته است.

پ) میلیون تومان $100 = \text{هزینه مالیات}$
 میلیون تومان $300 = 70 + 80 + 150 = \text{منافع به دست آمده از امکانات عمومی}$
 منافع به دست آمده از امکانات عمومی بسیار بیشتر از هزینه مالیات است و در نتیجه پرداخت مالیات به نفع شرکت است.

۴۴۱- گزینه «۴» هر یک از تولیدکنندگان باید 9% از ارزش‌های افزوده‌ای را که ایجاد کرده‌اند، به عنوان «مالیات بر ارزش افزوده» به دولت بپردازند. میزان این مالیات را می‌توان یا با محاسبه 9% از ارزش افزوده در هر مرحله و سپس جمع کل ارزش افزوده‌ها و یا 9% از کل ارزش نهایی کالا حساب کرد. دقت کنید با هر یک از این دو روش که حساب کنید، جواب یکسان است و اگر 9% از کل ارزش نهایی کالا را محاسبه کنید شما را سریع‌تر به پاسخ می‌رساند.

مالیات بر درآمد + مالیات بر دارایی = مالیات مستقیم
 میلیون تومان $127/5 = 75 + 52/5 =$
 مالیات بر ارزش افزوده $1/5 \times \text{عوارض گمرکی و خدماتی}$
 میلیون تومان $36 = 1/5 \times 24 =$
 (مالیات بر) + (مالیات بر مصرف) + (عوارض گمرکی و خدماتی) = (مالیات) (غیرمستقیم) (ارزش افزوده)

میلیون تومان $270 = 24 + 210 + 36 = \text{مالیات غیرمستقیم}$
 مهم‌ترین نوع مالیات = مالیات بر درآمد اشخاص

میلیون تومان $25 = \frac{1}{3} \times 75 = \text{مالیات بر دارایی}$ $\frac{1}{3} \times \text{مالیات بر ارزش}$
 میلیون تومان $5 = 25 \times \frac{20}{100} = \text{مالیات بر ارزش}$ $\frac{20}{100} \times \text{مالیات بر درآمد}$

پ) مهم‌ترین نوع مالیات بر دارایی = مالیات بر ارزش $25 = \text{میلیون تومان}$

۴۳۶- گزینه «۲» الف)

میلیون تومان $15 = 120 \times \frac{1}{8} = \text{مالیات بر مصرف}$ $\frac{1}{8} \times \text{مالیات بر درآمد}$

مالیات بر درآمد + مالیات بر دارایی = مالیات مستقیم
 میلیون تومان $85 = 70 + 15 =$

(مالیات بر) + (مالیات بر مصرف) + (عوارض گمرکی و خدماتی) = (مالیات) (غیرمستقیم) (ارزش افزوده)

میلیون تومان $176 = 24 + 120 + 32 = \text{مالیات غیرمستقیم}$

ب) مهم‌ترین نوع مالیات = مالیات بر درآمد اشخاص $15 = \text{میلیون تومان}$

میلیون تومان $15 = 120 \times \frac{1}{8} = \text{مالیات بر درآمد}$

نکته: جایی که مالیات بر درآمد اشخاص جداگانه نیامده است می‌توانیم آن را معادل مالیات بر درآمد در نظر بگیریم.

پ) مهم‌ترین نوع مالیات بر دارایی = مالیات بر ارزش $14 = 14 = \text{میلیون تومان}$
 میلیون تومان $14 = 14 \times \frac{1}{1} = \text{مالیات بر ارزش}$

۴۳۷- گزینه «۳» الف)

لازم نیست موارد 3 ، 1 و 5 رو حساب کنیم. چون ارزش مالیات بر مصرف سیگار در بطن مالیات بر مصرف، ارزش مالیات بر ارزش در بطن مالیات بر دارایی و ارزش عوارض خوردو در بطن عوارض گمرکی و خدماتی محاسبه شده‌اند و محاسبه مجدد آن‌ها محاسبات مضاعف است و باعث می‌شود دچار خطای محاسبه شویم.

مالیات بر دارایی + مالیات بر درآمد = مالیات مستقیم
 میلیارد تومان $740 = 240 + 500 =$

مالیات غیرمستقیم:

(عوارض گمرکی) + (مالیات بر) + (مالیات بر مصرف) = (مالیات) (غیرمستقیم) (ارزش افزوده) (و خدماتی)

میلیارد تومان $230 = 600 + 1200 + 500 =$

ب) مهم‌ترین نوع مالیات همان مالیات بر درآمد است که میزان آن برابر با 500 میلیارد تومان است.

پ) مهم‌ترین نوع مالیات بر دارایی، مالیات بر ارزش است که میزان آن برابر با 250 میلیارد تومان است.

۴۳۸- گزینه «۲» الف)

مالیات بر درآمد + مالیات بر دارایی = مالیات مستقیم
 48

میلیون تومان $288 = 240 + (1 \times 240) = \text{مالیات مستقیم}$

ب) مجموع میزان مالیات غیرمستقیم پرداختی:

(مالیات بر) + (مالیات بر مصرف) + (عوارض) + (عوارض) + (مالیات) = (مالیات) (غیرمستقیم) (ارزش افزوده) (و خدماتی) (گمرکی)

میلیون تومان $330 = 180 + 35 + 15 = \text{مالیات غیرمستقیم}$